

STRATEGICKÝ PLÁN EKONOMICKÉHO ROZVOJE

Mikroregionu

Orlicko - Třebovsko

zpracovali

**Komise pro strategický rozvoj
Sdružení obcí Orlicko - Třebovsko
Městský úřad Ústí nad Orlicí
Městský úřad Česká Třebová**

a

BermanGroup
economic development services

červenec- prosinec 1999

OBSAH

ÚVOD	1
------------	---

STRATEGICKÁ VIZE A URČOVÁNÍ PRIORIT	3
---	---

AKČNÍ PLÁNY

Kritická oblast A – Kvalita života	7
Kritická oblast B – Trvale udržitelný rozvoj venkova	13
Kritická oblast C – Doprava	16
Kritická oblast D – Ekonomický rozvoj	19

REALIZACE STRATEGICKÉHO PLÁNU	22
-------------------------------------	----

SEZNAM ČLENŮ KSR	24
------------------------	----

PŘÍLOHY

PROFIL MIKROREGIONU ORLICKO – TŘEBOVSKO

PRŮZKUM PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

ANALÝZA SWOT

DATABÁZE A PŘÍPRAVA POZEMKŮ

ÚVOD

V červenci 1999 se obce a města sdružené ve Sdružení obcí mikroregionu Orlicko - Třebovsko rozhodly zpracovat strategický plán rozvoje mikroregionu. Byla zvolena metodika založená na hledání konsensu mezi vedoucími představiteli veřejného i soukromého sektoru ve městech a obcích mikroregionu. Tento přístup akceptuje EU.

Starostové Ústí nad Orlicí, Dlouhé Třebové a České Třebové oslovili na 30 vedoucích představitelů místních firem, škol, institucí, členů zastupitelstev a občanů měst a obcí mikroregionu a požádali je, aby se stali členy Komise pro strategický rozvoj (KSR). Úkolem komise bylo sestavit strategický plán ekonomického rozvoje mikroregionu založený na hledání konsensu v rámci celé komunity. Starostové dále požádali Bohuslava Halvu, starostu Dlouhé Třebové, aby působil jako předseda komise. Řízením procesu byla pověřena konzultační firma Berman Group.

Práce na tvorbě plánu byly okamžitě zahájeny analytickou částí, tzv. “průzkumem prostředí”. Součástí toho bylo zpracování Profilu mikroregionu, který mimo jiné zahrnuje demografická data a populační trendy, popis místní ekonomické základny, infrastruktury, bydlení a stavu životního prostředí. Profil byl sestaven pracovníky městských úřadů v Ústí nad Orlicí a České Třebové za asistence Berman Group a dalších institucí včetně Úřadu práce a Českého statistického úřadu.

Členové komise osobně provedli průzkum mezi nejvýznamnějšími zaměstnavateli v městech a obcích mikroregionu se zaměřením na jejich názory na místní správu a na plány budoucího vývoje v místě jejich působení. Na základě těchto dokumentů a osobních znalostí a zkušeností představitelů měst a obcí a konzultantů byla provedena analýza SWOT, která identifikovala nejdůležitější slabé stránky, na jejichž odstranění se plán zaměřil, a současně stránky silné, na nichž bude mikroregion dále stavět.

Všechny tyto materiály pomohly komisi při rozhodování o kritických oblastech, na jejichž řešení je celý strategický plán zaměřen. Jako rozhodující problémy, jimž Orlicko – Třebovsko čelí a které tvoří jádro plánu, byly označeny (bez určení pořadí): (1) doprava, (2) kvalita života, (3) ekonomický rozvoj a (4) trvale udržitelný rozvoj venkova.

Tvůrčí, syntetická část procesu byla zahájena tím, že členové komise přijali vizi mikroregionu a následně vytvořili čtyři pracovní skupiny, jednu pro každou kritickou oblast. Úkolem těchto skupin bylo vyhodnotit současnou situaci a dosáhnout shody o tom, které akce, programy a projekty mohou města a obce a další instituce reálně provést k tomu, aby řešilo situaci v těchto kritických oblastech.

Pracovní skupiny se od září do listopadu sešly každá třikrát, aby vytvořily Akční plány skládající se ze “záměrů, cílů a úkolů”, které řeší čtyři uvedené kritické oblasti. Tyto čtyři plány jsou jádrem strategického plánu. Celkově se jedná o velmi ambiciózní plán, jehož realizace bude záviset na trvalé spolupráci měst a obcí mikroregionu, a počítá i se zapojením dalších organizací.

Tento strategický plán je vyvážený a sestává se jak z “měkkých” a méně nákladných (studie, koncepce), tak z “tvrdých” (stavby) projektů. Plán sice na jedné straně přidává nové úkoly městům a obcím a obecním úřadům, na straně druhé spoléhá na využití nových forem spolupráce mezi městy a obcemi a důsledně vychází z toho, co již v regionu úspěšně funguje, čímž staví na místních silných stránkách.

Plán klade silný důraz na otázku informací a informovanosti, ať už směrem k občanům, podnikatelům nebo návštěvníkům mikroregionu. Komise doporučila, aby se města a obce spolu s dalšími partnery začaly velmi aktivně zabývat otázkou sběru, třídění a zveřejňování informací vztahujících se k nabídce pro cestovní ruch, trávení volného času nebo i podnikání. Vyšla z předpokladu, že před budováním nových systémů a institucí musí nejprve pro zvýšení kvality života využít všeho, co je v danou chvíli k dispozici a případně to pouze není dostatečně známo.

Využití konkurenčních výhod mikroregionu a náprava jejich nevýhod je možná pouze tehdy, pokud budou efektivně zapojeny všechny místní zdroje. Pro úspěch realizace bude podstatné, zda přetrvá partnerství a spolupráce mezi obcemi a městy i mezi veřejným a soukromým sektorem, úspěšně zahájené v průběhu strategického plánování. Spolupráce měst a obcí je alfou a omegou celého plánu. Bez skutečného partnerství by nebylo možno využít synergetického efektu a z plánu by se stal pouhý soubor aktivit bez hlubšího významu.

Strategický plán ekonomického rozvoje mikroregionu Orlicko – Třebovsko je součástí procesu plánování na regionální i celostátní úrovni. Tento plán vznikl poté, kdy svůj Strategický plán přijalo a realizuje Sdružení obcí regionu Orlice, kdy byla schválena Strategie rozvoje Pardubického kraje a kdy se zpracovává Regionální operační

Strategický plán ekonomického rozvoje

plán regionu NUTS II Severovýchod. Přítomnost zástupců okresního úřadu a členů regionálního Kontrolního a řídicího výboru v orlicko-třebovské KSR napomohla tomu, aby řada cílů místního plánu (informační systémy, cyklostezky, doprava, podpora podnikání, zapojení do programu SAPARD, spolupráce s CzechInvestem) byla v souladu s cíli celého regionu, což napomůže jejich realizaci.

Z celého procesu plánování v mikroregionu a výsledného strategického plánu plyne několik důležitých závěrů. Za prvé, politické vedení měst a obcí mikroregionu a místní podnikatelská společnost cítí zodpovědnost za budoucnost Orlicko – Třebovska a jsou ochotni věnovat svůj čas a jiné zdroje, aby bylo dosaženo budoucnosti takové, jakou si ji společně představují a jakou ji nastínili v plánu.

Za druhé, jak v regionu, tak mimo něj, existují zdroje, které mohou být při dobré organizaci využity tak, aby řešily nejzávažnější problémy města. Celé řady cílů je možno dosáhnout ze současných rozpočtů měst a obcí, nicméně mikroregion musí být v oblasti strategie, koncepce a rozvoje personálně posílen.

Za třetí, témata rozvoje dopravy, rozvoje ekonomiky, kvality života a rozvoje venkova jsou vzájemně propojena a je možné s nimi efektivně pracovat pouze pokud je budeme chápat jako celek. Zlepšení v jedné oblasti napomůže ke zlepšení v oblastech ostatních. Komise několikrát konstatovala, že zajištění dopravní obslužnosti je klíčovým pro udržení a zvýšení kvality života a rozvoj venkovských oblastí. Cíle, které se týkají využití pozemků a rozvoje podnikání se prolínají dvěma kritickými oblastmi, cíle zabývající se informatikou a informacemi jsou součástí tří akčních plánů.

Plán byl přijat Komisí pro strategický rozvoj 10. prosince 1999 a bude předložen městským a obecním zastupitelstvům na počátku roku 2000. Realizace může být zahájena okamžitě po schválení zastupitelstvy. Úspěch realizace bude záležet na neustávající zodpovědnosti těch, kteří byli členy komise a pracovních skupin a ostatních, kteří budou mít příležitost se na realizaci této vize budoucnosti Orlicko – Třebovska podílet.

STRATEGICKÁ VIZE A URČOVÁNÍ PRIORIT

Dne 22. září 1999 v Ústí nad Orlicí diskutovala komise pro strategický rozvoj nad vizí regionu, která posléze vedla komisi při sestavování akčních plánů. Z odpovědi na základní otázky dalšího směřování regionu vyplynula následující vize:

STRATEGICKÁ VIZE

„Strategický plán ekonomického rozvoje regionu Orlicko-Třebovsko bude vycházet z toho, že region hodlá postavit svou **ekonomickou prosperitu** na koordinované **spolupráci** všech obcí, **partnerství** veřejného a soukromého sektoru, dlouhé a úspěšné **tradici strojírenství** a na **rozvoji perspektivních** oborů elektrotechniky a informatiky.

Ekonomický rozvoj bude založen na využití místních konkurenčních výhod, zejména **kvalifikované** a rekvalifikovatelné **pracovní síle** vyrůstající ze specifického středního školství nadregionálního významu, jasné a otevřené politice vytváření **příznivého podnikatelského prostředí** včetně **investičních pobídek** pro ty, kteří hodlají v regionu vytvářet nová pracovní místa v žádoucích oborech a investovat s využitím vysoce nadprůměrné kapacity **komunikační infrastruktury**.

Klíčové postavení Orlicko – Třebovska v **dopravní infrastruktuře** České republiky bude posíleno **zlepšením dopravních podmínek** silničního provozu jak vnějším napojením, tak optimalizací **dopravní obslužnosti** uvnitř mikroregionu.

Venkovská část mikroregionu bude sloužit **aktivnímu cestovnímu ruchu** s využitím **krajinotvorné role zemědělství**, ale hlavně bude přitahovat **nové obyvatele v kvalitním a příjemném prostředí a pracovních příležitostech** v nových oborech“.

URČOVÁNÍ PRIORIT

Na schůzi Komise pro strategický rozvoj dne 18. listopadu 1999 určovali její členové priority mezi všemi cíli čtyř akčních plánů: „doprava“, „trvale udržitelný rozvoj venkova“, „kvalita života“ a „ekonomický rozvoj“.

Účelem bylo poskytnout vodítko při plánování konkrétních úkolů a při následném hledání lidských a finančních zdrojů potřebných pro realizaci všech téměř 50 cílů Plánu. Jakkoli jsou všechny cíle jsou pro budoucí ekonomický rozvoj mikroregionu důležité a všechny budou součástí Plánu, ne všechny bude možno splnit v průběhu příštích několika měsíců.

Nicméně regionální, národní i mezinárodní prostředí a ekonomické podmínky se neustále mění a může nastat situace, kdy bude třeba učinit rozhodnutí ve smyslu upřednostnění některého z cílů nebo omezení buď finančních nebo lidských zdrojů potřebných k naplnění cíle. Členové Komise byli požádáni, aby ohodnotili všechny cíle z těchto hledisek: vliv na dosažení záměru a proveditelnost (obě hlediska měla dvojnásobnou váhu hodnocení), vytvoření pracovních míst, potenciál přilákání investic, načasování, a propojitelnost s jinými cíli. Vyplněný formulář odevzdalo 25 členů Komise pro strategický rozvoj.

SHRNUTÍ POZNATKŮ Z ANALÝZY HLASOVÁNÍ:

- První pohled na tabulku celkových výsledků dělí jednotlivé projekty do čtyř výrazných skupin – vysoce nadprůměrné hodnocení v rozmezí 16,0 – 17,9 obdrželo 13 cílů, nadprůměrných v kategorii 14,5 – 15,9 bylo 10 cílů, průměrnou známku (12,0 – 14,4) dostalo 18 projektů a zbylé 4 cíle byly hodnoceny podprůměrně (10,8 – 12,0).
- V průměru nejlépe byly hodnoceny cíle akčního plánu „ekonomický rozvoj“ následovány cíli pro dopravu a prvního záměru pro rozvoj venkova. Toto pořadí se dalo předpokládat vzhledem k zaměření celého plánu na ekonomický rozvoj a vzhledem na zvolená kritéria hodnocení. Zejména v části „vliv na investice a pracovní místa“ a „zapojení soukromého sektoru“ jsou projekty z akčního plánu pro kvalitu života hodnoceny níže než u zbylých akčních plánů. Zásadní závěr je však ten, že realizace všech akčních plánů je podstatná pro úspěch strategického plánu, protože všechny cíle (až na výjimky, které budou diskutovány dále) jsou hodnoceny jako dobře proveditelné a všechny napravují slabé stránky mikroregionu.
- Nejvýše hodnoceným projektem je vytvoření databáze pozemků a objektů pro podnikání ke splnění záměru „vytvořit prostředí pro příchod nových investorů“ z akčního plánu pro rozvoj ekonomiky. Tento záměr i díky vysokému hodnocení dalších cílů byl nejvýše hodnoceným záměrem celého plánu. To jednoznačně ukazuje, jaký význam přikládala komise snaze o získání nových pracovních míst, neboť tomuto tématu se věnují 4 z 5 nejvýše hodnocených cílů.
- Druhý nejvyšší počet bodů získal cíl C.2.1 akčního plánu pro dopravu – „sjednocení stanoviska k trase rychlostní komunikace“. To jednoznačně prokazuje význam přikládaný odpovídajícímu dopravnímu napojení regionu.
- Dva nejvýše hodnocené cíle (projekty) akčního plánu pro rozvoj venkova B.1.1. a B.1.3. se rovněž týkají investic a pracovních příležitostí, naopak využívání ploch nevhodných pro zemědělství patří mezi cíle s nízkou prioritou, neboť komise skepticky hodnotila jejich proveditelnost.
- V akčním plánu pro kvalitu života jsou nejvýše hodnoceny cíle A.2.1., A.4.1. a A.4.2., které se všechny zabývají informacemi a informačním systémem.
- Pět z deseti nejvýše hodnocených cílů patří do akčního plánu pro ekonomický rozvoj, čtyři do dopravy a jeden do plánu pro rozvoj venkova. Jak již bylo uvedeno, u těchto cílů hodnotili členové komise výrazný vliv na tvorbu pracovních míst, propojitelnost s ostatními cíli a rovněž proveditelnost.
- Na druhé straně hodnocení se objevily čtyři projekty, které mají společné to, že jejich realizace závisí více na rozhodnutích učiněných mimo region a souvisí s celkovou situací české ekonomiky a společnosti. Jedná se o projekty, které komise považuje za splnitelné v dlouhém časovém horizontu, případně (spalování biomasy, využití ploch pro sport) nevidí dispozici finanční prostředky pro realizaci. To pochopitelně neznamená, že by tyto cíle neměly být realizovány vůbec, neboť k dosažení určených záměrů přispívají, komise pouze vyjádřila svoji skepsi ohledně splnitelnosti těchto cílů.

Kritická oblast A - KVALITA ŽIVOTA

Pracovní skupina se soustředila na záležitosti, které souvisí s tím, zda bude region atraktivní jak pro stávající, tak případně nové obyvatele, a určila následující záměry a cíle:

Záměr A.1. Zajistit pro občany mikroregionu komplexní nabídku zdravotnických a sociálních služeb

Potřeby v oblasti zdravotnictví jsou v podmínkách regionu až na doléčovací lůžka pokryty službami Nemocnice v Ústí nad Orlicí a mělo by tomu tak být i v budoucnu, úkoly obcí v této oblasti zahrnují kromě přímé a nepřímé podpory nemocnice zejména zajištění dopravní obslužnosti. Naproti tomu v sociální oblasti existuje celá řada služeb, zejména pro starší a zdravotně postižené, které v regionu chybí a mohou být efektivně poskytovány v rámci spolupráce obcí a případně dalších institucí. Konkrétní spolupráce v rámci mikroregionu má smysl zejména v sociální oblasti, v péči o starší a postižené občany.

Cíl A.1.1. *Obce mikroregionu se dohodnou na pravidlech poskytování sociálních služeb pro seniory (umíst'ování v DPS, hrazení nákladů za občany jiných obcí apod.)*

Priorita *

Úkol A.1.1.1. Sociální a finanční oddělení městských úřadů provedou analýzu poskytovaných služeb a jejich kapacit do září 2000.

Úkol A.1.1.2. Pracovní schůzka zodpovědných pracovníků z obecních úřadů k projednání návrhu pravidel poskytování sociálních služeb – 09/2000.

Úkol A.1.1.3. Jednotná pravidla budou projednána na schůzce starostů dotčených obcí, schválení v září 2000.

Cíl A.1.2. *Obce budou trvale vytvářet podmínky podporující činnost neziskových a nevládních organizací, které zajišťují sociální služby.*

Priorita *

Úkol A.1.2.1. Sociální odbory městských úřadů a zodpovědní pracovníci zpracují seznam poskytovatelů sociálních služeb do března 2000.

Úkol A.1.2.2. Starostové obcí a měst povedou každoroční jednání s poskytovateli sociálních služeb, kontrolní termín prosinec 2000.

Úkol A.1.2.3. Jednotlivé obce zohlední podle svých možností potřeby poskytovatelů služeb v obecních rozpočtech, kontrolní termín: leden 2001.

Cíl A.1.3. *Obce mikroregionu budou trvale zlepšovat soužití se sociálně problémovými skupinami obyvatel.*

Priorita *

Úkol A.1.3.1. Města a obce podle svých možností zavedou program na podporu vzdělávání rómských dětí – nulté ročníky, speciální mateřské školy. KT září 2000, zodpovídají starostové.

Úkol A.1.3.2. Obce a města podle místních podmínek a svých možností dosáhnou zapojení Rómů do institucí – bytové, kulturní, bezpečnostní, školské komise, zváží zřízení speciální komise rady pro rómskou otázku. Zodpovídají starostové, KT 12/2000.

Záměr A.2. Nabídnout občanům regionu atraktivní podmínky v oblasti občanského a společenského života, podporovat spolkový život, aktivní trávení volného času, rozvoj kulturních a sportovních příležitostí

Komise doporučila zaměřit se zejména na zajištění informovanosti o nabídce akcí, které se v regionu pořádají, a na oblast rekreace a aktivního trávení volného času. Zásadní úloze škol v této oblasti je věnován samostatný záměr.

Cíl A.2.1. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s obcemi zajistí prostřednictvím informačního systému dostatečnou informovanost občanů o kulturních, sportovních a společenských akcích, které se pořádají v celém mikroregionu.*

Priorita **

Úkol A.2.1.1. jsou součástí plnění cíle 4.1.

Cíl A.2.2. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s Infocentry (Univerzitou Pardubice, Východočeskou centrálou cestovního ruchu, Klubem českých turistů) vytvoří databázi „produktů cestovního ruchu“ – nabídek aktivního trávení volného času pro návštěvníky, ale i občany regionu.*

Priorita *

Úkol A.2.2.1. Pověření pracovníci MěÚ Ústí nad Orlicí a České Třebové osloví majitele a provozovatele služeb pro CR a volný čas (Infocentrum) s cílem zjistit stávající kapacity a produkty. Termín: do konce dubna 2000

Úkol A.2.2.2. Do konce dubna 2001 bude zpracován přehled produktů cestovního ruchu – ucelené trasy, vícedenní pobyty. Zodpovídá SOT

Úkol A.2.2.3. SOT zajistí prezentaci a propagaci uvedených produktů ve svém informačním systému i v dalších médiích do konce června 2001

Cíl A.2.3. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s dotčenými obcemi zřídí trasy pro pěší pro sportovní a rekreační využití obyvatel a návštěvníků regionu (výcházkové trasy, naučné stezky, běžecké trasy)*

Priorita *

Úkol A.2.3.1. Pověření pracovníci MěÚ Ústí nad Orlicí a České Třebové zmapují do konce září 2000 současný stav a možnosti v jednotlivých obcích mikroregionu, projednají tyto trasy s dalšími institucemi (Agentura ochrany přírody, sportovní kluby)

Úkol A.2.3.2. Do konce dubna 2001 bude v rámci možností zkoordinována síť tras, zajištěna jejich návaznost. Zodpovídá SOT.

Úkol A.2.3.3. Do konce roku 2001 bude zpracován harmonogram realizace tras. Zodpovídá SOT

Záměr A.3. Trvale zlepšovat kvalitu životního prostředí v mikroregionu a zvyšovat kvalitu ekologického vědomí místních obyvatel

Region se sice pyšní dobrou kvalitou životního prostředí ve srovnání s průmyslovými centry České republiky, nicméně koncentrace dopravy a lokální topeniště spolu s charakterem krajiny (údolí) přináší své problémy v období inverzí. Komise také doporučila zaměřit pozornost na oblast ekologického vědomí obyvatel, která (při větším zapojení škol) může přinést v budoucnu podstatné výsledky.

Cíl A.3.1. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s Českou energetickou agenturou a jednotlivé obce přispějí ke snížení znečištění ovzduší v obcích zejména nahrazováním lokálního topení ekologičtějšími způsoby vytápění v nejvíce postižených lokalitách.*

Priorita *

Úkol A.3.1.1. SOT ve spolupráci s RŽP OkÚ provede analýzu současného stavu, vytipuje nejproblémovější lokality v regionu, zaktualizuje energetickou koncepci. Jedním z účelů bude vytipovat pilotní projekty alternativních zdrojů energie pro mikroregion. Termín: 12/2000

Úkol A.3.1.2. Do konce roku 2001 bude hotová projekční příprava pro zajištění financování vytypovaných akcí. Zodpovídá: SOT a investoři

Úkol A.3.1.3. Projekty, technická příprava, realizace akcí probíhají následně. Zodpovídají investoři

Cíl A.3.2. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci (se Sdružením Třebovky) s okresním úřadem a Povodím Labe uskuteční program protipovodňové ochrany.*

Priorita **

Úkol A.3.2.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s Povodím Labe a.s., ČVUT a ČHMÚ upřesní zátopové území a jeho charakteristiky a navrhnu zásady využití zátopových území pro potřeby jejich postupného zakomponování do územních nebo regulačních plánů obcí. Termín: do 6/2001

Úkol A.3.2.2. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s Referátem životního prostředí a Referátem obrany a ochrany Okresního úřadu Ústí nad Orlicí prověří jednotnost a provázanost povodňových plánů regionu. Termín: do 12/2000

Úkol A.3.2.3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s Povodím Labe a.s. a dalšími správci toků a s Referátem životního prostředí Okresního úřadu Ústí nad Orlicí navrhnu technická opatření na tocích a v zátopovém území za využití již zpracované studie povodí Třebovky, koncepce Povodí Labe a dalších podkladů. Termín: do 6/2001

Úkol A.3.2.4. Správci toků zrealizují nejvýznamnější technická opatření na tocích a v zátopovém území – projekt pro účely zajištění financování, prováděcí projekty, realizace, předání děl do správy a údržby. Termín: do 12/2004

Cíl A.3.3. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci se Státní rostlinolékařskou správou (a se školami a podniky) zlepší estetický vzhled svých obcí zejména řádnou péčí o neudržované pozemky, zajištěním čistoty a úklidu obce a opravou a údržbou prvků drobné architektury.*

Priorita *

Úkol A.3.3.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s tématicky orientovanými školami zpracují studii, identifikující problematické stránky podoby obcí s návrhem jejich nápravy. Termín: do 12/2001

Úkol A.3.3.2. Akce „Adoptuj park“ bude iniciována mezi místními podniky a školami. Zodpovídají: Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko a jednotlivé obce. Termín: do 12/2001

Úkol A.3.3.3. Obce budou seznámeny s metodickým postupem vůči „neudržovatelům“ pozemků; tento bude důsledně aplikován. Zodpovídají: Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko, pan starosta Neumeister a obce. Termín: do 3/2000

Úkol A.3.3.4. Konkrétní akce na údržbu drobné architektury. Zodpovídají: Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko a vlastníci. Termín: průběžně od 12/2001

Úkol A.3.3.5. Trvalá údržba zeleně a péče o čistotu. Zodpovídají: Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko a obce ve spolupráci se školami. Termín: průběžně od 12/2001

Cíl A.3.4. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci se školami a jednotlivými obcemi zahájí ekologickou osvětu mezi občany doplněnou např. o informace o separovaném sběru, likvidaci odpadů a možnostech využití nemocniční spalovny či o rostlinách nebezpečných pro alergie.*

Priorita **

Úkol A.3.4.1. Rozvoj ekologické výchovy na školách; do konce června 2000 projedná SOT se zástupci škol, obcí a Školských úřadů stav ekologické výuky ve školách a možnosti podpory a rozvoje

Úkol A.3.4.2. Do konce června 2000 bude zmapován stav podkladů, týkajících se životního prostředí v mikroregionu, bude prověřena možnost zadat zpracování podobného materiálu např. v rámci diplomové práce. Zodpovídá SOT

Úkol A.3.4.3. Do konce června 2000 proběhne pracovní schůzka za účasti SOT, Ekoly, provozovatele skládky u ČT a Nemocnice UO, která projedná možnosti podpory zavedení separovaného sběru a podpory většího využití nemocniční spalovny

Úkol A.3.4.4. Ekologické informace budou začleněny do informačního systému a průběžně aktualizovány. Zodpovídá SOT

Cíl A.3.5. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko a jednotlivé obce přispějí ke snížení znečišťování vod v regionu koncepčním řešením likvidace odpadních vod.*

Priorita *

Úkol A.3.5.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s majiteli a provozovateli vodovodů a kanalizací a s Referátem životního prostředí Okresního úřadu Ústí nad Orlicí zpracuje koncepci zneškodňování odpadních vod v návaznosti na připravované koncepcce Ústí nad Orlicí a PRVKUC okresu, vytipuje problémové lokality a navrhne řešení. Termín: do 12/2001

Úkol A.3.5.2. Projekční příprava pro účely zajištění financování prioritních akcí. Zodpovídají: majitelé a provozovatelé vodovodů a kanalizací. Termín: do 6/2002

Úkol A.3.5.3. Realizace financovatelných akcí – prováděcí projekty, realizace, předání do provozu. Zodpovídají: majitelé a provozovatelé vodovodů a kanalizací. Termín: do 6/2002

Záměr A.4. Vytvořit v regionu jednotný informační systém

Záměr lepší vzájemné informovanosti je společný pro všechny pracovní skupiny. PS pro kvalitu života uvažuje o informačním systému jako o společné databázi, která bude shromažďovat a poskytovat informace např. v oblastech nabídky kulturních, sportovních, vzdělávacích a společenských akcí, pozemků pro bydlení atp., a bude pro začátek přístupná minimálně na jednom místě v každé obci (obecní úřad).

Cíl A.4.1. *Sdružení obcí mikroregionu vytvoří jednotný informační systém, který bude shromažďovat informace „nadobecního“ charakteru od obcí do spádových měst a které budou přístupné v první řadě na obecních úřadech, v knihovnách a na webovských stránkách Orlicko – Třebovska.*

Priorita **

Úkol A.4.1.1. MěÚ stanoví pracovníky zodpovědné za tvorbu systému – (vedoucí informačních center) do konce 12/1999

Úkol A.4.1.2. Vedoucí Infocenter navrhnu systém – které informace a jakou cestou putují – do 09/2000

Úkol A.4.1.3. MěÚ a OÚ určí na úřadech pracovníky, kteří budou zodpovědní za dodávání informací do systému do 09/2000.

Úkol A.4.1.4. Vedoucí informačních center (ve spolupráci se zástupci obcí) připraví návrh výstupů informačního systému a zajištění přístupu ke shromážděným informacím do 10/2000.

Úkol A.4.1.5. Informační centra zahájí šestiměsíční zkušební provoz systému, který bude vyhodnocen starosty SOT.

Cíl A.4.2. *Města Ústí nad Orlicí a Česká Třebová propojí svá informační střediska tak, aby měla k dispozici všechny informace mikroregionálního charakteru a nabízela v obou městech aktivity pro celé Orlicko – Třebovsko (vzdělávací kurzy, předprodej vstupenek).*

Priorita **

Úkol A.4.2.1. MěÚ uloží vedoucím Infocenter zajistit systém výměny informací mezi Infocentry okresu do 03/2000

Úkol A.4.2.2. Vedoucí Infocenter připraví projekt on-line propojení obou institucí do 12/2000.

Cíl A.4.3. *Sdružení obcí mikroregionu rozšíří informování občanů pomocí tištěných médií – cestou většího využití Orlických novin a vydávání radničních zpravodajů s regionální rubrikou.*

Priorita *

Úkol A.4.3.1. SOT povede jednání s Orlickými novinami o prezentaci výstupů z informačního systému do 06/2000.

Úkol A.4.3.2. Vedoucí Infocenter na společné schůzce se zástupci obcí (viz 4.1.4.) připraví návrh regionální rubriky – projednání obsahu, distribuce, hrazení nákladů 06/2000.

Úkol A.4.3.3. Obce rozhodnou o připojení regionální rubriky k místním radničním zpravodajům – 07/2000.

Záměr A.5. Trvale rozvíjet kvalitu školství, které bude nabízet výchovu a vzdělání obyvatelům regionu, zahájit transformaci škol na vzdělávací centra, která budou nabízet atraktivní programy pro všechny zájemce v době mimo vyučování.

Oblast výchovy, přestože byla zmiňována i v jiných záměrech v souvislosti s ekologickým vědomím, volným časem mládeže a prevencí kriminality, si zaslouží trvalou podporu a pomoc ze strany obcí a okresních institucí. Školy by se také do budoucna měly stát centry volnočasových aktivit nejen pro děti a mládež.

Cíl A.5.1. *Střední školy ve spolupráci s kulturními středisky a obcemi vytvoří a zahájí provoz „Akademie třetího věku“.*

Priorita *

Úkol A.5.1.1. Ředitel příslušné školy (SOŠ, SOU a U) zpracuje projekt Akademie – náplň, rozsah, určení včetně organizačního, personálního a finančního zajištění projektu a spolupráce s Klubcentrem a kulturními středisky v jednotlivých obcích.

Úkol A.5.1.2. Akademie zahájí provoz k 1.9.2000.

Cíl A.5.2. *Obce ve spolupráci se základními a středními školami rozšíří nabídku svých kapacit pro trávení volného času mládeže.*

Priorita *

Úkol A.5.2.1. Obecní a městské rady budou trvale sledovat a koordinovat nabídku v oblasti sportu – otevření školních hřišť a tělocvičen. KT 12/2000.

Úkol A.5.2.2. Obce vytipují ve svých katastrech nové prostory pro sportoviště včetně „moderních“ sportů (skateboard, in-line brusle, bikros, streetball apod.). KT 12/2000.

Úkol A.5.2.3. Obecní a městské rady budou trvale podávat informace o grantech v oblasti sportu a trávení volného času. KT 12/2000.

Cíl A.5.3. *Sdružení obcí mikroregionu bude za pomoci informačního systému propagovat nabídku na vzdělání i aktivity pro volný čas.*

Priorita *

Úkol A.5.3.1. Zodpovědné osoby zajistí přísun informací o vzdělávacích a volnočasových aktivitách do informačního systému. Trvale.

Kritická oblast B - TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ VENKOVA

Pracovní skupina se shodla na tom, že pro udržení života na venkově a přilákání nových obyvatel je zapotřebí nabídnout jak pracovní příležitosti a bydlení, tak změnit image venkova tak, aby byl atraktivnější pro mladé rodiny.

Záměr B.1. Rozšířit nabídku pracovních míst v jednotlivých obcích regionu ve výrobě i ve službách

Venkovské obce mikroregionu jsou stále prvořadě závislé na dojížděcí svých obyvatel za prací do měst a otázka dopravní dostupnosti (řešená v rámci dalšího kritického bodu) je klíčová. Nejen z pohledu snižování poptávky po veřejné dopravě je žádoucí vytvářet nová pracovní místa v malých obcích, aby se zvyšovaly jejich daňové příjmy a rozšiřovala se místní ekonomická základna. Tento záměr je doplněn záměrem 3 akčního plánu pro ekonomický rozvoj.

Cíl B.1.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko vytvoří databázi investičních požadavků všech členských obcí, stanoví priority a společně bude hledat zdroje financování vybraných projektů (státní rozpočet, program SAPARD, spolupráce v rámci Euroregionu, spolupráce s podniky).

Priorita ***

Úkol B.1.1.1. SOT ve spolupráci s RRR OkÚ identifikuje programy v rámci SAPARD, Programu obnovy venkova a dalších, z kterých mohou financovat jednotlivé projekty. 03/2000.

Úkol B.1.1.2. SOT ve spolupráci s RRR OkÚ sestaví strukturu databáze a provede modelové zpracování údajů pro jednu obec. 03/2000.

Úkol B.1.1.3. SOT ve spolupráci se starosty obcí sestaví databázi akcí a určí priority podpory. 06/2000.

Úkol B.1.1.4. SOT bude trvale usilovat o zajištění financování z vnějších zdrojů.

Cíl B.1.2. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko bude vytvářet podmínky pro rozvoj domácí práce a samozaměstnávání občanů (podpora rozvoje agroturistiky a služeb pro cestovní ruch, rozvoj informatiky)

Priorita **

Úkol B.1.2.1. SOT ve spolupráci s Úřadem práce prověří možnosti zřízení asistenční služby pro začínající podnikatele. 06/2000

Úkol B.1.2.2. Obce podle svých možností poskytnou zvýhodněnou nabídku objektů (z databáze dle bodu 2.1. akčního plánu pro ekonomický rozvoj) pro podnikání. 12/2000

Úkol B.1.2.3. SOT ve spolupráci s obcemi bude pomáhat podnikatelům s podporou propagace služeb pro cestovní ruch. Trvale, KT 12/2000

Cíl B.1.3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko bude aktivně vyhledávat investory do vybraných míst a oblastí podnikání (databáze pozemků a objektů pro podnikání, oslovení rodáků žijících za hranicemi, přitahování dodavatelů zejména strojírenských firem působících v regionu – Rieter, Karosa apod.)

Priorita ***

Úkol B.1.3.1. SOT vytvoří databázi pozemků a objektů pro podnikání – střední investory – viz cíl 2.2. akčního plánu pro ekonomický rozvoj

Úkol B.1.3.2. RRA Pardubického kraje ve spolupráci se SOT osloví dodavatele firem z okresu a kraje s nabídkou podnikání na těchto pozemcích. 12/2000

Úkol B.1.3.3. Obce využijí svých možností a mezinárodních vztahů a budou prezentovat nabídku v partnerských městech, sdruženích rodáků v zahraničí apod. Trvale.

Záměr B.2. Vytvořit ve venkovských obcích předpoklady pro atraktivní bydlení

Tento záměr je možno naplňovat několika směry. Obce se mohou podílet na budování infrastruktury pro bydlení, ale mohou nabízet i zajímavé projekty pro trávení volného času (viz Akční plán pro kvalitu života) či zajišťovat dopravní obslužnost. Velkou výhodou menších obcí je pro stavebníka (investora) jednodušší a pružnější jednání s obecním úřadem. Samostatnou kapitolou je trvalé zlepšování image života na venkově, které by mělo překonávat zažitá klíšé.

Cíl B.2.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s dotčenými obcemi připraví informační databázi pozemků připravených a připravovaných pro bydlení.

Priorita **

Úkol B.2.1.1. SOT ve spolupráci s Berman Group vytvoří strukturu a vzorový list databáze za jednu vybranou obec do konce března 2000.

Úkol B.2.1.2. SOT ve spolupráci se starosty obcí zpracuje kompletní databázi za celý mikroregion. 06/2000.

Úkol B.2.1.3. Infocentra zajistí zveřejnění databáze na webovských stránkách regionu a pomocí dalších výstupů z informačního systému. 08/2000

Cíl B.2.2. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci se školami připraví a realizuje projekt posilování vztahu dětí a mládeže k domovským obcím a mikroregionu.

Priorita *

Úkol B.2.2.1. Ředitelé škol ve spolupráci se starosty, místními knihovnami a dalšími institucemi navrhnou obsah a metodiku projektu. 06/2000

Úkol B.2.2.2. SOT zahájí program pozitivní prezentace mikroregionu s cílem ukázat úspěšné příklady atraktivního života na venkově. 06/2000

Záměr B.3. Aktivně využívat a udržovat pozemky nevhodné pro zemědělskou výrobu

V rámci tohoto záměru se budou řešit možnosti zalesňování a zalučňování zemědělské půdy včetně možného využití příspěvku z programu SAPARD, budování nových vodních ploch či využití pozemků pro sport a turistiku.

Cíl B.3.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci se zemědělskými a lesními podniky a státními institucemi zahájí program zalesňování pozemků nevhodných pro zemědělskou výrobu.

Priorita *

Úkol B.3.1.1. Do 31.3. 2000 bude ve spolupráci s Lesy ČR (ing. Koráb) a obcemi zpracován přehled pozemků vhodných pro zalesňování. Zodpovídá SOT

Úkol B.3.1.2. Ve spolupráci s OkÚ bude vytvořen do konce června 2000 přehled státních (mezinárodních) programů, z nichž je možno financovat zalesňování. Zodpovídá SOT

Úkol B.3.1.3. Do konce roku 2000 bude zpracován pilotní projekt. Zodpovídá SOT

Cíl B.3.2. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko vybere a zahájí pilotní program spalování biomasy ve vybraných objektech (obcích) mikroregionu.*

Priorita *

Úkol B.3.2.1. Do konce roku 2000 proběhne pracovní jednání starostů neplynofikovaných obcí regionu, kteří uvažují o projektu spalování biomasy, za účasti OkÚ, Sdružení pro využití biomasy, ČEA atd. Výsledek jednání bude zohledněn při typování pilotních projektů viz úkol 3.1.1. Kvalita života. Zodpovídá SOT

Cíl B.3.3. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko provede inventarizaci pozemků nevyužívaných pro zemědělskou výrobu s cílem nalézt vhodné plochy pro sportovní využití (např. golf).*

Priorita *

Úkol B.3.3.1. Databáze pozemků pro podnikání (cíl 2.2. plánu pro ER) bude obsahovat případné plochy vhodné pro sportovní využití. Zodpovídá zpracovatel databáze

Úkol B.3.3.2. Do 31.3.2000 budou osloveny větší podniky v mikroregionu s cílem zjistit případný zájem o zainvestování podobné akce. Zodpovídá SOT

Záměr B.4. Vytvořit v mikroregionu kvalitní informační systém

V této pracovní skupině se otázka informací řešila z pohledu zejména regionálního a mikroregionálního tisku, vydávání společných informačních občasníků a informační propojení obcí navzájem a obcí s městy, nicméně většina diskutovaných cílů (webová stránka mikroregionu, vlastní informační systém) se překrývá se záměrem 4 akčního plánu pro kvalitu života, a proto zůstává cíl týkající se připojení obcí na Internet.

Cíl B.4.1. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko dosáhne se státní podporou připojení všech obcí (obecních úřadů, knihoven a škol) na Internet.*

Priorita *

Úkol B.4.1.1. Starosta obce s podporou OkÚ zpracuje projekt a podá žádost o státní dotaci na realizaci programu připojení obcí na internet. 03/2000

Úkol B.4.1.2. SOT bude koordinovat vytváření vlastních webovských stránek každé obce mikroregionu. Trvale, KT 12/2000

Úkol B.4.1.3. Přisun informací o vzdělávacích a volnočasových aktivitách do informačního systému. Trvale.

Kritická oblast C - DOPRAVA

Pracovní skupina potvrdila klíčové postavení veřejné dopravy v životě mikroregionu a zaměřila se především na tuto oblast s využitím zkušeností obcí ze Sdružení Orlice, které obdobnou problematiku řeší v severovýchodní části okresu.

Záměr C.1. Ve spolupráci s přepravci zajistit optimální dopravní obslužnost mikroregionu umožňující potřebný pohyb osob za prací, službami i za zábavou

Účastníci se shodli na potřebě optimalizace systému veřejné dopravy, která musí vyjít z analýzy skutečných potřeb obcí (včetně podniků, škol a dalších institucí) za předpokladu koordinace nabídky přepravců (zejména ČSAD a ČD). Je žádoucí na jedné straně zajistit do systému větší množství finančních zdrojů, především větším zapojením podniků, na druhé straně obce potřebují možnost výběru, ať už mezi dopravci či mezi kvalitou a kvantitou služeb nabízených jedním dopravcem.

Cíl C.1.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko zpracuje na základě jednání s podniky a školami společnou objednávku dopravních služeb vycházející z potřeb obcí a dalších subjektů.

Priorita ***

Úkol C.1.1.1. Obce okresu zpracují společnou objednávku dopravních služeb pro rok 2001. Zodpovídají starostové, termín 12/2000

Úkol C.1.1.2. SOT bude garantovat určení priorit mezi spoji v případě, že finanční prostředky obcí a okresu nevystačí na pokrytí požadavků přepravců.

Úkol C.1.1.3. SOT bude vyjednávat s podniky, které zajišťují vlastní dopravu, a s přepravci možnost zapojení podniků do systému veřejné dopravy. Trvale.

Cíl C.1.2. Města a obce Ústí nad Orlicí, Dlouhá Třebová a Česká Třebová projednají s přepravci možnosti zlepšení nabídky spojů ve večerních hodinách a svátečních dnech, zejména přesunem některých dopoledních spojů, a další možnosti vylepšení nabídky na lince UO – ČT bez navýšení počtu kilometrů.

Priorita ***

Úkol C.1.2.1. Města provedou analýzu současných spojů a připraví návrh na změny při zachování počtu kilometrů. Zodpovídají starostové, termín 12/2000.

Úkol C.1.2.2. Starostové povedou s přepravci jednání o změnách, kontrolní termín 03/2000.

Cíl C.1.3. Města prostřednictvím Informačních středisek Ústí nad Orlicí a České Třebové zvýší propagaci a informovanost o spojích veřejné dopravy s cílem zlepšit podíl veřejné na celkové dopravě v regionu.

Priorita **

Úkol C.1.3.1. Informační střediska budou trvale poskytovat informace ze systémů ABUS a IDOS.

Úkol C.1.3.2. Obce zváží možnost umístění velkých informačních tabulí s jízdními řády veřejné dopravy na přístupných místech a v případě kladného rozhodnutí je rozmístí k 06/2000.

Úkol C.1.3.3. Informační centra zorganizují propagační akce k zavedení nových spojů na lince UO – ČT a dalších. Trvale, dle data zřízení nových spojů.

Záměr C.2. V návaznosti na trasu budoucí rychlostní komunikace R 35 řešit komplexně obchvaty měst a obcí

Mikroregion musí nejprve dosáhnout konsensu ohledně trasy R35 napříč územím, obce musí zahájit svůj podíl práce na přípravách trasy a shodnout se na podmínkách, které budou hodlat prosadit. V návaznosti na komunikaci vyššího řádu je teprve možno zahájit řešení otázek obchvatů měst.

Cíl C.2.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko sjednotí stanovisko mikroregionu k trase komunikace R35 a určení podmínek, za kterých bude stavba provedena.

Priorita ***

Úkol C.2.1.1. SOT ve spolupráci s RD OkÚ seznámí všechny dotčené obce mikroregionu se všemi dosud známými variantami trasy. 01/2000

Úkol C.2.1.2. Obce dodají připomínky a podmínky k provedení trasy do 04/2000.

Úkol C.2.1.3. SOT ve spolupráci s RD OkÚ bude trvale sledovat výstupy Ředitelství silnic a dálnic a Regionálního pracoviště Ministerstva hospodářství ohledně trasy R 35.

Úkol C.2.1.4. SOT zajistí projednání společného stanoviska mikroregionu tak, aby z mikroregionu vzešla vůči projektantům nabídka bezproblémové trasy včetně podmínek, které obce ke stavbě mají.

Cíl C.2.2. Dotčené obce a města mikroregionu budou připravovat dílčí ucelené úseky komunikací (zejména obchvaty UO a ČT) – schválené územní plány, příprava pro vydání územního rozhodnutí – tak, aby jejich stavba mohla být zahájena v předstihu před vlastní stavbou R 35.

Priorita ***

Úkol C.2.2.1. Město Česká Třebová projedná s Ředitelstvím silnic a dálnic varianty studií trasy obchvatu. 03/2000

Úkol C.2.2.2. Město Česká Třebová zahájí ve spolupráci s ŘSD přípravu území k územnímu řízení. 06/2000

Záměr C.3. Vybudovat v regionu síť cyklistických stezek a cyklotras jak pro dopravní, tak turistické účely

Jednou z možností, jak využít příležitostí, které přináší výstavba železničního koridoru, je stavba cyklostezek v jeho okolí. Tyto stezky však mohou a budou vznikat i na jiných místech, zpočátku na spojnici větších měst a v turisticky atraktivních místech, tak aby plnily roli jak dopravní, tak příležitosti pro trávení volného času.

Cíl C.3.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s dotčenými obcemi a okresním úřadem provede zmapování komunikací vhodných jako cyklotrasy.

Priorita *

Úkol C.3.1.1. Zodpovědní pracovníci obecních úřadů fyzicky prověří stav, průjezdnost a problémová místa komunikací, které se mohou stát cyklotrasami. 09/2000

Úkol C.3.1.2. SOT navrhne systém cyklotras v regionu. 09/2000.

Cíl C.3.2. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko stanoví priority údržby a oprav vybraných tras a zajistí jejich značení, ve spolupráci s referátem regionálního rozvoje zajistí propojení s trasami mimo mikroregion, sestaví itinerář tras a zahájí realizaci.*

Priorita *

Úkol C.3.2.1. SOT stanoví priority údržby a oprav navrženého systému cyklotras. 09/2000

Úkol C.3.2.2. SOT sestaví itinerář tras a zapojí ho do informačního systému. 09/2000

Úkol C.3.2.3. SOT bude hledat zdroje pro dokončení cyklotrasy spojující UO a ČT v Dlouhé Třebové a napojení na silnici 14 v České Třebové. Trvale

Cíl C.3.3. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s referátem regionálního rozvoje vybere vhodné trasy pro cyklistické stezky, určí náklady na výstavbu a priority.*

Priorita *

Úkol C.3.3.1. SOT identifikuje vhodné trasy pro cyklistické stezky. 12/2000

Úkol C.3.3.2. SOT zjistí náklady na výstavbu jednotlivých stezek a stanoví priority výstavby. 12/2000.

Úkol C.3.3.3. SOT bude sledovat možnost vybudování stezky Choceň – Ústí nad Orlicí v rámci prací na železničním koridoru. Trvale.

Úkol C.3.3.4. Dle finančních možností dotčené obce vybudují cyklistické stezky. KT 06/2001.

Kritická oblast D - EKONOMICKÝ ROZVOJ

Pracovní skupina vyšla z místních silných i slabých stránek a shodla se na podpoře informatiky jako zdroje budoucích příležitostí pro rozvoj regionu. Přestože region není v současnosti příliš vyhledáván zahraničními investory, aktivní marketing a oslovení např. dodavatelů místních firem má šanci na úspěch.

Záměr D.1. Vybudovat jednotnou informační infrastrukturu v regionu směřující k vytvoření e-zóny

V tomto záměru se vychází z často zmiňované silné stránky spočívající v kapacitě komunikační infrastruktury a ze zahajovaného pilotního projektu Státního informačního systému. Cílem je vytvořit podmínky pro větší používání elektronického obchodování a elektronické komunikace zejména malých a středních podniků.

Cíl D.1.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko iniciuje vytvoření integrovaného regionálního informačního systému pro propojení mezi podnikatelskou sférou, občany a veřejnou správou.

Priorita ***

Úkol D.1.1.1. Města UO a ČT ve spolupráci s dodavatelskou organizací připraví koncept a zjistí skladbu informací pro Informační systém regionu.

Úkol D.1.1.2. Města UO a ČT propojí Informační systémy v obou městech a zajistí výstupy do Informačních center, knihoven atd.

Úkol D.1.1.3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko vytvoří digitální urbánní model mikroregionu (tento integruje směrný územní plán, strategický plán ekonomického rozvoje a rámcový plán využití potenciálů území)

Cíl D.1.2. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko využije koncept e-zóny k mediální propagaci a sebeidentifikaci mikroregionu

Priorita *

Úkol D.1.2.1. SOT zpracuje projekt využití e-zóny k vnější prezentaci mikroregionu. 12/2000

Úkol D.1.2.2. SOT ve spolupráci s Infocentry zpracuje projekt využití e-zóny k sebeidentifikaci občanů s regionem. 12/2000

Cíl D.1.3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko iniciuje vytvoření programů podpory internetového podnikání

Priorita *

Úkol D.1.3.1. SOT ve spolupráci s dodavatelskou organizací identifikuje vhodné programy podpory internetového podnikání. 12/2000

Záměr D.2. Připravit v regionu podmínky pro vstup vnějších investorů za účelem stabilizace místní ekonomiky a vzniku nových pracovních míst

Region může vyjít z kvalitní vzdělávací nabídky a nabízet kvalifikovanou a rekvalifikovatelnou pracovní sílu v tradičních oborech. Identifikace a příprava pozemků pro nové podnikání "greenfields" si vzhledem k charakteristice území vyžádá více času a peněz, tuto cestu však není možno pominout. Nedílnou součástí vyhledávání zahraničních investorů je pak aktivní marketing regionu jako dobrého místa pro podnikání, např. i v oblasti průmyslu volného času.

Cíl D.2.1. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko si zajistí služby profesionální organizace pro ekonomický rozvoj.*

Priorita ***

Úkol D.2.1.1. Starostové ve spolupráci s Berman Group připraví návrh zajištění služeb ekonomického rozvoje (RRA Pardubického kraje, vlastní organizace, najímání externistů apod.) pro Sdružení obcí. 02/2000

Úkol D.2.1.2. SOT rozhodne o způsobu zajišťování služeb ekonomického rozvoje tak, aby od dubna 2000 již v této oblasti byly zajišťovány zájmy mikroregionu.

Cíl D.2.2. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko zmapuje současný stav a vytvoří informační databázi pozemků a objektů pro podnikání a zajistí jejich propagaci.*

Priorita ***

Úkol D.2.2.1. SOT ve spolupráci s Berman Group připraví strukturu a vzorový list databáze pro konkrétní obec. 02/2000

Úkol D.2.2.2. SOT zajistí naplnění databáze pro mikroregion včetně kategorizace dostupných pozemků a objektů do 06/2000

Úkol D.2.2.3. SOT zajistí trvalou správu a aktualizaci databáze. KT 12/2000

Cíl D.2.3. *Dotčené obce zahájí majetkovou a investiční přípravu vybraných pozemků s cílem jejich přijetí do databáze CzechInvestu.*

Priorita ***

Úkol D.2.3.1. SOT garantuje dosažení dohody v rámci mikroregionu o prioritách a výběr konkrétních pozemků do 06/2000.

Úkol D.2.3.2. SOT a dotčené obce bude usilovat o získání dotčených pozemků do vlastnictví (jednání s Pozemkovým fondem). Trvale, KT 12/2000.

Úkol D.2.3.3. SOT a dotčené obce budou za využití státních programů podpory zajišťovat přivedení základní infrastruktury na patu pozemků. Trvale, KT 12/2000.

Cíl D.2.4. *Dotčené obce přijmou politiku nakládání s nevyužitými a uvolňovanými průmyslovými areály.*

Priorita **

Úkol D.2.4.1. SOT zajistí zpracování soupisu areálů, o které se v rámci dané politiky bude jednat. 06/2000

Úkol D.2.4.2. SOT zajistí provedení analýzy využitelnosti těchto areálů podle priorit do 06/2001

Úkol D.2.4.3. SOT bude trvale sledovat situaci s jednotlivými areály a v případě nutnosti projedná možnou intervenci jednotlivých obcí. KT 12/2001

Cíl D.2.5. *Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s OHK a RRA Pardubického kraje bude aktivně vyhledávat investory jak na „zelené plochy“, tak do starých průmyslových areálů, a spolu se státní správou regionu vytvoří a prosadí jednotný informační servis a vstřícný postup při jednání s potenciálními investory v území.*

Priorita ***

Úkol D.2.5.1. SOT připraví a bude spravovat jednotný informační servis pro investory do území. 12/2000

Úkol D.2.5.2. SOT ve spolupráci s OHK, RRA a CzechInvestem bude provádět aktivní marketing a nabízet možnosti investovat v regionu. Trvale, KT 06/2001.

Záměr D.3. Zaměřit se na rozvoj malého a středního podnikání s využitím všech dostupných cest podpory

Nová pracovní místa budou v nejbližším období vznikat převážně v malých a středních firmách. Obce mikroregionu a jejich Sdružení může využívat různých cest pomoci MSP, jako je technická asistence a pomoc při získávání dotací, grantů a půjček z vnějších zdrojů či vlastní pomoc spočívající např. ve výhodných pronájmech objektů.

Cíl D.3.1. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko ve spolupráci s místními úřady a institucemi (OHK) vytvoří informační (a asistenční) službu pro místní podnikatele, která bude poskytovat informace o prostorech pro podnikání, poskytovaných půjčkách a dotacích (ČMZRB, PGRLF), volných kapacitách a nabízených službách, vzdělávacích příležitostech apod. a pomůže s „bezprůtahovým“ vyřizováním potřebných povolení.

Priorita ***

Úkol D.3.1.1. SOT projedná s OHK náplň činnosti informační služby. 06/2000

Úkol D.3.1.2. SOT vybere poskytovatele služby k 09/2000

Cíl D.3.2. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko bude poskytovat místním podnikatelům pomoc při zajišťování zakázek v rámci místních příležitostí (např. informování o investičních záměrech obcí tak, aby se mohli lépe připravit).

Priorita ***

Úkol D.3.2.1. SOT ve spolupráci s OHK bude pořádat pravidelná informativní setkání s podnikateli. Čtvrtletně.

Cíl D.3.3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko a místní podniky se budou propagovat navzájem při zahraničních cestách, veletrzích, výstavách apod.

Priorita **

Úkol D.3.3.1. SOT ve spolupráci s místními podniky zpracuje společný propagační materiál regionu. 12/2000

Úkol D.3.3.2. Obce regionu budou každoročně pořádat prezentace s účastí místních podniků v partnerských městech v zahraničí.

REALIZACE STRATEGICKÉHO PLÁNU

Strategický plán ekonomického rozvoje mikroregionu Orlicko – Třebovsko je v současné době sestaven. Plán je sice komplexní, realizovatelný a věrohodný, ale přesto bude jeho úspěšnost možné posuzovat až podle pozitivních změn, které budou výsledkem splnění jednotlivých úkolů, vedoucích k dosažení cílů a naplňování záměrů tohoto plánu. Na základě zkušeností z jednání komise a pracovních skupin je možno tvrdit, že několik desítek osob nevěnovalo svůj drahocenný čas a schopnosti jenom k sepsání dokumentu, ale jsou pevně odhodlány přispět k uskutečnění tohoto plánu.

Mezi tvorbou strategického plánu a jeho realizací je zásadní rozdíl. Příprava strategického plánu je kreativním procesem, který vyžaduje zapojení co nejširšího okruhu občanů s potřebnými znalostmi a zkušenostmi a rozdílnými pohledy na budoucnost svých obcí a měst. Na druhé straně zajištění realizace plánu je úkolem manažerským, který vyžaduje podrobný dohled nad aktivitami měst a obcí a dalších organizací, které budou do realizace zapojeny. Pro tento úkol doporučujeme ze zkušeností z jiných českých měst a na základě programovacích zásad EU vytvořit a naplnit následující struktury:

- 1) „Monitorovací a řídicí autorita“ – je třeba vybrat menší skupinu jednotlivců, kteří jsou odhodláni realizaci plánu prosadit a zajistit. Tato komise (výbor) pro řízení a monitorování realizace (KŘMR) by měla mít takovou velikost, aby byla operativní a měly by v ní být zastoupeny všechny důležité osoby, které se podílely na tvorbě strategického plánu. Doporučuje se, aby v KŘMR byla rovnoměrně zastoupena města a obce regionu stejně jako podnikatelský sektor a další instituce podílející se na realizaci. V kompetenci této komise bude dohled, monitorování a přijímání operativních rozhodnutí k případným změnám a doplněním plánu.
- 2) „Financující autorita“ – vzhledem k tomu, že převážná většina úkolů plánu bude hrazena jednotlivými městy a obcemi, je přirozené, že se touto autoritou stanou města a obce se svými strukturami a nástroji, které již mají vytvořeny, tedy zastupitelstvem, radou a finanční komisí a rozpočtem. U mnoha „mikroregionálních“ úkolů by bylo žádoucí, aby se financující autoritou stalo „Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko“ jako právnická osoba s vlastní subjektivitou a rozpočtem.
- 3) „Manažer řízení realizace“ – osoba (v případě menších obcí) nebo instituce (u větších měst a regionů), která má každodenní přehled o stavu plnění jednotlivých úkolů a o problémech, které ohrožují dodržení stanovených termínů. Plní zároveň funkci tajemníka KŘMR, které předkládá pravidelné zprávy o realizaci. Komise pro strategický rozvoj by měla zastupitelstvím doporučit některou z již diskutovaných variant, tedy (1) pracovník městského úřadu (patrně UO a ČT), (2) zaměstnanec Sdružení obcí, (3) najatá profesionální firma nebo (4) RRA Pardubického kraje, případně kombinace těchto variant.
- 4) „Výkonné složky realizace“ – ve většině případů jde o odbory, oddělení a pracovníky městských a obecních úřadů a dalších organizací měst a obcí, případně o komise rady. Plán kromě činností, které jsou úřady připravovány a zajišťovány tradičně (zejména příprava a realizace investičních akcí) nebo které spočívají v dalších schůzkách a jednáních či ve sběru informací vyžaduje plnění nových úkolů a vytváří nové náplně práce minimálně v následujících kategoriích:
 - pozemky a objekty – tvorba, naplnění a udržování databází pozemků a objektů pro podnikání, bydlení a sport
 - informační systém – informace o regionu, kulturních a sportovních možnostech ve městě, příprava propagačního materiálu, webové stránky
 - „sekretariát“ Sdružení obcí Orlicko - Třebovsko, příprava investičních akcí, zajišťování finančních zdrojů, propagace regionu

Města a obce (městské a obecní úřady) budou muset na tyto požadavky zareagovat buď změnou pracovních náplní stávajících pracovníků, přijetím nových pracovníků nebo zajištěním těchto služeb externě.

Proces strategického plánování vytvořil určité odhodlání mezi lidmi, kteří byli členy Komise, členy různých pracovních týmů, subkomisí a podskupin. Toto nadšení a odhodlání představuje velmi cenný zdroj a podpůrnou základnu pro realizaci strategického plánu. Mnozí z účastníků procesu si chtějí být jisti, že čas a úsilí, které

Strategický plán ekonomického rozvoje

investovali do tohoto projektu, budou odměněny pozitivními ekonomickými změnami, které přinese právě realizace strategického plánu.

Komise pro strategický rozvoj na své schůzi dne 10.12. schválila následující postup:

1. Plán spolu s doporučením bude předložen k realizaci městským a obecním radám a zastupitelstvům, které jej projednají v nejbližších možných termínech v roce 2000. Přijetí plánu zastupitelstvy vyřeší otázku splnění cílů, které jsou v kompetenci a v silách jednotlivých obcí a měst, a zároveň vyjádří vůli spolupodílet se na plnění úkolů, které přesahují působnost jediné samosprávy.
2. Rada (zastupitelstvo) schválí předání zodpovědnosti za řízení a kontrolu plnění plánu nově vytvořené Komisi rady (zastupitelstva) pro řízení a monitorování realizace (KŘMR), která bude provádět pravidelný dohled nad plněním jednotlivých akčních plánů a bude navrhopvat opatření v případě, pokud se změní podmínky a některé cíle již nebudou aktuální či nebudou moci být splněny.
3. Sdružení obcí Orlicko – Třebovsko rozhodne na své valné hromadě na jaře roku 2000 otázku manažera řízení realizace a zajištění koordinace úkolů za celý region.
4. Jednotlivé úkoly plánu budou plněny pomocí běžných postupů a procedur městských a obecních úřadů a organizací měst a obcí, přičemž rozhodující pro úspěch bude monitorování a koordinace těchto úkolů prováděná určeným manažerem realizace. **Bez odpovídajících výkonných složek je plán nespílitelný!**
5. Komise pro řízení realizace by se měla scházet pravidelně, zpočátku minimálně jednou za měsíc, později čtvrtletně, aby reagovala na aktuální situaci. Měla by podávat cca dvakrát za rok zprávy o stavu realizace cílů plánu Sdružení obcí OT a zastupitelstvům, aby bylo zajištěno, že všechny cíle budou splněny včas.
6. Komise pro strategický rozvoj se znovu sejde v červnu 2000, aby byla informována o dosaženém pokroku a prošla dosavadní postup realizace a odsouhlasila změny v plánu, které budou brát v úvahu změny v ekonomickém prostředí a nové hrozby a příležitosti, na které by se město mělo v té době zaměřit.
7. Doporučuje se, aby s plánem byla seznámena co možná nejširší veřejnost včetně vysvětlení, že bylo dosaženo konsensu rozhodujících vedoucích představitelů v mikroregionu. Publikováním stručných závěrů analýz a rozhodujících částí (záměry a cíle) plánu v obecních zpravodajích (a na internetu) získá plán další podporu a kontrolu od občanů, kteří mohou být informováni i na veřejném setkání.

Celkově je strategický plán ekonomického rozvoje mikroregionu Orlicko Třebovsko živým dokumentem. Realizace musí být pečlivě sledována a plán musí být podle potřeby doplňován a upravován. Zodpovědností komise pro řízení realizace a všech občanů regionu, kteří se na plánu podíleli, bude zajistit, že záměry, cíle a úkoly zůstanou důvěryhodné a relevantní - a že budou zrealizovány.

SLOŽENÍ KOMISE PRO STRATEGICKÝ ROZVOJ

Bohuslav Halva	starosta obce Dlouhá Třebová
Jiří Čepelka	starosta Ústí nad Orlicí
Jiří Pásek	starosta České Třebové
Karel Škarka	zástupce starosty Ústí nad Orlicí
František Čech	zástupce starosty České Třebové
Pavel Neumeister	starosta obce Dolní Dobrouč
Ladislav Kacálek	starosta obce Libchavy
Ivan Týče	přednosta okresního úřadu
Milan Zeman	vedoucí RRR OkÚ
Miroslav Smejkal	RRR OkÚ
Oldřich Kopecký	městský úřad Ústí nad Orlicí
Věra Pirklová	městský úřad Česká Třebová
Vladislav Kučík	ředitel, Školský úřad Ústí nad Orlicí
Jiří Škoda	ředitel, Finanční úřad Ústí nad Orlicí
Martin Procházka	ředitel, Nemocnice Ústí nad Orlicí
Jaroslav Demel	ředitel, SOŠ, SOU a U Ústí nad Orlicí
František Horllík	ředitel, VÚB Ústí nad Orlicí
Pavel Lustig	Komerční banka Ústí nad Orlicí
Václav Klička	Rieter Elitex
Vlastimil Dytrt	LDM Česká Třebová
Zdeněk Havelka	A-21 Moravská Třebová
Milan Kment	
Jan Rufer	Avena Dlouhá Třebová
Oldřich Vašina	ZD Sloupnice
Josef Škeřík	obec Sloupnice
Libor Zajíček	
Stanislav Faltýnek	PRIMONA Česká Třebová
Renata Frimlová	Orlická hydrogeologická společnost

PŘÍLOHY

- A PROFIL MIKROREGIONU ORLICKO - TŘEBOVSKO
- B PRŮZKUM PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ
- C ANALÝZA SWOT
- D DATABÁZE A PŘÍPRAVA POZEMKŮ

Příloha A

PROFIL MIKROREGIONU

Orlicko – Třebovsko

OBSAH

Seznam použitých tabulek	30
Seznam použitých map	30
ÚVOD	31
1. Historie	32
2. Charakteristika regionu	34
2.1. Základní charakteristika	34
2.2. Využití území, sídelní struktura	35
3. Sídla podle oblastí	37
OBYVATELSTVO.....	38
1. Přírůstkové trendy	38
2. Věkové charakteristiky	39
3. Vzdělání	40
4. Náboženství	42
5. Národnostní složení	42
6. Voličská struktura	42
DOMÁCNOSTI A BYDLENÍ	44
ZAMĚSTNANOST	47
1. Vývoj a struktura zaměstnanosti ve městech	47
2. Vývoj míry nezaměstnanosti	49
3. Pohyb za prací	50
EKONOMIKA	51
1. Daňové příjmy obcí	51
2. Nabídka nemovitostí k podnikání	52
3. Největší zaměstnavatelé a pracovní příležitosti	53
ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST SLUŽEB A ÚŘADŮ	55
1. Zastoupení a dostupnost kulturních a sportovních služeb	55
2. Zastoupení a dostupnost zdravotních a sociálních služeb	55
3. Dostupnost pošt a policie	56
4. Dostupnost obchodních zařízení a základních služeb	56
5. Dostupnost úřadů veřejné správy	57

INFRASTRUKTURA.....	58
1. Výroba a dodávka pitné vody	58
2. Odvádění a čištění odpadních vod	59
3. Zásobování plynem, teplem a elektrickým proudem	60
4. Telekomunikace	61
5. Doprava	62
5.1. Silniční doprava	62
5.2. Intenzita dopravy	63
5.3. Dopravní obslužnost	63
5.4. Železniční doprava	65
5.5. Letecká a vodní doprava	65
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	66
1. Nakládání s odpady	66
1.1. Komunální odpad	66
1.2. Průmyslové odpady	66
2. Surovinové zdroje	67
3. Hluk	67
4. Ochrana před povodněmi	68
5. Chráněná území, možná omezení v podnikání z důvodu ochrany přírody a krajiny	68
CESTOVNÍ RUCH, REKREACE, VOLNÝ ČAS	70
PROJEKTY REGIONÁLNÍHO VÝZNAMU	72
STRATEGIE ROZVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE	74
ZÁVĚR.....	74

SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

- TABULKA 1 - CHARAKTER ÚZEMÍ REGIONU
TABULKA 2 - VELIKOSTNÍ STRUKTURA OBCÍ
TABULKA 3 - PROCENTNÍ POČET OBYVATEL V OBCÍCH
TABULKA 4 - VÝVOJ POČTU OBYVATEL
TABULKA 5 - VÝVOJ VĚKOVÉHO STAVU OBYVATELSTVA V OBDOBÍ LET 1991 A 1998
TABULKA 6 - PODÍL OBYVATEL DLE DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ V ROCE 1991
TABULKA 7 - TYP A POČET MÍST VE VZDĚLÁVACÍCH ZAŘÍZENÍ K 30.6.1999
TABULKA 8 - KAPACITA ZÁKLADNÍCH ŠKOL A DOJÍŽDKA DĚTÍ ZA ZÁKLADNÍM VZDĚLÁNÍM
TABULKA 9 - ZASTOUPENÍ NÁBOŽENSTVÍ
TABULKA 10 - NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ
TABULKA 11 - STRUKTURA VOLIČŮ POLITICKÝCH STRAN
TABULKA 12 - VOLEBNÍ ÚČAST
TABULKA 13 - VÝVOJ DOMOVNÍHO FONDU
TABULKA 14 - VÝVOJ BYTOVÉHO FONDU
TABULKA 15 - VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI PODLE ODVĚTVOVÝCH KLASIFIKACÍ - TŘEBOVSKO
TABULKA 16 - VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI PODLE ODVĚTVOVÝCH KLASIFIKACÍ - ORLICKO
TABULKA 17 - PŘEHLED ŽIVNOSTENSKÝCH OPRAVNĚNÍ VYDANÝCH NOVĚ REGISTROVANÝM PODNIKATELŮM
TABULKA 18 - VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V OBLASTECH V LETECH 1993-1999
TABULKA 19 - UCHAZEČI O PRÁCI DLE POHLAVÍ V OBLASTECH V LETECH 1996-1999 (31.7.)
TABULKA 20 - UCHAZEČI O PRÁCI V OBLASTECH DLE VZDĚLÁNÍ V LETECH 1996-1999 (31.7.)
TABULKA 21 - UCHAZEČI O PRÁCI PODLE VĚKU
TABULKA 22 - STRUKTURA POHYBU ZA PRACÍ V ROCE 1991
TABULKA 23 - VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ V REGIONU
TABULKA 24 - SROVNÁNÍ PRŮMĚRNÝCH HRUBÝCH MĚSÍČNÍCH MEZD
TABULKA 25 - POZEMKY A PROSTORY VHODNÉ PRO PODNIKATELSKÉ AKTIVITY V OBCI
TABULKA 26 - POČET ZAMĚSTNAVATELŮ PODLE POČTU ZAMĚSTNANCŮ
TABULKA 27 - NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ V OBLASTI TŘEBOVSKO
TABULKA 28 - NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ V OBLASTI ORLICKO
TABULKA 29 - ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST KULTURNÍCH A SPORTOVNÍCH SLUŽEB
TABULKA 30 - ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST ZDRAVOTNICKÝCH SLUŽEB
TABULKA 31 - ZÁSOBOVÁNÍ TEPEM V % ZE VŠECH OBJEKTŮ
TABULKA 32 - TELEFONIZACE OBCÍ
TABULKA 33 - CELOROČNÍ PRŮMĚRY INTENZITY DOPRAVY ZA 24 HODIN
TABULKA 34 - PŘEPRAVENÉ OSOBY A MÍSTOVÉ KILOMETRY ČSAD BUS
TABULKA 35 - STRUKTURA, KAPACITA A VYTÍŽENOST V % UBYTOVACÍCH ZAŘÍZENÍ
TABULKA 36 - INFRASTRUKTURA PRO CESTOVNÍ RUCH

SEZNAM POUŽITÝCH MAP

1. Mapa Zájmové území mikroregionu Sdružení obcí Orlicko - Třebovsko, měřítko 1 : 100 000

ÚVOD

Profil regionu je jedním ze základních materiálů pro práci na vytvoření Strategického rozvojového plánu regionu Orlicko - Třebovsko. Metodicky je Profil rozčleněn podle zadané osnovy s mírnými korekcemi vzhledem ke specifčnosti řešené oblasti.

Snahou zpracovatele bylo vytvoření Profilu použitím co nejaktuálnějších údajů a dat. Informace byly získány z dat ČSÚ, oddělení v Ústí nad Orlicí, Úřadu práce v Ústí nad Orlicí, Okresního úřadu v Ústí nad Orlicí, z Městských úřadů měst zastoupených v regionu a z dotazníkového šetření mezi starosty ostatních obcí regionu. Zpracovatelé neobdrželi vyplněné dotazníky z obcí Rybník a Vlčkov - proto je při hodnocení některých údajů v jednotlivých kapitolách nutno počítat s tím, že příslušné údaje za tyto obce chybí a nejsou započítány (netýká se tabulek a popisů, v nichž jsou obě obce uváděny, neboť příslušná data byla získána z jiných zdrojů).

V některých případech bylo nutno pracovat s daty se Sčítání lidí, domů a bytů v roce 1991. Zdroje informací jsou vždy u konkrétních informací uvedeny. Nepodařilo se získat relevantní informace týkající se příjmů obyvatelstva. Vypovídací schopnost u informací získaných z úřadů je velká. Informace získané od představitelů obcí jsou velmi různorodé a jejich kvalita a vypovídací schopnost je různá podle typu informací a obce. Tam, kde se zpracovatel domnívá, že kvalita a vypovídací schopnost dané informace je nízká, používá tyto informace pouze k ověření trendu.

Zpracovatel se v Profilu snaží o pouhé konstatování stavu regionu, bez jeho hodnocení (až na výjimky spojené s interpretací určitých významnějších faktorů). Množství informací i jejich kvalita je také dána omezenou dobou určenou na zpracování Profilu. Při předpokladu další práce s údaji v problematických oblastech a zejména pro stanovení silných a slabých stránek regionu však považuje zpracovatel všechny údaje v Profilu uvedené za dostačující.

1. HISTORIE

Na území regionu porostlém hlubokými pralesy vznikaly první osady zásluhou slovanských kmenů. První sídla byla lokalizována zcela prakticky u vodotečí, brodů a přirozených lesních průseků. Důležité zemské stezky sehrály v postupném osídlování našeho regionu základní úlohu. Region leží v prostoru mezi Trstenickou stezkou a stezkou do Kladska a na severní Moravu, po nichž kupci dopravovali sůl a zbraně výměnou za zemědělské a lesní plodiny a výrobky.

Za vlády kmenových knížat byli pány východních Čech Slavníkovci, poté Vršovci (se sídlem v nedaleké Vraclavi) a kolem roku 1193 se stali pány území Drslavici. Počátky trvalého osídlení lze položit do doby až po roce 1200. Centrem raně středověké kolonizační činnosti byl litomyšlský premonstrátský klášter. Šlo o osady slovanské, jak ukazují názvy, jako např. Zhoř, Sloupnice, Heřmanice, ale i Třebová, avšak zčásti šlo i o osady německé. Pozůstatkem doby této prvotní, tzv. vnitřní kolonizace, je románská rotunda sv. Kateřiny v současnosti kvalitně opravená a restaurovaná včetně zdi a parku. Městská kolonizace se rozvíjela v Čechách za posledních Přemyslovců, hlavně za králů Václava I. a Přemysla Otakara II. Povodí Třebovky bylo součástí pozemního hvozdu. Vojenským a správním střediskem se stal hrad Lanšperk, nejvýznamnějším sídlištěm město Lanškroun. Nejstarší zmínka o České Třebové a Ústí nad Orlicí pochází z konce 13. století.

Města Ústí nad Orlicí a Česká Třebová se ve středověku vyvíjela jako poddanská a nerezidenční, žádné z nich nebylo sídlem pozemkové vrchnosti. Neměla klasické hradby, což bylo znakem sídel menšího významu. Jako všechna středověká města, Ústí i Česká Třebová trpěly častými požáry a epidemiemi, z nichž nejtěžší postihly kraj v dobách třicetileté války a způsobily dlouhodobý pokles počtu obyvatel.

Česká Třebová byla od svého založení jako město právním a správním střediskem okrsku, který byl roku 1412 zván *districtus Tribovic Bohemicalis*. V té době sem patřily vsi Ostrov, Kunžvald, Helvíkov, Skuhrov, Rybník, Zhoř, Dlouhá Třebová a později i Třebovice. Ústí nad Orlicí se stalo střediskem řemesel a obchodů Lanšperska, poněvadž Lanšperk jako právní a správní středisko kraje zůstal nepatrným městečkem.

Původní obyvatelé regionu byli zemědělci; zemědělství však ztěžilo mohlo uživit místní obyvatelstvo. Řemeslná výroba sloužila převážně pro místní potřebu. Řemeslný stav se svými Bratrstvy, cechy a výsadami se přesto stával stále významnější součástí tehdejší mocenské elity. Nejpočetnější cech byl tkalcovský, dále hrnčírský, cínařský. Činnost cechů končila různorodě. Některé cechy zanikly již koncem minulého století, jiné před první světovou válkou. K ukončení činnosti cechů, nebo alespoň k oslabení jejich činnosti, přispělo až období raného kapitalismu (otevření zdejší železnice).

Lokální charakter jednotlivých řemeslných oborů byl prolomen vývojem soukenictví a plátenictví. Textilní řemesla se postupně vymanila z cechovní sítě. Počátek zpracování bavlny (vedle tradičních surovin – vlny a lnu) přinesl zrychlení rozvoje v oblasti i poněkud odlišné trajektorie vývoje obou měst. Ústí nad Orlicí získalo i díky rychlejšímu rozvoji textilní výroby větší sílu pro soutěž o správní dominanci v prostoru; to se v roce 1795 promítlo v podobě udělení práv municipálního ochranného města, kterýžto statut posunul poddanské město na vyšší úroveň v hierarchii správy. Obyvatelé města získali řadu nových oprávnění ke správě vlastních záležitostí, vykonávaných do té doby vrchností. Česká Třebová nezůstala pozadu dlouho – obdobného postavení dosáhla díky stavbě olomoucko – pražské železnice v roce 1843.

Železnice se stala jedním z nejlivnějších faktorů vývoje celé oblasti v 19. století. Již samotná stavba přivedla do měst značný počet nových pracovníků, jejichž přítomnost podnítila rozvoj domácích řemesel a trhu. Dráha dala celému prostoru řadu předností pro umístění nového průmyslu. Česká Třebová přitom získala dominantní pozici železničního uzlu (čtyři roky po příjezdu prvního vlaku z Prahy bylo zprovozněno spojení do Brna) a stala se na dlouhá léta nejvýznamnějším činitelem ekonomického rozvoje města. Železnice zde vytvořila příležitost pro velké množství profesí jak souvisejících se samotnou dopravou a jejím technickým zázemím, tak

profesí obslužných. Ústí nad Orlicí využilo polohy na nové dopravní tepně českých zemí k dalšímu rozvoji textilní výroby.

Správní reforma z roku 1850 zrušila pravomoci pozemkové vrchnosti a dala vzniknout síti prvoinstanční státní správy. Ústí nad Orlicí i Česká Třebová se stala součástí správního (politického) okresu Lanškroun, Ústí se stalo sídelním městem soudního okresu. Obě města byla z hlediska samosprávy spravována zástupci volenými z řad vlastních obyvatel. V letech 1855 – 1868 byl výkon politické i soudní správy v první instanci sloučen do jednoho celku a Ústí bylo po tuto dobu okresním městem; po roce 1868 se stav vrátil do podoby před rokem 1850 a obě města až do roku 1938 příslušela k okresu Lanškroun.

Již ke konci 19. století se obě města stala významnými středisky ekonomických (textil, doprava) i kulturních a sociálních (nemocnice, divadlo, bohatý spolkový život apod.) aktivit nadregionálního významu.

Rok 1938 a poté období protektorátu znamenaly další zlom ve vývoji administrativní struktury v prostoru mikroregionu. Město Lanškroun se ocitlo za státní hranicí v říšské župě Sudety, Ústí nad Orlicí a Česká Třebová a okolí byly přiřazeny k okresu Litomyšl. Po roce 1945 ještě krátce spadala pod obnovený okres Lanškroun, ale následné úpravy již vynesly do popředí Ústí nad Orlicí, které se stalo sídlem okresu až do současnosti (v dnešní podobě po úpravách v roce 1960).

Po válce došlo k odchodu Němců z území mikroregionu a tím i ke zřetelnému snížení počtu obyvatelstva.

Období komunismu přineslo vedle dalšího rozvoje především textilní výroby a souvisejících činností (školství, výzkum v Ústí nad Orlicí) a dopravy (Česká Třebová) také intenzifikaci zemědělství. Velké koncentrace živočišné výroby a neúměrné scelování zemědělských pozemků v členitém a svažitém terénu s sebou nesly typické negativní dopady v podobě velké ekologické zátěže, vodní eroze na svažitých půdách apod.

2. CHARAKTERISTIKA REGIONU

2.1. Základní charakteristika

Základním prostorem regionu, pro který se vypracovává strategický rozvojový plán, je území 22 obcí, příslušejících mikroregionům Ústí nad Orlicí a České Třebové. Fyzickogeograficky jde o část povodí Tiché Orlice včetně jejího levobřežního přítoku Třebovky, charakteristické poměrně členitým terénem, členěným jak toky obou hlavních řek a jejich nivními údolními, tak řadou bočních údolí menších přítoků. Horopisně náleží toto území k dvěma významnějším celkům: severní část (severně od Ústí nad Orlicí) přísluší k Orlickému podhůří, jižní část (od Ústí a České Třebové na jih) přísluší k tzv. Třebovskému mezihoří. Rozmanitý terén této jižní části se dále dělí na úzké pásovitě celky táhnoucí se severo-jihním směrem podél údolí Třebovky - Kozlovský hřbet (s Kozlovským kopcem jako nejvyšším bodem regionu), úzkou nížinu Třebovsko-svitavské brázdy (ve které prakticky leží obě města) a její západní a severozápadní hranice tvořící pahorkatinu, oddělující Ústí nad Orlicí od Letohradu (na některých mapách nazývanou Žamberská p.). Všechny tyto orografické celky náležejí do tzv. Sudetské soustavy. Na malém prostoru existují poměrně značné lokální rozdíly v nadmořské výšce; města Ústí nad Orlicí a Česká Třebová leží ve výšce cca 350 - 400 m n.m., okolní hřbety je v krátkých vzdálenostech převyšují až o 200 m. Podnebně náleží celý prostor do mírné oblasti, resp. ve své větší části (Třebovské mezihoří) do oblasti definované jako mírně teplé a mírně vlhké, ve vyšších polohách s chladnou až studenou zimou. Průměrná roční teplota měřená ve stanicích v těchto městech činí 7,2°C, v červenci to je 17°C a v lednu -3°C. Roční úhrn srážek je v obou městech cca 800 mm (to je o dost více než např. v nedaleké Moravské Třebové - cca 680 mm).

Region svojí jižní částí (Českotřebovsko) leží na hlavním evropském rozvodí. Rozvodnice vstupuje na území v oblasti Javornického hřebene, Kozlovského hřbetu a pokračuje po rozvodních plošinách Třebovsko-svitavské brázdy z okolí Javorníku, Českého Lačnova a Koclířova na Hřebečový hřbet, po jehož hraně postupuje přes Třebovické sedlo (435 m) k severu. V okolí Skuhrova sestupuje do Lanškrounské kotliny. Vodní toky na západ a severozápad od rozvodnice se vlévají do Loučné, Třebovky nebo Tiché Orlice. Patří do povodí Labe, které se vlévá do Severního moře. Toky směřující z rozvodí k oblasti východu a jihovýchodu patří do povodí Moravské Sázavy a k jihu do povodí Svitavy, tj. celkové povodí Dunaje, který vtéká do Černého moře.

Území regionu je pramennou oblastí s bohatými a mimořádně kvalitními zásobami podzemních vod. Tyto vodní zásoby splňují i ta nejprísnejší kritéria pro pitnou vodu. Jsou využívány i ve zdravotnictví. Jejich vlastnosti jsou určeny především geologickou stavbou a horninovými vlastnostmi, geomorfologií a orografií území, množstvím srážek, velikostí infiltračního území a konečně i charakterem půdního pokryvu v němž se uskutečňuje vsak, odtok, výpar a transpirace srážkových vod.

Území jako celek vyniká přírodními krásami, členitostí terénu, bohatostí lesů, poměrně malým narušením přírodního prostředí. Lesy jsou poškozeny vlivem dálkového přenosu imisí méně, než nedaleké hřbety Orlických hor, přestože určitý vliv emisí (především z východočeských elektráren) se projevuje. Znečištění podzemních vod není nijak výrazné a další ekologické zátěže, černé skládky jsou ve značném rozsahu za posledních 10 let podstatně zrekultivovány a odstraněny.

Problematika hospodářské základny regionu a jeho celkové infrastrukturalní vybavenosti je podrobněji charakterizována v příslušných tematických kapitolách. Celkově jde o region průmyslově zemědělský se silným zastoupením textilní výroby, strojírenství a dopravy. Ekonomická základna prostoru byla doposud díky obou městům poměrně výkonná, otázkou je udržení této výkonnosti v případě eventuálních problémů některých nosných oborů (textil, částečně železniční doprava).

Obslužný sektor se soustředí především v obou městech regionu, jejichž obslužná základna je relativně komplexní. Města poskytují poměrně rozsáhlou nabídku školských a zdravotnických zařízení (zde ovšem není hodnocena jejich úroveň a spokojenost obyvatel). Dostupnost vyšších nadregionálních služeb je omezena vzdáleností od velkých center (např. nadstandardní kulturní zařízení, specializovaný obchod, špičková sportovní zařízení apod.). V regionu jsou dobré podmínky pro letní i zimní rekreaci a turistiku. Je zde velké množství

kulturněhistorických památek jak městské či církevní, tak i venkovské architektury; atraktivitu prostoru zvyšuje řada kulturních (zejména hudebních) akcí s poměrně bohatou tradicí.

Celkově spočívají problémy tohoto mikroregionu především v horší dopravní dostupnosti (zejména silniční dopravou; železniční spojení je díky poloze na hlavním tahu státu dobré) a vzdálenosti od velkých center, charakteristické struktury osídlení (pásmové údolní osídlení venkovské části regionu, ztěžující komunikaci s centry, dostupnost služeb i řešení některých infrastrukturálních problémů jako kanalizace apod.), riziku potenciálního růstu nezaměstnanosti (textilní výroba), nepříliš úrodných zemědělských půdách a ve značném rozsahu pásem hygienické ochrany vod. Pro udržení ekonomické výkonnosti a rozsahu pracovních příležitostí bude třeba identifikovat rozhodující faktory atraktivity pro investory. Využití výhod plynoucích z kvality přírodního prostředí doposud dosti bránil fenomén poměrně chaotického rozvoje podnikové a soukromé rekreace a nedostatečná infrastruktura pro cestovní ruch a volný čas.

2.2. Využití území, sídelní struktura

Pro účely některých srovnání a představu o vnitřní diferenciaci vybraných jevů v prostoru regionu jsou některé údaje shromážděné v rámci zpracování Profilu dále agregovány za dva celky (oblasti), nazývané dále Orlicko (Ústí nad Orlicí a okolí) a Třebovsko (Česká Třebová a okolí).

Orlicko zahrnuje obce: Ústí nad Orlicí, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sloupnice, Sopotnice, Velká Skrovnice, Voděrady.

Třebovsko zahrnuje obce: Česká Třebová, Němčice, Přívrat, Rybník, Semanín, Třebovice, Vlčkov.

Tabulka 1 - charakter území regionu

A. CHARAKTER ÚZEMÍ - TŘEBOVSKO	Rozloha (ha)	Podíl na výměře okresu v %
Zemědělská půda	4228	5,6
lesní půda	3960	9,9
vodní plochy	41	3,4
Zastavěné plochy	176	10,1
ostatní plochy	866	10,8
Celková rozloha území	9271	7,3
B. CHARAKTER ÚZEMÍ - ORLICKO		
Zemědělská půda	12383	16,35
lesní půda	6339	15,93
vodní plochy	117	9,69
Zastavěné plochy	279	16,06
ostatní plochy	1253	15,59
Celková rozloha území	20372	16,10

Zdroj: ČSÚ

Území má rozlohu 29 643 ha s celkovým počtem 49.458 obyvatel (1998); region tak představuje 23,4% území okresu Ústí nad Orlicí. Největší podíl z hlediska funkčního využití území zaujímá zemědělská půda - 56,0% z celkové plochy území; na druhém místě je lesní půda s více než třetinovým podílem (34,7%). Vyšší podíl zaujímá

zemědělská půda na Orlicku (60,8%), na Třebovsku to je 45,6% (a téměř stejný podíl lesní půdy – 42,7%). Na Orlicku je lesů relativně méně (31,1%).

Struktura osídlení je typicky modelována reliéfem. V údolních částech při hlavních vodních tocích vyrostla obě velká města oblasti, propojená takřka souvislým osídlením podél Třebovky (Dlouhá Třebová). Většina zbývajících osídlení má charakter pásovitých sídelních útvarů, rozložených podél přítoků Tiché Orlice (typické příklady Dolní a Horní Dobrouč, Hnátnice, Libchavy, Řetová atd.), popř. Divoké Orlice (Sopotnice). Protáhlý charakter mají i sídla Dolní a Horní Sloupnice. Tento ráz osídlení ovlivňuje i některé regionální charakteristiky jako např. dostupnost pracovních středisek a služeb – obyvatelé jednoho sídla mají z tohoto hlediska často velmi rozdílné podmínky využití služeb, dopravy do zaměstnání atd., což klade značné nároky na zajištění přijatelné dopravní dostupnosti. Stejně tak tento faktor do značné míry limituje možnosti (resp. prodražuje) vybavení některých obcí technickou infrastrukturou.

Z hlediska širších regionálních vazeb jde o území poměrně značně vzdálené od velkých aglomerací; nejbližší sídelní koncentrací je hradecko – pardubická aglomerace, poměrně dobře dostupná železnicí; silniční spojení je však komplikované, neboť územím Orlicka a Třebovska neprobíhá ve směru od Hradce Králové či Pardubic žádná významnější silniční tepna. Nejbližší napojení na takovou tepnu je (např. v Litomyšli) na silnici Hradec Králové – Svitavy – Brno. Region je poměrně dobře propojen s dalšími městy okresu i severovýchodních Čech (Choceň, Letohrad, Lanškroun, Rychnovsko a Žamberk, Litomyšl atd.). Pro celou tuto oblast je příznačná sídelní a regionální struktura založená na existenci relativně velkého počtu středisek mikroregionálního významu (s počtem obyvatel od 5 do max. 20 tisíc) s poměrně uzavřenými regionálními vztahy s bezprostředním okolím, které obsluhují svými pracovními i obslužnými funkcemi. Tato struktura sice umožňuje relativně dobrou dostupnost zaměstnání a základních i některých vyšších služeb pro obyvatele těchto mikroregionů, zároveň však představuje určité potenciální riziko plynoucí z eventuálního ohrožení některých průmyslových oborů, které – jednotlivě – dominují v příslušných městech; toto riziko je násobeno zmíněnou horší dostupností velkých center a tedy i obtížnější substitucí některých funkcí v případě ztráty jejich životaschopnosti. Právě prostor Ústí nad Orlicí a České Třebové může být z tohoto hlediska důležitým stabilizátorem. Vzhledem k rozsahu a struktuře městských funkcí obou sídel – zejména jsou-li uvažovány kumulativně, což je vzhledem k jejich blízkosti a propojení správné - představuje Orlicko-třebovská aglomerace hlavní současné i potenciální centrum mnohem rozsáhlejší oblasti, schopné poskytovat pracovní místa i služby obyvatelům značného území.

3. SÍDLA PODLE OBLASTÍ

Charakteristická sídelní struktura se projevuje i v relativně menším počtu sídel - částí obcí; 13 z 22 obcí regionu je tvořena pouze jedním sídlem (resp. částí obce). Jde přitom i některé obce značně rozlehlé (Hnátnice, Sopotnice). Přitom i některé části dalších obcí tvoří - vzhledem k typickému údolnímu typu osídlení - v podstatě souvislá sídla (Dolní a Horní Dobrouč). Nejvíce částí obcí mají obě města, dále Orlické Podhůří (6).

Tabulka 2 ukazuje velikostní strukturu obcí v obou oblastech podle počtu obyvatel obcí. V regionu je minimální zastoupení velmi malých obcí do 200 obyvatel. Nejvíce obcí má počet obyvatel v rozmezí 500 - 999, 6 obcí má více než 1000 obyvatel (kromě obou měst jde o Dlouhou Třebovou, Dolní Dobrouč, Libchavy a Sloupnici, všechny tyto obce leží v ústecké oblasti). Tato sídelní struktura je významným faktorem pro efektivitu výkonu státní správy a realizaci rozvojových záměrů obcí (vždy obtížnější ve velmi malých obcích).

Tabulka 2 - velikostní struktura obcí

Počet sídel ve velikostní kategorii						
	0-49	50 - 199	200 - 499	500-999	1000-4999	5000+
Třebovsko	-	1	1	4	-	1
Orlicko	-	1	5	4	4	1
Region	0	2	6	8	4	2

Údaje : ČSÚ Ústí nad Orlicí, prosinec 1998

V obou oblastech je dominantní podíl obyvatelstva soustředěn v příslušných městech. Přirozeně je tento podíl - vzhledem k menšímu počtu obcí v oblasti - vyšší u Třebovska; v České Třebové žijí více než 4/5 obyvatelstva oblasti.

Tabulka 3 – procentní počet obyvatel v obcích

Procentní počet obyvatel v sídlech oblastí						
	0-49	50 - 199	200 - 499	500-999	1000-4999	5000+
Třebovsko	-	0,5	1,4	14,5	-	83,6
Orlicko	-	0,4	6,0	11,0	26,3	56,3
Region						

Údaje : ČSÚ Ústí nad Orlicí, prosinec 1998

OBYVATELSTVO

1. PŘÍRŮSTKOVÉ TRENDY

V následujících tabulkách jsou uvedeny hodnoty týkající se vývoje počtu obyvatelstva v letech 1991 až 1998.

Tabulka 4 – vývoj počtu obyvatel

Vývoj počtu obyvatel v letech 1991 - 1998				
Obec	1991	1995	1997	1998
Česká Třebová	17897	17724	17688	17149
Semanín	0	0	0	508
Přívrat	0	273	279	279
Vlčkov	97	100	96	101
Němčice	899	868	861	866
Rybník	746	753	772	787
Třebovice	796	786	800	809
Ústí nad Orlicí	15295	15298	15200	15183
Dolní Dobrouč	2390	2494	2545	2575
Sloupnice	1683	1725	1760	1768
Voděradý	329	306	312	317
Velká Skrovnice	299	308	293	295
Orlické Podhůří	561	570	553	558
Hnátnice	861	860	859	866
Libchavy	1431	1473	1512	1525
České Libchavy	475	457	454	443
Šopotnice	960	932	928	927
Řetová	637	633	623	631
Řetůvka	248	232	236	235
Hrádek	80	85	85	85
Jehnědí	291	308	306	311
Dlouhá Třebová	1196	1044	1232	1242
Region celkem	49155	49224	49391	49458

Údaje : ČSÚ, ÚO

Na rozdíl od převážné většiny území České republiky počet obyvatel v regionu pravidelně stoupá. Příznivý je zejména vývoj v obcích mezi 1000 a 3000 obyvatel, rovněž pokles počtu obyvatel České Třebové je způsoben pouze osamostatněním Semanína a Přívratu. Pokles počtu obyvatel Ústí nad Orlicí stagnuje, což je pozoruhodné zejména ve srovnání s rostoucím trendem některých menších obcí. Zajímavé je, že ve sledovaném období výrazněji nepoklesl počet obyvatel ani v malých obcích. Vzhledem k plošně klesající porodnosti v celé ČR je nutno tento trend připsat na vrub kladného migračního salda. Přesnou podobu vývoje počtu obyvatel bude ovšem možné

posoudit až z výsledků příštího sčítání lidu, neboť průběžné sledování bývá často zatíženo určitou chybou. Ta by však neměla změnit základní vektory vývoje.

2. VĚKOVÉ CHARAKTERISTIKY

Věková struktura obyvatel regionu byla v roce 1991 ve srovnání s jinými východočeskými regiony spíše příznivá z hlediska zastoupení nejmladších věkových ročníků a průměrná z hlediska zastoupení obyvatel v produktivním věku. Rozdíly mezi oběma oblastmi byly zanedbatelné. Podle dostupných údajů se situace do roku 1998 výrazně změnila (viz tabulka 5). Na Třebovsku se významně zvýšil podíl předproduktivních ročníků (o více než 2 %ní body), na Orlicku se o 3 %ní body snížil, přičemž se zde výrazně zvýšil počet obyvatel v produktivním věku. Jsou-li tyto údaje věrohodné, obě oblasti prošly v 90. letech poněkud odlišným vývojem (např. při sčítání 1991 nebyly rozdíly mezi oběma městy zdaleka tak výrazné). Příčinu tohoto trendu by ovšem bylo možné odhalit jen podrobnější analýzou vývoje.

Tabulka 5 - vývoj věkového stavu obyvatelstva v období let 1991 a 1998

	1991				1998			
	Muži	Ženy	%	Celk.	Muži	Ženy	%	Celk.
Předproduktivní -Třebovsko	2259	2146	21,56	4405	2545	2347	23,86	4892
Produktivní – T	6269	5702	58,58	11971	6244	5462	57,11	11706
Poproduktivní – T	1421	2638	19,86	4059	1345	2556	19,03	3901
Celkem Třebovsko	9949	10486	100	20435	10134	10365	100	20499
Předproduktivní –Orlicko	2948	2717	21	5665			18	4861
Produktivní – O	8153	7398	58	15551			63	17166
Poproduktivní – O	1965	3587	21	5552			19	4934
Celkem Orlicko	13066	13702	100	26768			100	26961

Zdroj: SLDB, M

3. VZDĚLÁNÍ

Údaje o vzdělání trvale bydlících obyvatel jsou k dispozici pouze pro rok 1991 (SLDB) a pro obě města - v roce 1991 nebyly součástí standardních výstupů ze SLDB. Vzhledem k charakteristickému vyššímu zastoupení osob s vyšším ukončeným vzděláním i srovnáním se vzdělanostní úrovní celého okresu lze dojít k závěru, že v obcích regionu mimo obě města je vždy o něco vyšší podíl osob s pouze základním vzděláním či absolventů středních (odborných, učňovských) škol bez maturity.

Tabulka 6 – Podíl obyvatel dle dosaženého vzdělání v roce 1991

Vzdělání v roce 1991				
	Základní	Střední bez mat.	Střední s mat.	Vysokoškolské
Ústí nad O.	28,7	34,7	28,2	7,3
Č. Třebová	30,0	35,9	27,4	5,0

Údaje: FSÚ SLBD, 1991

V rámci této kapitoly je rovněž popsána nabídka - kapacity - vzdělávacích zařízení, která zároveň doplňuje informace o dostupnosti základního vybavení pro obyvatele regionu. Následující přehled ukazuje kapacitu jednotlivých školských zařízení podle obou oblastí (viz též popis stavu v jednotlivých obcích níže).

Centrem vybavenosti školskými (výchovnými a vzdělávacími) zařízeními jsou přirozeně především obě města. V Ústí nad Orlicí funguje 11 mateřských škol, 4 úplné základní školy (1. - 9. ročník), gymnázium, 2 střední odborné školy (automobilní a zdravotnická), Střední odborné učiliště automobilní a dále Střední odborná škola, Střední odborné učiliště a Učiliště v Ústí nad Orlicí. V České Třebové je 7 MŠ, 3 úplné ZŠ, gymnázium, Integrovaná střední škola technická, Vyšší dopravní akademie, Vyšší odborná škola sociální a SOŠ. Díky dislokovanému pracovišti pardubické Dopravní fakulty Univerzity Jana Pernera je v regionu přítomno i vysoké školství. V obou městech je i základní umělecká škola; ústecká ZUŠ má i detašované učebny v Dolní Dobrouči.

Tabulka 7 - Typ a počet míst ve vzdělávacích zařízení k 30.6.1999

Vzdělávací zařízení										
Oblast	Mateř.	Zák.1-5	Zák.1-9	Učň.	Stř.odb.	Gymn.	Zvl.	Zvl.uč.	ZUŠ	Jaz.
Třebovsko	500	137	2446		1750	360			1	
Orlicko	900	349	1984	36	1564	360	1		1	
Region										

Údaje : Dotazník starostům, srpen 1998

Pozn.: údaje o počtu míst na základních školách bez školy v Sloupnici (nezjištěno).

Následující údaje (tabulka 6) vypovídají o intenzitě dojížděky žáků do základních škol. Vzhledem k poměrně velkému počtu základních škol nižšího stupně (škola pro 1. - 5. ročník chybí pouze v 6 z 22 obcí regionu) dojíždějí převážně až děti do základních škol úplných. Dojížděkové vazby resp. rozložení školských kapacit jsou významnou informací mj. pro potřeby optimalizace regionální dopravy.

Tabulka 8 – Kapacita základních škol a dojížděka dětí za základním vzděláním

Obec	Kapacita 1. – 5.	Kapacita 1. – 9.	Dojížděka			Vyjížděka		
			Oblast	Region	Mimo	Oblast	Region	Mimo
Česká Třebová		1984	364			15	1	Nezj.
Ústí nad Orlicí		1670						
Semanín	55		17	0	0	30	0	0
Přivrat						43	8	0
Vlčkov						17	0	17
Němčice	46		4	0	0	42	0	138
Rybník	neuv.					156	0	0
Třebovice	36					40	0	2
Dlouhá Třebová	102					74	0	0
Dolní Dobrouč		400	11	0	0	3	0	0
Sloupnice		neuv.	16	0	18	3	0	0
Voděradý			0	0	0	7	0	20
Velká Skrovnice	40		11	0	0	24	0	3
Orlické Podhůří	15		X (ÚO)	0	0	40	0	12
Hnátnice	55		0	0	0	40	0	0
Libchavy		216		0	0		0	0
České Libchavy	31		3			11		
Sopotnice		160	1	0	9	6	0	0
Řetová	80		0	0	0	15	5	0
Řetůvka			0	0	0	18	0	0
Hrádek			2	0	0	15	0	0
Jehnědí	26			0	0	25	0	0
			0					

Údaje : Dotazník starostů, srpen 1998

Údaje o kapacitě školských zařízení a pohybu žáků za základním vzděláním byly získány v poněkud rozdílné vypovídací podobě (liší se údaje uváděné jednotlivými obcemi o vzájemné „výměně“ a pohybu dětí). Přehled nabídky výchovných a vzdělávacích služeb lze doplnit údaji o kapacitě mateřského školství. Ve městě Ústí nad Orlicí je celkem 513 míst v MŠ, v České Třebové celkem 410 míst. Kapacita mateřských škol ve venkovské části mikroregionu je vcelku přiměřená aktuálním i budoucím potřebám (přes 500 míst); mateřské školy nejsou z 22 obcí mikroregionu pouze v Hrádku, Přivratu, Řetůvce, Velké Skrovnici a Voděradech (chybí údaje o Rybníku a Vlčkovu).

4. NÁBOŽENSTVÍ

Údaje jsou převzaty z výsledků sčítání lidu z roku 1991. Pro oblast Orlicka je zřejmá vyšší převaha obyvatel tíhnoucích k římskokatolickému náboženství.

Tabulka 9 – zastoupení náboženství

Zastoupení náboženství v roce 1991 v %					
Oblast	Římskokat.	Evangel.	Čs.husitská	Bez vyznání	Nezjištěno
Třebovsko	28,7	2,1	0,9	51	16,6
Orlicko	40	4	1,0	38	17
Region					

Údaje : FSÚ SLBD, 1991

5. NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ

Tabulka 10 – národnostní složení

Podíl národnostního složení v roce 1991 v %								
Oblast	Česká	Slovenská	Polská	Německá	Romská	Moravská	Slezská	Maďarská
Třebovsko	95,8	1,9	0,3	0,1	0,4	0,9	0,05	0,2
Orlicko	96	1,8	0,3	0	0,2	0,7	0	1,0
Region	95,9	1,9	0,3	0,1	0,3	0,8	0	0,6

Údaje : FSÚ SLBD, 1991,4

Z uvedených údajů vyplývá absolutní převaha lidí hlásících se k české národnosti.

6. VOLIČSKÁ STRUKTURA

Tabulka 11 – struktura voličů politických stran

Struktura voličů politických stran a hnutí červen 1998									
	KDU- ČSL	DEU	ODS	ČSSD	KSČM	SPR-RSČ	US	DŽJ	SZ
Česká Třebová	12,1	1,63	30,19	29,75	7,01	4,59	9,34	3,14	1,04
Ústí nad Orlicí	11,77	1,81	31,18	27,13	8,41	3,98	10,06	2,5	1,41
Semanín	7,69	0,77	12,69	36,54	12,31	9,23	5,38	5,77	4,23
Přívrat	15,93	0,55	24,18	31,87	9,34	4,95	8,79	3,30	0,55
Vlčkov	27,14	0,00	11,43	17,14	17,14	4,29	14,29	7,14	0,00
Němčice	27,20	1,92	18,20	25,48	6,32	4,6	10,15	2,87	1,72
Rybník	10,05	1,60	21,00	31,74	11,64	6,62	6,85	6,85	1,14
Třebovice	5,93	1,23	19,51	43,46	10,37	5,68	6,17	4,44	0,49
Dlouhá Třebová	15,95	3,49	24,66	31,23	6,43	2,95	9,52	2,95	0,94
Dolní Dobrouč	29,25	1,63	20,14	24,76	4,69	2,86	10,48	2,38	1,70
Sloupnice	32,74	1,40	17,87	24,98	3,93	3,65	9,54	3,09	0,84
Voděrady	30,91	0,45	30,00	15,91	7,73	2,27	8,18	1,82	1,36
Velká Skromice	33,73	1,78	13,02	21,30	6,51	5,33	12,43	1,78	1,18
Orlické	18,81	1,79	21,49	34,93	9,55	2,39	6,57	0,90	0,90

Struktura voličů politických stran a hnutí červen 1998									
	KDU- ČSL	DEU	ODS	ČSSD	KSČM	SPR-RSČ	US	DŽJ	SZ
Podhůří									
Hnátnice	14,98	2,23	30,36	26,52	7,29	1,82	9,92	3,64	1,21
Libchavy	15,87	1,52	26,84	25,55	10,97	4,90	5,72	3,73	1,63
České Libchavy	24,47	0,71	24,82	30,85	3,90	4,96	5,32	2,13	1,06
Sopotnice	19,48	1,48	21,89	33,58	7,42	4,08	7,24	2,41	1,11
Řetová	24,69	3,59	19,14	27,71	9,32	2,77	7,56	6,76	2,02
Řetůvka	21,25	2,50	19,38	30,62	10,62	3,75	8,12	3,12	0,62
Hrádek	12,28	3,51	24,56	28,27	7,02	7,02	5,26	0	0
Jehnědí	30,85	0,53	27,13	17,55	5,85	2,13	7,98	4,79	0,53

Údaje : Výsledky voleb do PS PČR, červen 1998

V oblasti získala celkově nejvíce voličů ČSSD, ODS a KDU-ČSL, zatím co v obou velkých městech se pořadí změnilo ve prospěch ODS, na druhém místě ČSSD a na třetím KDU-ČSL.

Tabulka 12 – volební účast

Volební účast ve volbách 1998		
	Parlamentní	Komunální
Česká Třebová	9718	5846
Ústí nad Orlicí	76,7%	46,85%
Semanín	264	257
Přívrat	182	169
Vlčkov	70	66
Němčice	529	227
Rybník	445	369
Třebovice	408	372
Dlouhá Třebová	80,4%	64,3%
Dolní Dobrouč	78,8%	66,5%
Sloupnice	79,6%	64,0%
Voděrady	85,3%	82,8%
Velká Skrovnice	77,5%	69,0%
Orlické Podhůří	77,0%	64,5%
Hnátnice	76,3%	68,0%
Libchavy	76,4%	56,3%
České Libchavy	75,6%	59,9%
Sopotnice	76,7%	68,6%
Řetová	79,4%	63,3%
Řetůvka	83,3%	82,5%
Hrádek	85,1%	73,0%
Jehnědí	85,8%	76,4%

Údaje : ČSÚ, červen 1998

Percentuální údaje byly získány pouze pro oblast Ústecka. Dle sdělení ČSÚ lze účast v senátních volbách zjistit pouze za celý volební obvod (1.kolo – účast 50,39%, 2. kolo – účast 20,54%). Region stále patří k oblastem s nadprůměrnou volební účastí. S výjimkou velkých měst je velmi vysoká i účast v komunálních volbách.

DOMÁCNOSTI A BYDLENÍ

1. Existující domovní a bytový fond obcí

Tabulka 13 – vývoj domovního fondu

Vývoj domovního fondu					
Obec	Trvale obydl.domy		Z toho rodn.domy		Obj.ind.rekreace
	rok 1991	rok 1998	rok 1991	Rok 1998	rok 1991
Česká Třebová	2751	2764	2313	2325	150
Ústí nad Orlicí	1825	1885	1387	1444	10
Semanín*	0	0	0	0	0
Přívrat*	0	0	0	0	0
Vlčkov	31	31	29	29	0
Němčice	269	339	253	331	6
Rybník	186	204	178	201	4
Třebovice	202	207	194	199	10
Dlouhá Třebová	298	305	288	295	0
Dolní Dobrouč	585	605	549	569	30
Sloupnice	456	486	414	442	0
Voděrady	101	106	99	104	0
Velká Skrovnice	80	82	77	79	8
Orlické Podhůří	163	167	153	157	78
Hnátnice	223	231	209	217	4
Libchavy	359	378	345	364	9
České Libchavy	130	131	118	119	5
Sopotnice	256	262	252	258	34
Řetová	184	190	178	184	105
Řetůvka	83	81	82	80	1
Hrádek	25	25	25	25	42
Jehnědí	87	84	82	79	4
Region celkem	8294	8563	7225	7501	500

Údaje : FSÚ SLBD, 1991 a Stavební úřady MěÚ, srpen 1999

*Údaje obcí Semanín a Přívrat nelze pro rok 1991 vykázat samostatně, neboť k jejich osamostatnění došlo až v pozdějších letech.

Z těchto údajů je patrný velmi výrazný podíl rodinných domů, který činí přes 95% v obcích do 5 000 obyvatel a přes 80% ve velkých městech. Srovnáním údajů v tabulkách 13 a 14 zjistíme, že v bytových domech žije ve velkých městech mezi 66% a 75% obyvatel, což odpovídá českému průměru ve městech této velikosti.

V regionu se v letech 1991 - 98 počet domů zvýšil o cca 3%. Nejvyšší nárůst zaznamenala obec Němčice (70 domů), dále Ústí nad Orlicí, Sloupnice, Dolní Dobrouč. Přesnější představu o vývoji bytového fondu dává srovnání počtu bytů v letech 1991 - 98. V celém regionu přibýlo téměř 550 bytů, nejvíce v Ústí nad Orlicí (286), Němčicích (63), Libchavech (35). Údaje za Českou Třebovou nelze posuzovat (administrativní změny).

Relativně nejvíce rekreačních objektů je v Orlickém Podhůří, tvořícím známou rekreační mikrooblast. Absolutně nejvíce v samotné České Třebové a dále v Řetové.

Tabulka 14 – vývoj bytového fondu

Obec	Rok	
	1991	1998
Česká Třebová	6416	6469
Ústí nad Orlicí	5450	5736
Semanín	0	0
Přívrat	0	0
Vlčkov	38	38
Němčice	314	377
Rybník	267	230
Třebovice	248	264
Dlouhá Třebová	373	388
Dolní Dobrouč	804	831
Sloupnice	542	574
Voděrady	121	126
Velká Skrovnice	97	102
Orlické Podhůří	202	210
Hnátnice	312	321
Libchavy	466	501
České Libchavy	153	160
Sopotnice	331	343
Řetová	225	235
Řetůvka	93	92
Hrádek	30	30
Jehnědí	99	103
Oblast celkem	16581	17130

Údaje : FSÚ SLBD, 1991 a Stavební úřady MěÚ, srpen 1999

* Údaje obcí Semanín a Přívrat nelze pro rok 1991 vykázat samostatně, neboť k jejich osamostatnění došlo až v pozdějších letech.

2. Bytová politika a koncepce dle jednotlivých obcí

70% bytů v regionu poskytují velká města, proto je logické věnovat se jejich bytové politice podrobněji.

Návrh bytové koncepce města Ústí nad Orlicí z roku 1996 počítá s výrazným zapojením orgánů města do řešení bytových problémů. Město se při realizaci své bytové politiky opřelo především o přípravu vhodných pozemků pro novou bytovou výstavbu; dále návrh koncepce deklaroval nutnost řádné správy městského BF, potřebu podpory bytové výstavby poskytováním finančních příspěvků, záruk i půjček stavebníkům.

Územní plán města z roku 1992 vyčlenil celkem 11 lokalit pro bytovou výstavbu. Koncepce bytové politiky počítala s další fází přípravy pozemků, resp. zpracováním urbanistických studií obytných zón. ÚS byly zpracovány pro lokality Štěpnice - jih a Štěpnice - východ, kde také byla v roce 1996 zahájena výstavba.

Poslední dokončená bytová výstavba proběhla v lokalitě ulice Letohradská (18 bj.), dále formou bytových nástaveb (11 bj. nástavba ubytovny Dukla, cca 40 bj. v nástavbách a vestavbách na domech v majetku města). V ulici Lanšperské bylo postaveno 19 nových rodinných domů.

V současné době probíhá výstavba 64 bj. v Popradské ulici, výstavba 3 domů s pečovatelskou službou po 20 bj. a 6 bj. v Hylvátech (přestavba objektu bývalé školní družiny). Zároveň probíhá územní příprava v lokalitě za Duklou (36 RD a nového bytového domu se 40 bj.). Potřeba nových bytů bude nepochybně i ve střednědobém výhledu žádoucí.

Česká Třebová učinila pro rozvoj bydlení následující kroky:

- 1/ byla zpracována zastavovací studie oblasti Trávník IV, kde by v budoucnu mohla vzniknout jakési obchodní centrum, jako protíváha Starému a Novému náměstí.
- 2/ bylo započato s projektovou přípravou na zastavění území U starého hřbitova, kde by se měly stavět RD.
- 3/ další výstavba RD by měla být (a také je na to zpracována studie) v lokalitě Na Horách.
- 4/ Město již v roce 1994 rozdělilo svůj bytový fond na:
 - a/ domy, které mají charakter rodinných domků, určené k prodeji jejich nájemcům,
 - b/ bytové domy, v kterých je možné prodat bytové jednotky podle zák. č 72/1994 Sb.,
 - c/ bytové domy s byty pro sociálně potřebné občany a bytové domy, v nichž je možné jejich nájemníkům poskytovat pečovatelskou službu,
 - d/ bytové domy vhodné pro půdní vestavby či střešní nástavby,
 - e/ bytové domy s nebytovými prostory, kde se prozatím nepředpokládá rozprodej na bytové jednotky.

Domy kategorie a/ byly již téměř rozprodány, k prodeji bytových domů na jednotlivé bytové jednotky nedošlo pro nezáměr nájemců (regulované nájemné není dostatečnou motivací ke koupi bytu).

Některé další obce uvedly údaje o bytové potřebě a počtu rozestavených či plánovaných bytů:

Sopotnice	3 evidované žádosti o byt, 2 rozestavené byty k dokončení do roku 2001, 2 byty po roce 2001.
Dlouhá Třebová	28 žádostí o byt, 6 bytů dokončovaných do roku 2001
Semanín	6 žádostí o byt
Řetůvka	4 žádosti o byt, 5 rozestavených bytů k dokončení do r. 2001, plánovaná výstavba dalších 10 bytů po roce 2001
Němčice	4 evidované žádosti o byt
Libchavy	obec uvádí, že žádosti o byt neeviduje (pro nedostatek obecních bytů), soukromá bytová výstavba v obci čilá - 12 bytů k dokončení do roku 2001, 8 po tomto datu, plánovaná výstavba dalších 25 bytů po roce 2001
Hnátnice	10 žádostí o byt, pouze 1 byt v plánované výstavbě (po roce 2001)
Velká Skrovnice	rozestaveno 5 bytů, dokončení po roce 2001
Voděrády	1 evid. žádost o byt, 2 byty k dokončení do roku 2001
Sloupnice	2 žádosti o byt, 3 byty budou dokončeny do roku 2001, dalších 10 po roce 2001
Dolní Dobrouč	17 evidovaných žádostí, 1 byt k dokončení do roku 2001, 1 plánován po r.2001

Obce Orlické Podhůří, Třebovice, Přívrat, Hrádek a Řetová bytovou potřebu ani údaje o výstavbě neuvádějí, popř. není BV plánována. Údaje za Rybník a Vlčkov chybí.

Pokud by se bytová potřeba vyjádřila prostřednictvím počtu evidovaných žádostí o byt, byla by nabídka s poptávkou ve venkovské části mikroregionu jako celku výhledově takřka vyrovnaná. Zájem o byt se ovšem vždy nekryje s lokalitou významnější bytové výstavby rodinných domů. Lze však předpokládat, že rozsah poptávky vyjádřené žádostmi o byt je spíše vyšší než reálná potřeba. Každopádně předpokládaný vývoj bytové výstavby ve venkovské části jako celku bude vzhledem k potřebě vcelku uspokojivý, a to i v případě posílení trendu bydlení mimo větší centra.

ZAMĚSTNANOST

1. VÝVOJ A STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI VE MĚSTECH

Tabulka 15 - Vývoj zaměstnanosti podle odvětvových klasifikací - Třebovsko

	1995							1998						
	Subj.	Prac.	THP	D	ZPS	Důch.	Cizí	Subj.	Prac.	THP	D	ZPS	Důch.	Cizí
Zem.,mysl.,les.hos.	2	128	20	108	2	8	0	2	35	7	28	0	1	4
Rybolov,chov ryb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobýv.ner.sur.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zpracovat.prům.	19	3194	694	2500	298	98	59	23	3332	845	2487	216	91	88
Výr.el.,plynu a vody	2	245	66	179	4	7	0	3	278	79	199	2	6	0
Stavebnictví	4	86	15	71	1	8	0	7	87	16	71	0	1	6
Obch. a opravy spotř.	6	136	31	105	3	7	0	7	133	43	90	1	3	1
Pohostin. a ubytování	1	13	1	12	0	5	0	1	12	12	0	1	3	0
Doprava,skla.,pošty	3	3078	764	2314	37	52	0	4	2812	810	2002	46	46	0
Peněžnictví a poj.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemov.,výzkum, vývoj	6	291	134	157	8	20	1	7	315	128	187	7	14	2
Veř.spr, obr., sociál.z.	3	107	61	46	3	9	0	3	101	61	40	4	14	0
Školství	8	502	430	72	4	48	2	8	441	357	84	6	39	1
Zdrav.,veter.a soc.čin.	2	71	52	19	1	13	0	3	127	86	41	0	23	0
Ost.veř.,soc.,osob.sl.	2	119	11	108	3	6	4	4	125	16	109	1	6	5
Celkem	58	7970	2279	5691	364	281	66	72	7798	2460	5338	284	247	107

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

Údaje tabulky 15 potvrzují na Třebovsku dominantní pozici zpracovatelského průmyslu (v roce 1995 – 40,1%, 1998 - 42,7%) a dopravy (v roce 1995 - 38,6%, 1998 - 36,1%; tak vysoký podíl nemá v českých městech obdoby). Na ostatní odvětví zbývá cca 1/5 pracovníků. Nejvíce z nich je ve školství (6,3% celkem v roce 1995, 5,6% v roce 1998). Celkový počet zaměstnanců jako důležitý indikátor pracovního potenciálu oblasti v letech 1995 - 98 prakticky stagnoval (přírůstek 28), přičemž se poměrně významně snížil počet zaměstnanců v dopravě a zvýšil počet zaměstnanců v průmyslu. Na minimum poklesl počet zaměstnanců v zemědělství, snížil se i ve školství. Současně se poměrně významně zvýšil počet THP (o 8%) a poklesl počet dělníků (o 6%). Pokles dělníků jde na vrub především dopravě, a to jak kvůli celkovému úbytku zaměstnanců, tak částečně kvůli zvýšení počtu THP v dopravě.

Jak ukazují data v tabulce 16, zaměstnanost na Orlicku má dosti odlišný charakter. Nejvíce zaměstnanců pracuje rovněž v průmyslu, ovšem v podstatně menším podílu (27,7% v roce 1995, 28,7% v roce 1998). Na druhém místě je ovšem školství (1995 - 21,2%, 1998 - 21,0%) a podstatně významnější podíl zaujímá i stavebnictví (9,6%, resp. 8,6%). Na Orlicku se dále soustřeďuje prakticky veškerá zaměstnanost v priméru (7,9%, resp. 7,1% v rámci Orlicka). Významný podíl zaujímá i veřejná správa. Další odlišností je i celkový vývoj - zaměstnanost se zde snížila o 2,6%. Výrazně odlišný vývoj proběhl i ze strukturálního hlediska - na Orlicku se významně snížil počet THP - o 11% (!) a zvýšil počet dělníků (o 4,5%). Ještě stále je vyšší podíl THP na Orlicku, tento strukturální nepoměr se ale podstatně snížil; pracovní a sociální struktura obou oblastí a tedy i obou měst se sblížila.

Tyto údaje vypovídají o charakteru zaměstnanosti v obou regionech a především jejich centrech. Obě města mají významný průmysl a poměrně rozsáhlé školství (v Ústí nad Orlicí ovšem početně významnější), specifikum České Třebové je ovšem v dopravě, zatímco větší oblast Orlicka má silnější venkovskou složku a tedy i zemědělství, ale také stavebnictví.

Rovněž se potvrzují celorepublikové trendy stále obtížnějšího zaměstnávání osob se ZPS, snižující se podíl důchodců a nárůst počtu cizích pracovníků (i když v absolutních oficiálních číslech jde o stále zanedbatelné počty).

Tabulka 16 - vývoj zaměstnanosti podle odvětvových klasifikací - Orlicko

	1995							1998						
	Subj	Prac.	THP	D	ZPS	Důch.	Cizí	Subj	Prac.	THP	D	ZPS	Důch.	Ciz
Zem.,mysl.,les.hos.	8	829	126	703	13	40	0	9	729	122	607	14	24	8
Rybolov,chov ryb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dobýv.ner.sur.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zpracovat.prům.	29	2918	823	2095	106	118	9	40	2948	732	2216	88	75	11
Výr.el.,plynu a vody	1	54	11	43	2	11	0	1	53	9	44	1	14	0
Stavebnictví	13	1006	173	833	12	17	2	14	888	168	720	9	14	6
Obch. a opravy spotř.	11	844	220	624	25	49	0	13	791	175	616	19	68	4
Pohostin. a ubytování	1	15	1	14	0	0	0	2	44	6	38	0	0	0
Doprava,skla.,pošty	3	581	174	407	24	24	0	3	623	190	433	26	19	0
Peněžnictví a poj.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nemov.,výzkum, vývoj	5	413	277	136	11	33	1	6	384	265	119	7	26	0
Veř.spr, obr., sociál.z.	5	556	435	121	15	16	0	5	547	429	118	13	7	0
Školství	8	2238	1861	377	30	218	4	8	2159	1397	762	17	218	4
Zdrav.,veter.a soc.čin.	7	884	638	246	19	39	1	7	917	711	206	11	40	12
Ost.veř.,soc.,osob.sl.	4	203	25	178	2	8	0	4	183	24	159	2	6	0
Celkem	95	10541	4764	5777	259	573	17	112	10266	4228	6038	207	511	45

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

Jak vyplývá z tabulky 17, stav v počtu nově vydaných živnostenských oprávnění naznačuje, že zvýšená nezaměstnanost v poslední době není zatím výrazněji tlumena přírůstkem samostatně výdělečně činných osob. Kromě toho nelze předpokládat, že pro všechny osoby s živnostenským oprávněním je podnikání hlavním zdrojem obživy, neboť řada držitelů svoji živnost nevykonává vůbec či ji vykonává nepravidelně.

Tabulka 17 - přehled živnostenských oprávnění vydaných nově registrovaným podnikatelům

Počet podnikatelů	Rok			
	1996	1997	1998	do 30.6.1999
Třebovsko	406	391	397	208
Orlicko	402	517	506	275
Celkem:	808	908	903	483
-z toho pro fyz. osoby	629	723	700	343

Zdroj: Okresní živnostenský úřad

2. VÝVOJ MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI

Tabulka 18 - vývoj míry nezaměstnanosti v oblastech v letech 1993-1999

	EAO 1991	1993		1994		1995		1996		1997		1998		1999 (31.7.)	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Třebovsko	10819	304	2,8	214	2,0	228	2,1	328	3,0	479	4,4	758	7,0	1057	9,8
Orlicko	14145	339	2,4	238	1,7	224	1,6	384	2,7	618	4,4	882	6,2	1252	8,9
Region	24964	643	2,6	452	1,8	452	1,8	712	2,8	1097	4,4	1640	5,6	2339	9,2
Východní Čechy			2,9		2,5		2,8		2,9		4,4		6,3		7,7
Česká republika			3,5		3,2		2,9		3,5		5,7		7,5		8,8

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

Z tabulky plyne varovný trend výrazného nárůstu nezaměstnanosti od počátku roku 1999, kdy se z regionu s podprůměrnou nezaměstnaností stává region s nezaměstnaností vyšší než východočeský i celostátní průměr.

Struktura uchazečů o práci

Zatímco na Třebovsku je poměr nezaměstnaných podle pohlaví prakticky zcela vyrovnaný, na Orlicku je podstatně více nezaměstnaných mezi ženami (viz tabulka 19). Lze vyslovit hypotézu, že může jít o důsledky vývoje v textilním průmyslu - tento předpoklad by ovšem bylo třeba dále prověřit.

Tabulka 19 - uchazeči o práci dle pohlaví v oblastech v letech 1996-1999 (31.7.)

	1996		1997		1998		1999	
	Muži	Ženy	muži	ženy	muži	Ženy	Muži	Ženy
Třebovsko	125	184	162	258	298	354	521	536
Orlicko	145	280	234	341	373	476	521	731
Region	270	464	396	599	671	830	1042	1267

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

Nezaměstnanost roste ve všech kategoriích osob podle vzdělání, pozoruhodný je především růst nezaměstnaných mezi absolventy středních škol. Přírůstek nezaměstnaných vysokoškoláků by se mohl jevit absolutně méně významný, jde však o indikátor varovného trendu - zdá se, že v regionu není snadné získat práci ani pro ty, kteří jsou vybaveni nejvyšším stupněm vzdělání.

Tabulka 20 - uchazeči o práci v oblastech dle vzdělání v letech 1996-1999 (31.7.)

	Základní				Střední bez mat.				střední s mat.				Vysokoškolské			
	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999
Třebovsko	114	159	209	321	109	127	222	386	77	120	200	314	9	14	21	36
Orlicko	149	160	187	283	143	211	304	484	120	177	319	440	13	27	39	45
Region	263	319	396	604	252	338	526	870	197	297	519	754	22	41	60	81

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

Jak ukazuje tabulka 21, nejstrmější růst nezaměstnanosti zaznamenávají bohužel nejmladší skupiny; jde zároveň o nezaměstnanost "nejnebezpečnější", neboť je často spojena s nezaměstnaností čerstvých absolventů škol, kteří tak zatím nezahájili ekonomicky aktivní dráhu. Další strukturálně nebezpečná nezaměstnanost (nejstarší ekonomicky aktivní ročníky) je prozatím méně výrazná.

Tabulka 21 – uchazeči o práci podle věku

	do 21		21-25		25-35		35-50		nad50	
	1996	1999	1996	1999	1996	1999	1996	1999	1996	1999
Řebovsko	28	251	51	147	83	246	86	298	59	115
Orlicko	30	346	69	155	99	290	116	317	111	142
Region celkem	58	597	120	302	182	536	202	615	170	257

Údaje : Úřad práce Ústí nad Orlicí, srpen 1999

3. POHYB ZA PRACÍ

Tabulka 22 - struktura pohybu za prací v roce 1991

Obec	Vyjíždka celkem		
	abs.	% z EAO	EAO
Česká Třebová	1371	14,3	9564
Ústí nad Orlicí	1675	20,1	8327
Semanín	započten	do ČT	
Prívrat	započten	do ČT	
Vlčkov	32	74,4	43
Němčice	302	69,9	432
Rybník	309	80,1	386
Řebovice	278	70,6	394
Dlouhá Třebová	542	86,6	626
Dolní Dobrouč	622	49,8	1249
Sloupnice	378	46,7	809
Voděradý	124	71,3	174
Velká Skromice	84	56,8	148
Orlické Podhůří	200	70,4	284
Hnátnice	257	56,7	453
Libchavy	436	58,8	742
České Libchavy	156	64,2	243
Šopotnice	289	62,2	465
Řetová	239	77,1	310
Řetůvka	117	90,0	130
Hrádek	37	97,4	38
Jehnědí	111	75,5	147

Údaje : FSÚ SLBD, 1991

Údaje z roku 1991 jsou jistě z absolutního hlediska zastaralé, nicméně základní typy územních vazeb z hlediska pohybu za prací se pravděpodobně výrazně nezměnily. Pro region (stejně jako pro celý okres i sousední část Svitavska a Rychnovsko) je typická sídelní struktura s větším počtem středně velkých a menších měst, která se projevuje vysokou intenzitou pohybu za prací. Vyjíždka za prací je rozhodujícím faktorem u všech obcí kromě obou měst, z čehož zároveň vyplývá klíčový význam veřejné dopravy v regionu. Avšak i z Ústí nad Orlicí a České Třebové jezdí mimo obec bydliště značné množství lidí - v případě Ústí činil podíl zaměstnaných mimo město v roce 1991 takřka 20%; z nich ovšem značná část směřovala do České Třebové a naopak.

EKONOMIKA

1. DAŇOVÉ PŘÍJMY OBCÍ

Struktura daňových příjmů obcí je dána rozpočtovými pravidly republiky. Stávající stav je platný od 1.1.1996 a je následující.

100 % výnosu daně z nemovitostí nacházejících se na území obce

100 % výnosu daně z příjmu fyzických osob majících trvalé bydliště na území obce

10 % výnosu daně z příjmu ze závislé činnosti a z funkčních požitků odváděné plátcovou pokladnou umístěnou na území obce

podíl na 20 % celookresního výnosu daně z příjmu ze závislé činnosti a z funkčních požitků a to ve výši odpovídající poměru počtu obyvatelstva obce k celkovému počtu obyvatelstva okresu

podíl na 20 % celostátním výnosu daně z příjmu právnických osob a to ve výši odpovídající poměru počtu obyvatel obce k celkovému počtu obyvatel státu

výnos daně z příjmu právnických osob v případech, kdy poplatníkem je obec

Tabulka 23 - vývoj daňových příjmů v regionu

Vývoj daňových příjmů v regionu 1995-1998 v tisících				
	1996	1997	1998	1999 plán
Závislá činnost	56321,61	54703,97	73504,20	77790,60
Fyzické osoby	61190,89	42707,27	66817,00	64227,30
Právnické osoby	61611,61	42271,71	65767,48	58743,40
Nemovitosti	12773,02	7987,86	14076,25	13909,90
Místní popl.	1418,12	820,42	1060,61	2507,10
Šprávní popl.	6374,01	5507,31	4862,49	3822,60

Údaje : okresní úřad, srpen 1999

Nesouměřitelnost údajů v letech 1997 a 1998 je způsobena změnou rozpočtových pravidel. Role místních poplatků je stále zanedbatelná. Plán na letošní rok počítá s nižšími příjmy než v roce loňském. Přestože daňové příjmy tvoří řádově pouze polovinu rozpočtů, bude obtížné tento výpadek nahradit jinak než prodejem majetku (akcií).

Tabulka 24 - srovnání průměrných hrubých měsíčních mezd

	1998		
	okres UO	Východo- český kraj	ČR
Průměrná měsíční mzda v Kč	10022	10240	11688
z toho:			
- průmysl			11853
- zemědělství			9220
- stavebnictví			12065
- obchod, opravy spotř. zboží			11920
- pohostinství a ubytování			8917
- doprava a spoje			12628

Zdroj: ČSÚ, ÚP

Údaje, které jsou k dispozici, ukazují pokračující zaostávání okresu za krajským i celorepublikovým průměrem.

2. NABÍDKA NEMOVITOSTÍ K PODNIKÁNÍ

Na území jednotlivých obcí regionu existuje řada velmi různorodých ploch určených k rozvoji podnikání. Údaje mají sice různorodé parametry (podle různých forem, v jaké je obce registrují), o celkové nabídce však vypovídají vcelku dostatečně.

Tabulka 25 - Pozemky a prostory vhodné pro podnikatelské aktivity v obci

Obec	rozloha	pozn.	vlastník	el. příkon	voda	kanal.	plyn	kom.	žel.	cena za 1 m ²
Česká Třebová	4091	10,10	různý	ano	ano	ano	ano	ano	ano	450 - 1000
Ústí nad Orlicí	80000		různý	ano	ne	ne	ano	ne	ano	150 - 380
Semanín	880								ne	
Přívrat	729								ne	
Vlčkov	283								ne	
Němčice	1132	5,20	obec	ano	ano	ano	ano		ne	
Rybník	1112	0,09	Orlík	ano	ano	ano			ne	
Třebovice	1144	0,40		ano	ano		ano		ano	
Dlouhá Třebová	10 ha		soukr.	ano	ano	do 1 km	do 2 km	ano	nad 1 km	cca 20
Dolní Dobrouč	0,6 ha		obec	ano	ano	ano	ne	ano	ano	smluvní
Sloupnice	2 ha		soukr.	ano	ano	ne	ano	do 500 m	ne	cca 29
Voděrády	neuv.	objekt	obec	ano	ano	ne	ne	IV. tř.	10 km	neuv.
Velká Skrovnice	neuv.									
Orlické Podhůří	neuv.	objekt	soukr.	ano	ano	ano	ano	ano	ne	neuv.
Hnátnice	neuv.									
Libchavy	8,2 ha		soukr., stát	ano	do 500 m	ne	do 500 m	ano (I.tř)	D. Libch	cca 250
České Libchavy	neuv.									
Sopotnice	nejsou									
Řetová	neuv.									
Řetůvka	nejsou									
Hrádek	neuv.									
Jehnědí	neuv.									

Údaje : Dotazník starostům, srpen 1999

Podle některých zdrojů je v regionu nedostatek ploch s větší rozlohou, po kterých je mezi významnějšími investory větší poptávka. Velmi rozdílné jsou uváděné ceny pozemků - atraktivní může být z tohoto hlediska např. plocha pro podnikání v Dlouhé Třebové.

3. NEJVĚTŠÍ ZAMĚSTNAVATELÉ A PRACOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI

Průmyslový charakter regionu se projevuje i v poměrně významném zastoupení větších podniků s počtem pracovníků nad 500 (viz tabulka 26).

Tabulka 26 – počet zaměstnavatelů podle počtu zaměstnanců

	Do 20	21 - 50	51 - 200	201 - 500	501 a více
Třebovsko	29	18	7	3	4
Orlicko	39	30	32	10	3

Údaje : Úřad práce, srpen 1999

Jak ukazují údaje následující tabulky 27, největší podniky na Třebovsku spadají do oboru železniční dopravy, s níž souvisí i některé další výroby (oprava kolejových vozidel). Průmysl Orlicka je těsně svázán s textilní výrobou, včetně ústeckého strojírenství. Celkově je průmyslových podniků na Třebovsku více, řada největších zaměstnavatelů Orlicka patří do jiných oborů (stavebnictví, terciér).

Tabulka 27 - největší zaměstnavatelé v oblasti Třebovsko

Název	Počet zaměstnanců	Hlavní předmět činnosti
ČD s.o., žel.stanice	1092	Železniční osobní doprava
Depo kolej.vozidel	1076	Železniční nákladní doprava
Primona a.s.	860	Výroba tkanin
Korado a.s.	633	Výroba radiátorů, lisování plast.hmot
LDM spol. s.r.o.	230	Výroba armatur
Orlík v.d.	220	Výroba kompresorů
ŽOS a.s.	204	Oprava kolejových vozidel
Východočes.energetika	201	Dodávka elektrické energie
Böhm plast technik	95	Výroba plastů
MIKA a.s.	78	Výroba kosmetiky
KUPKA-JINDRA	70	Kovárna barevných kovů
Techplast Škrkoň	27	Lisovna techn.plastů
IMS Drašnar s.r.o.	26	Nástrojárna, lisovna
KSK, v.o.s.	22	Stroj.výroba jed noučelových strojů

Tabulka 28 - největší zaměstnavatelé v oblasti Ústecko

Název	Počet zaměstnanců	Hlavní předmět činnosti
Rieter Elitex, a.s.	1059	Strojírenství
Perla, a.s.	700	Textilní výroba
Nemocnice	686	Zdravotnictví
Konzum, s.d.	543	Prodej zboží
VÚB, a.s.	190	Výzkum tkanin
SOR s.r.o.	183	Výrobce autobusů
AGILE, s.r.o.	155	Stavebnictví
STAPO, s.r.o.	106	Stavebnictví
AVENA, s.r.o.	65	Zemědělská výroba
ABV, s.r.o.	40	Stavebnictví
Orling, s.r.o.	36	Potravinářská výroby

Celkově poskytuje nejvíce pracovních příležitostí terciér - podle některých údajů zhruba 60% všech pracovních míst v regionu lze řadit k tomuto sektoru. To je způsobeno především silnou koncentrací pracovních míst v dopravě v České Třebové a vysokým podílem pracovních míst ve veřejné správě, zdravotnictví, školství, obchodu a dalších službách v Ústí nad Orlicí. Největší zaměstnavatelé - s výjimkou českotřebovské železnice - jsou ovšem mezi průmyslovými podniky, mezi nimiž oborově dominuje textilní výroba a strojírenství. Průmyslová základna regionu je velmi silná - stejně jako celého okresu, který byl v roce 1997 na druhém místě ve východních Čechách z hlediska tržeb průmyslových podniků (za Hradcem Králové). Silné zastoupení textilního průmyslu je zároveň do značné míry rizikovým faktorem pro stabilitu zaměstnanosti v regionu, především v samotném Ústí nad Orlicí. To platí přestože některé textilní podniky jsou nuceny řešit aktuální nedostatky některých profesí (šičky, švadleny) zaměstnáváním cizinců.

Ústí nad Orlicí představuje nejvýznamnější koncentraci pracovních míst v regionu a celém okresu (soustřeďuje cca 14% pracovních příležitostí okresu). Česká Třebová je se 13% druhým největším pracovním centrem.

Většina pracovních míst venkovské části regionu připadá na zemědělskou výrobu. Mezi největší subjekty patří např. ZD Sloupnice s cca 270 pracovníky. V regionu se projevuje (celostátně patrný) pokles produkce i snižování počtu pracovníků v tomto odvětví. Nejlepší přírodní podmínky pro zemědělskou výrobu jsou na Sloupnicku, v oblasti Ústí nad Orlicí, České Třebové či Dolní Dobrouče již jsou podmínky rozmanitější i méně příznivé.

ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST SLUŽEB A ÚŘADŮ

1. ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST KULTURNÍCH A SPORTOVNÍCH SLUŽEB

Tabulka 29 představuje výskyt kulturních a sportovních zařízení v obou částech regionu. Lze upozornit na absenci některých typů sportovních zařízení (např. víceúčelové haly, squash centrum apod.). Jejich doplnění by mohlo zvýšit atraktivitu regionu při využití volného času obyvatel i návštěvníků. Sport v samotném Ústí má poměrně širokou členskou základnu (přes 3.000 osob) a řadu zařízení, využitelných i pro návštěvníky (letišť s vyhlídkovými lety). V Ústí je i sportovní střelnice.

Divadlo je v Ústí nad Orlicí (Roškotovo divadlo) a dvě malé scény - v Ústí i v České Třebové. V Ústí nad Orlicí jsou dále dvě galerie, jedna z nich soukromá. Soukromá galerie je i v České Třebové. Zajímavé expozice nabízejí obě muzea. V ústeckém Městském muzeu je zaměřena na historii města a okolí, historii textilní výroby, hudební tradice města; známá je expozice malovaných betlémů. Stálá expozice betlémů je i v Městském muzeu v České Třebové, kde lze dále navštívit expozici historie města a okolí, regionální historie železniční dopravy a rovněž historie esperantského hnutí v Čechách. V obou městech funguje dům dětí a mládeže.

Tabulka 29 - zastoupení a dostupnost kulturních a sportovních služeb

	kino	divadlo	muzeum	knihovna	tan.sál	koupaliště	kr. bazén	tělocvična	hřiště
Třebovsko	1	1	1	8	10	0	1	6	13
Orlicko	1	2	1	3	2	3	1	2	3

Údaje : MěÚ ČT a UO, srpen 1999

2. ZASTOUPENÍ A DOSTUPNOST ZDRAVOTNICKÝCH A SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Jak ukazuje tabulka 30, komplexní vybavenost zdravotnickými službami je v Ústí nad Orlicí a s výjimkou porodnice i v České Třebové. Do těchto měst jsou soustředěny služby i pro rozsáhlé venkovské zázemí. Lékařská péče v rozsahu praktický lékař, pediatr, zubní lékař je k dispozici i ve Sloupnici (zde včetně služeb ženského lékaře) a Dolní Dobrouči, služeb praktického lékaře mohou využívat v místě ještě v Třebovicích (zde včetně pediatra) a Hnátnici.

Tabulka 30 - zastoupení a dostupnost zdravotnických služeb

	prak.lék.	pediatr	zubní	interní amb.	chir.amb.	ženský	lékárna	porodnice
Česká Třebová	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	Ústí n/O
Ústí nad Orlicí	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Semanín	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Přívrat	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Vlčkov	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Němčice	ne	ano*	ne	ne	ne	ne	ne	Litomyšl
Rybník	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Třebovice	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Dlouhá Třebová	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Dolní Dobrouč	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O

Sloupnice	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ne	Ústí n/O
Voděradý	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Velká Skrovnice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Orlické Podhůří	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Hnátnice	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Libchavy	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
České Libchavy	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Sopotnice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Řetová	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Řetůvka	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Hrádek	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O
Jehnědí	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	Ústí n/O

Údaje : Dotazník starostům, srpen 1998

*Pediatrické služby v obci Němčice jsou poskytovány pouze 2x měsíčně.

Domovy důchodců v regionu jsou v Ústí nad Orlicí, České Třebové a Sloupnici. Ubytování a péči sociálního charakteru dále poskytují domy s pečovatelskou službou v Ústí nad Orlicí (1 dům funkční, druhý ve výstavbě), v České Třebové a Dolní Dobrouči. V Ústí je rovněž 1 penzion pro důchodce.

3. DOSTUPNOST POŠT A POLICIE

Pošty jsou na území regionu v obou městech a dále v Českých Libchavách, Dlouhé Třebové, Dolní Dobrouči, Hnátnici, Libchavách, Němčicích, Orlickém Podhůří, Rybníku, Řetové, Sloupnici, Sopotnici a Třebovicích.

Policie ČR má služebny kromě Ústí nad Orlicí a České Třebové v Dlouhé Třebové a Dolní Dobrouči.

4. DOSTUPNOST OBCHODNÍCH ZAŘÍZENÍ A ZÁKLADNÍCH SLUŽEB

Relativně komplexní vybavenost obchodní sítí a základními službami pro obyvatelstvo (opravný, drobné provozovny služeb) mají obě města. Uvádíme dále výběr z údajů, které o svých obcích, resp. zařízeních obchodu a služeb v nich uvedly zástupci samosprávy v jednotlivých obcích údaje za venkovské obce s výjimkou Rybníka a Vlčkova).

Prakticky ve všech obcích funguje jedna či více prodejen potravin (v menších obcích vesměs jako prodejny smíšeného zboží, tj. včetně drogerie a základního průmyslového zboží) a restaurací, resp. pohostinství. Specializované prodejny průmyslového zboží jsou v Dolní Dobrouči, Libchavách (též nábytek, autobazar), Němčicích, Sloupnici. Prodejny textilu jsou v Dolní Dobrouči, Sloupnici, Sopotnici. Lékárna je z venkovských obcí pouze v Dolní Dobrouči.

Drobné opravný, instalatérské služby apod. se vyskytují v Dlouhé Třebové (2 zařízení), Dolní Dobrouči (7), Hnátnici, Hrádku (1), Jehnědí (2), Libchavách (8), Němčicích (3), Semaníně, Sopotnici, Třebovicích (3),

Kadeřnické a kosmetické služby či pedikúra jsou v Dolní Dobrouči, Libchavách,

Autoservis je kromě Ústí nad Orlicí a České Třebové v Českých Libchavách, Dolní Dobrouči, Libchavách, Němčicích, Řetové, Sopotnici.

Mimo obě města vesměs chybí v obcích regionu bankovní služby - samozřejmě s výjimkou služeb IPB v rámci pošt.

Z uvedených údajů vyplývá, že relativně pestřejší občanskou vybavenost má Dolní Dobrouč; ta slouží především potřebám místních obyvatel, neboť pro většinu ostatních sídel v okolí jsou takřka stejně dostupná (a z hlediska dopravního spojení ještě přirozeněji dostupná) zařízení v Ústí nad Orlicí, případně v sousedním Lanškrouně. Poměrně rozsáhlé je zastoupení služeb také v Libchavách, kde působí celá řada menších podnikatelů poskytujících služby, jež přesahují potřeby obce. Vybavenost na základní subregionální úrovni je dále ve Sloupnici.

5. DOSTUPNOST ÚŘADŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Obecní úřady s alespoň jedním funkčním místem (plný úvazek) fungují s výjimkou Velké Skrovnice a Hrádku ve všech obcích regionu; v obci Přívrat je obecní úřad s neuvolněným místem starosty. Nejsou zachyceny údaje o příslušnosti Rybníku a Vlčkova.

Dostupnost úřadů základního stupně vyplývá z následujícího přehledu:

Stavební úřady

Ústí nad Orlicí -	České Libchavy, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sopotnice, Velká Skrovnice
Česká Třebová -	Němčice, Přívrat, Semanín, Třebovice
Dolní Dobrouč -	
Sloupnice -	Voděradý

Matrika

Ústí nad Orlicí -	České Libchavy, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sopotnice, Velká Skrovnice
Česká Třebová -	Němčice, Přívrat, Semanín, Třebovice
Dolní Dobrouč -	Hnátnice
Sloupnice -	Voděradý

Kontaktní místo sociální péče

Ústí nad Orlicí -	České Libchavy, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sloupnice, Sopotnice, Velká Skrovnice, Voděradý
Česká Třebová -	Němčice, Přívrat, Semanín, Třebovice

Živnostenský úřad

Ústí nad Orlicí -	České Libchavy, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sloupnice, Sopotnice, Velká Skrovnice, Voděradý
Česká Třebová -	Němčice, Přívrat, Semanín, Třebovice

INFRASTRUKTURA

1. VÝROBA A DODÁVKA PITNÉ VODY

Zdroje pitné vody pro město Ústí nad Orlicí a jeho okrajové části se nalézají převážně na okraji města. Celá oblast prameniště je lokalizována do Ústecké synklinály, významné zásobárny kvalitní podzemní vody s vydatností několika set l/sec.

V současné době slouží jako zdroje vody tři vrty a dvě studny. Vrty označené ÚO1 a ÚO2 jsou situovány v areálu stavebního podniku a třetí vrt se nachází v areálu podniku Perla 06. Studny S1 a S2 jsou soustředěny v areálu provozního střediska VaK. Voda z těchto zdrojů je jímána v čerpací stanici v areálu VaK a po nezbytné úpravě čerpána do čtyř vodojemů dvou tlakových pásem. Skupinový vodovod Ústí nad Orlicí zásobuje kromě samotného města i Dlouhou Třebovou, část Dolních Libchav a Lhoty. Bilance zdrojů vůči potřebám je vysoce aktivní. Systém je v Dlouhé Třebové propojen se skupinovým vodovodem České Třebové (využití výjimečné - povodně 1997).

Kromě těchto využívaných zdrojů se v oblasti Ústí nad Orlicí nacházejí tři vodárensky nevyužívané vrty, z nichž dva jsou uzavřeny a ze třetího je napájeno koupaliště.

Zdroje pitné vody pro veřejný vodovod města Česká Třebová se nacházejí v západním okraji města na úpatí svahu exponovaného na východní stranu. Prameniště rovněž náleží do Ústecké synklinály. Skupinový vodovod má přebytkovou bilanci.

Jako zdroje podzemní vody slouží tři vrty – ČT1, ČT2B, ČT5 a pramenní vývěr Vrbovka. Jímaná voda je bez jakékoliv úpravy a po nezbytné chloraci čerpána do tří vodojemů dvou tlakových pásem. Mikrobiologická a biologická jakost surové vody u všech zdrojů plně odpovídá požadavkům ČSN 75 7214 – Surová voda pro úpravu vody a na pitnou vodu. Podle kritérií této normy je dostačující úpravou surové vody pouze hygienické zabezpečení. V jediném případě bylo prokázáno silné mikrobiologické znečištění zdroje „zářezy Svinná“ a následně i sítě a to jako důsledek extrémně silných dešťů. Při silných srážkách došlo k výrazné změně v proudění podzemní vody první zvodně a k minimalizaci filtrační schopnosti geologické vrstvy. Jediným způsobem řešení bylo proto nalézt nový zdroj vody v hlubších geologických vrstvách. V současné době je vybudován nový vrt a probíhá řízení za účelem povolení odběru podzemní vody.

V zájmu zajištění kvality a vydatnosti jednotlivých zdrojů byla vypracována odbornou geologickou firmou Geotest Brno a.s. studie „Rizika ohrožení podzemních vod na katastrálním území Česká Třebová“. Tento materiál bude sloužit především do budoucna jako základní teze při posuzování možnosti provádění geologických prací a vlivu antropogenních činností na podzemní vodu.

V oblastech mikroregionu mimo města se rovněž nachází několik dalších existujících, budovaných či projektovaných vodovodů:

Vodovod České Libchavy - Sopotnice:	funguje zčásti (řad pro Sopotnici zatím projektovaný), bilance přebytková.
Skupinový vodovod Dolní Dobrouč:	zásobování hodnoceno jako velmi dobré.
Vodovod Horní a Dolní Libchavy:	kapacita vyžaduje mj. zvětšení vodojemu.
Skupinový vodovod Jehnědí - Oucmanice:	zásobuje i Sudislav a Hrádek, potřeba rozšířit akumulaci.
Vodovod Malá a Velká Skrovnice:	stav neuspokojivý, vysoké ztráty (40%).
Vodovod Němčice:	kapacita velmi dobrá.
Vodovod Rybník - Třebovice:	kapacita vysoká i výhledově.
Vodovod Řetová - Řetůvka:	zdroje dostatečné, nutná rekonstrukce sítě.
Skup. vod. Sloupnice - Č. Heřmanice:	výhledová potřeba vyšší než zdroje, nutné rekonstrukce zdrojů.
Skup. vod. Svinná - Zhoř - Přívrat:	bilanci nutno doplňovat z Němčic, stav nedostatečný.

Zásobování vodou v mikroregionu se celkově opírá o zdroje, jejichž kapacita je vzhledem k výhledovým potřebám (rok 2010) hodnocena jako dostatečná. Problémem je tak spíše horší kvalita rozvodů vody.

Cena vody je vesměs pod celostátním průměrem. V Ústí nad Orlicí činí cena vodného 8,00 Kč za m³ pro obyvatelstvo i ostatní odběratele (ceny se od 1.4.2000 zvyšují na 9,30). V Č. Třebové jsou ceny vodného za m³ jsou 7,60 Kč pro obyvatelstvo a 9,90 Kč + 5% DPH pro ostatní odběratele. V ostatních obcích se cena vody pro obyvatelstvo pohybuje v intervalu od 6,- Kč/m³ (Hnátice) po 14,- Kč (Sloupnice). Kde je rozlišována cena pro obyvatele a ostatní, je zpravidla cena pro ostatní odběratele o 1 -3 Kč vyšší.

2. ODVÁDĚNÍ A ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Z hlediska napojení na kanalizaci lze poměřit podíl celého okresu Ústí; ten je v celostátním měřítku podprůměrný (61% napojení na kanalizaci oproti 73% v celostátním průměru). Podíl napojení v obou městech je ovšem výrazně vyšší - v Ústí nad Orlicí je napojení na kanalizaci na úrovni 97,3% (92,4% pak odváděno do ČOV), analogické hodnoty pro Českou Třebovou činí 90,0% (resp. 88,1%).

V Ústí nad Orlicí je vybudována jednotná kanalizační síť ve větší části města. Převažující část města je napojena na ČOV, která byla dokončena v roce 1993. Celková kapacita čistírny činí 14 267 m³/den. Tato kapacita by měla pokrýt výhledovou potřebu čištění odpadních vod ústecké aglomerace do roku 2030. Ve zbývajících částech města jsou odpadní vody odváděny do vodních recipientů. Výhledově bylo připraveno napojení neodkanalizované části města na levém břehu Třebovky a dokončení kanalizace Kerhartic. Ceny stočného činí 10,80 Kč pro obyvatele a 18,70 Kč pro ostatní uživatele (zvýšení k 1.4.2000 na 16,20 Kč, resp. 20,60 Kč).

V oblasti České Třebové je soustavný jednotný kanalizační systém je vybudován pouze v samotném městě. Odkanalizování v místních částech Kozlov, Skuhrov, Svinná a obci Přívrat a Zhoř zcela chybí. Likvidace odpadních vod zde probíhá přímo na místě vzniku odpadních vod, vhodným či méně vhodným způsobem. Kanalizační systém v České Třebové se skládá ze 4 samostatných částí (vzhledem k reliéfu), každá je odkanalizována vlastním sběračem. Po odlehčení je odpadní voda zaústěna do přivaděče splašků, který je odvádí na ČOV. Čistírna odpadních vod byla postavena v roce 1970, v trvalém provozu je od roku 1973. V roce 1995 byla provedena komplexní rekonstrukce technologie. Díky provedeným opatřením došlo od roku 1994 k výraznému zvýšení kvality vypouštěných vod a následně i k poklesu náhrad placených za vypouštěné znečištění cca o 50%.

Vodovodní a kanalizační infrastruktura v České Třebové, obci Přívrat a Němčice je ve vlastnictví Vodárenské společnosti Česká Třebová s.r.o. Podílníky v této společnosti jsou pouze tyto tři obce. Tuto infrastrukturu na základě obstaratelské smlouvy spravuje Orlická vodohospodářská společnost s.r.o. Česká Třebová. Ceny stočného jsou 8,- Kč za m³ pro obyvatele, cena pro ostatní je totožná s cenou vodného. Jak u vodného, tak i u stočného se ceny pohybují hluboko pod celostátním, ale i regionálním průměrem.

Ostatní obce - kanalizace:

- v Českých Libchavech, Horních a Dolních Libchavech se uvažuje o výstavbě vlastní ČOV a několika km sběračů; alternativním technickým řešením je odkanalizování do ČOV v Ústí n. O.
- Dlouhá Třebová - zatím dílčí kanalizace, připravováno komplexní řešení.
- Sloupnice - větší množství dílčích kanalizací (10), dvě z nich zakončeny ČOV; plánovaná nová ČOV a rekonstrukce původních.
- Němčice- 100%ní napojení, ČOV.

3. ZÁSOBOVÁNÍ PLYNEM, TEPEM A ELEKTRICKÝM PROUDEM

Tabulka 31 - zásobování teplem v % ze všech objektů

Obec	Z toho									
	Pevná paliva		plyn		el.proud		dálkově		jinak	
	domác.	podn.	domác.	podn.	domác.	podn.	domác.	podn.	domác.	podn.
Česká Třebová	10	18	45	82	0	0	45	0	0	0
Ústí nad Orlicí	6	14	72	85	2	1	20	0	0	0
Semanín	80	17	0	0	10	50	0	0	10	34
Přívrat	75	0	0	0	25	0	0	0	0	0
Vlčkov	95				5					
Němčice	80	83	0	0	20	17	0	0	0	0
Rybník	80				20					
Třebovice	41	23	49	54	10	23	0	0	0	0
Dlouhá Třebová	neuv.		neuv.		neuv.		neuv.		neuv.	
Dolní Dobrouč	90	neuv.	0	0	10	neuv.	0	0	0	0
Sloupnice	63	33	29	47	8	20	0	0	0	0
Voděradý	98	33	0	0	2	67	0	0	0	0
Velká Skrovnice	58	20	38	20	4	40	0	0	0	20
Orlické Podhůří	69	neuv.	29	neuv.	3	neuv.	0	0	0	0
Hnátnice	93	neuv.	0	0	4	neuv.	0	0	3	12
Libchavy	43	0	55	82	2	18	0	0	0	0
České Libchavy	29	neuv.	70	neuv.	1	neuv.	0	0	0	0
Sopotnice	81	neuv.	12	neuv.	5	80	0	0	2	neuv.
Řetová	95	neuv.	0	0		neuv.	0	0	0	0
Řetůvka	85	neuv.	0	0	6	neuv.	0	0	6	neuv.
Hrádek	96	neuv.	0	0	4	neuv.	0	0	0	0
Jehnědí	88	0	0	0	11	0	0	0	1	0

Údaje : Dotazník starostů, srpen 1998

Dálkové vytápění existuje v obou městech, jinak jsou dosud hlavním zdrojem pro většinu obcí pevná paliva. Postupně roste využití plynu – již dnes nadpoloviční většina bytů v Českých Libchavech a Libchavech, významný podíl i v Třebovicích, Velké Skrovnici a Sloupnici.

1. Zásobování elektrickou energií

Vlastní území regionu a ani území celého okresu nemá významnější zdroje výroby elektrické energie a je tak územím importním. Územím procházejí trasy přenosu energie celostátního významu (400 kV). Hlavní rozvodný systém, obsluhující region - rozvodná síť 110 kV - je napojen na nadřazenou transformovnu 400/110 kV v Krasíkově. Základní transformovna pro zásobování obyvatelstva a průmyslu elektrickou energií (vvn/vn, resp. 110/35 kV) se nachází v České Třebově.

Vlastní zdroje (některé podnikové elektrárny) mají význam pouze pro doplňkovou výrobu, jejich výkon je nízký. Studie z poloviny 80. let (VÚPEK Bratislava) navrhla pro okres Ústí výstavbu několika dalších malých vodních elektráren. Z těch, jejichž realizace se předpokládá, je pravděpodobně největší situována dp Kerhartic (Ústí nad O.) - plánovaný instalovaný 0,23 MW.

2. Zásobování plynem

Na území regionu se nalézá vysokotlaká plynovodní síť, do níž je přiváděn plyn trasou plynovodu (DN 500 mm) z Černé za Bory v Pardubicích. Do některých částí okresu přichází plyn plynovodem z Moravy (průměr 360 mm). Plynofikace v regionu postupuje - na plyn jsou samozřejmě napojena obě města, dále České Libchavy, Libchavy, Sloupnice (v těchto místech se nacházejí vysokotlaké regulační stanice), nově pak Třebovice, Orlické Podhůří, Sopotnice, Velká Skrovnice. Nové regulační stanice by měly být vybudovány mj. v Hnátnici (včetně rozvodu pro Dolní i Horní Dobrouč)

4. TELEKOMUNIKACE

Území regionu se v zásadě kryje s rozsahem uzlového telefonního obvodu (UTO) Ústí nad Orlicí, který spadá pod tranzitní telefonní obvod Pardubice. Hlavní osou dálkového vedení v prostoru je dálkový kabel, vedoucí z Pardubic přes Vysoké Mýto a Choceň do Ústí nad Orlicí, dále do České Třebové a Lanškrouna. V posledních letech byly položeny dálkové optické kabely, např. trasa Ústí nad Orlicí - Sopotnice - Česká Rybná, Libchavy - Brandýs nad Orlicí - Seč, Brandýs nad Orlicí - Sloupnice, Sloupnice - Němčice. Následující přehled udává počty telefonních přípojek v jednotlivých městech a obcích; ústředny v regionu jsou již digitalizovány.

Tabulka 32 – Telefonizace obcí

Obec	Počet přípojek	Typ ústředny
Ústí nad Orlicí	5584	digitál
Česká Třebová	4865	digitál
České Libchavy	108	digitál
Dlouhá Třebová	286	digitál
Dolní Dobrouč	476	digitál
Hnátnice	253	digitál
Hrádek	27	digitál
Jehnědí	71	digitál
Libchavy	91	digitál
Němčice	118	digitál
Orlické Podhůří	7	digitál
Přívrat	64	digitál
Rybník	162	digitál
Řetová	145	digitál
Řetůvka	61	digitál
Semanín	110	digitál
Sloupnice	68	digitál
Sopotnice	234	digitál
Třebovice	135	digitál
Velká Skrovnice	71	digitál
Vlčkov	29	digitál
Voděrády	56	digitál

1. Radiokomunikace:

Území je pokryto signálem z televizních vysílačů Krásné (okres Chrudim), Kojál a tzv. Rychnov nad Kněžnou na Litickém Chlumu. Protože jde o velmi členitý terén, musí být signál distribuován řadou převaděčů - na území regionu jde o převaděče v České Třebové, Dolní Dobrouči, Hnátnici, Řetové, Ústí nad Orlicí.

2. Možnosti připojení k Internetu v Ústí nad Orlicí a České Třebové:

Připojení na Internet poskytuje v Ústí nad Orlicí vedle Českého Telecomu také PVT, Výzkumný ústav bavlnářský a firma PECOM.

V České Třebové od roku 1993: Dislokované pracoviště DFJP Česká Třebová je přípojným místem **CESNETu** a poskytuje služby sítě Internet školám, organizacím státní správy a řadě dalších firem a institucí v regionu.

od roku 1999 PVT, a.s., nabízí připojení k Internetu a další související služby **PVT.NET** k přípojnému bodu v České Třebové

od roku 1999 **CZCOM** nabízí připojení k Internetu v České Třebové.

V České Třebové dále působí firma INTES - INVEST s r.o., provozující kromě připojení k internetu po kabelové síti také služby kabelové televize - reklamní spoty, image reklamy, videotextové a teletextové reklamy ve vysílání Orlického INFO kanálu (dále jen OIK). Signál programu je šířen pomocí sítě kabelové televize ve městech Česká Třebová (12.kanal pásma VHF) a Ústí nad Orlicí (10.kanal pásma VHF) v omezené programové nabídce, takže jakýkoliv abonent kabelové televize si jej může bez problémů naladit na svém přijímači, tím je také zajištěna co největší dostupnost programu pro obyvatele obou měst. Je navázána těsná spolupráce se státní správou (Okresní úřad, OŘ Policie ČR atd.) a také s Městskými úřady, které se přímo podílejí na vytváření vysílání.

5. DOPRAVA

5.1. Silniční doprava

Regionem prochází zejména silnice I.třídy č. 1/14 Vamberk - Ústí nad Orlicí - Česká Třebová - Třebovice, která se ve Třebovicích napojuje na silnici 1/43 Brno - Bukovice, a dále několik silnic druhé a třetí třídy. V Ústí nad Orlicí protíná silnici I/14 důležitá komunikace č. II/315 směřující na západ na Choceň (+ spojení na Vysoké Mýto) a na východ do Lanškrouna. S Letohradem spojuje město silnice II/360 (podél toku Tiché Orlice), která je hlavní trasou pro dopravu z Ústí směrem na Orlické hory. V České Třebové je na silnici I.třídy křižovatka se silnicí druhé třídy č. 2/358 ve směru od Litomyšle. Město Česká Třebová značně trpí průtahem silnice č. 1/14 středem města, a proto začátkem tohoto roku byla zahájena jednání o obchvatu města (R 35 v uvažované trase rychlostní komunikace), jehož předpokládaná realizace se plánuje na rok 2005. Do budoucna se počítá s realizací rychlostní komunikace R 35, která bude spojnicí mezi městy Hradec Králové a Olomouc.

5.2. Intenzita dopravy

Tabulka 33 - celoroční průměry intenzity dopravy za 24 hodin

Název měřeného úseku	Číslo komunikace	Celk.počet vozidel		Změna v %	Celkový počet těžkých vozidel		Změna v %
		1980	1995		1980	1995	
Česká Třebová							
Litomyšlská ul.-Horbyt	358	*	1787	-	29	28	-
Litomyšlská-sídl.Trávník	358	2055	2735	+33	68	32	-53
Lhotka	14	2749	5440	+98	142	112	-21
Ústecká ul. – Parník	14	4123	7479	+81	183	138	-25
Podbranská ul.	31512	1716	3221	+88	38	80	+111
Riegrova ul.	14	*	11443	-	177	410	+132
Moravská ul.	14	4668	5588	+20	131	145	+11
Ústí nad Orlicí							
UO – Dobrouč	360	2225	2957	+24,8	334	318	-4,8
UO – Sloupnice	360	395	562	+29,7	77	73	-5,2
UO – Orl. Podh.	315	1450	2881	+49,7	339	337	-0,6
UO – Sopotnice	14	3594	7303	+50,8	1104	1262	+12,5
UO – Dlouhá Třebová	14	2749	5440	+49,5	829	1118	+25,8

Údaje : Výsledky sčítání dopravy na dálniční a silniční síti v roce 1980 a 1995

* Údaje nelze zjistit.

Nárůst intenzity dopravy je patrný na všech sledovaných úsecích, přičemž až na výjimky je způsoben osobní automobilovou dopravou.

5.3. Dopravní obslužnost

Tabulka 34 - přepravené osoby a místové kilometry ČSAD BUS

	Rok	1994	1996	1997	1998	1999
Přepravené osoby (tis.)	Třebovsko	836	827	819	803	788
	Orlicko	2676	2525	2451	2380	2310
Místové kilometry (mil.)	Třebovsko	373	355	338	322	307
	Orlicko	1012	954	926	899	873

Zdroj: ČSAD BUS UO

Z výše uvedeného přehledu je patrné, že ubývá nejen počet přepravovaných osob, ale že se snižuje i počet místových kilometrů.

Dotazníkem starostům obcí byly zjištěny některé základní údaje o frekvenci a hlavních směrech autobusové dopravy, která je důležitá zejména v obcích mimo hlavní železniční tah. Zjištěná data obsahuje následující přehled:

Dolní Dobrouč 32 spojů v pracovní dny (PD), nejvíce do Lanškrouna (12), Ústí nad Orlicí (11) a Letohradu (6); čtyřmi spoji jsou dostupné Výprachtice a jedním dálkovým spojem až polské Klodsko. V sobotu a neděli je frekvence podstatně nižší (po jednom spoji denně).

Strategický plán ekonomického rozvoje

Hnátnice	9 spojů v PD (spojení do Ústí nad Orlicí, Letohradu a Žamberka), 2 v So a 1 v Ne.
Hrádek	25 spojů v PD (Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Brandýs nad Orlicí), žádný spoj víkendový.
Jehnědí	12 spojů v PD, 2 v So. Směry neuvedeny.
Libchavy	8 spojů v PD do Ústí nad Orlicí, stejná frekvence spojení do Žamberka a Rychnova nad Kněžnou. 1 dálkový spoj (Hradec Králové). Víkendové spojení pouze po 2 spojích do Ústí nad Orlicí a Rychnova.
Němčice	uvedeno 30 spojů v PD, 16 v So a 14 v Ne (bez udání směrů)
Orlické Podhůří	spojení pouze konstatováno (v PD) bez udání frekvence, směry do Ústí nad Orlicí a Brandýsa nad Orlicí; víkendové spojení žádné.
Přívrat	15 spojů v PD, 5 So, 4 Ne; spojení zajištěno do Ústí nad Orlicí, České Třebové a Vysokého Mýta.
Řetová	20 spojů v PD, po 6 spojích v So i Ne; směry neuvedeny.
Řetůvka	12 spojů v PD, 4 v So a 2 v Ne; směry neuvedeny.
Semanín	19 spojů v PD, o víkendu 4 spoje v Ne. Hlavní směry do České Třebové a Litomyšle.
Sloupnice	28 spojů v PD, po dvou spojích v So i Ne. Spojení takto zajištěno do Litomyšle, Ústí nad Orlicí, Vysokého Mýta a České Třebové.
Sopotnice	celkem 22 spojů v PD a po dvou spojích v So a Ne. Hlavní směry jsou Ústí nad Orlicí (7 spojů), Rychnov nad Kněžnou (7), Lanškroun (1), dálkové spoje Brno (7), Náchod (4).
Třebovice	10 spojů v PD, po 4 spojích v So a Ne; spojení existuje do České Třebové a Lanškrouna.
Velká Skrovnice	15 spojů v PD, žádný víkendový. Autobus jezdí do Ústí nad Orlicí, Chocně a Brandýsa nad Orlicí.
Voděradý	13 spojů v PD, o víkendu není spojení. Hlavní směry do Ústí nad Orlicí, Chocně, Litomyšle a Vysokého Mýta.

Obce České Libchavy a Dlouhá Třebová (zde je ovšem frekventované vlakové spojení) neuvedly žádné údaje o autobusovém spojení. Údaje za Rybník a Vlčkov nezjištěny.

Celkově lze z hlediska dopravní dostupnosti konstatovat, že velkou výhodou je přístup z některých obcí k osobní železniční dopravě (obě města, dále Třebovice, Dlouhá Třebová, Libchavy, Dolní Dobrouč, Hnátnice). Vzhledem k typickému charakteru osídlení (často protáhlé sídelní útvary podél komunikací kolmých vůči železničním tahům) je ovšem skutečná dostupnost ze vzdálenějších částí obcí (Dolní Dobrouč, Libchavy, Hnátnice) horší než by vyplývalo z existence vlakové zastávky v obci. Podle údajů z obcí je autobusové spojení poměrně řídké především ve Sloupnici, dobré je naopak v Dolní Dobrouči, Sopotnici, Němčicích, hrádku, Řetové a Semaníně. Během víkendu je ovšem většina obyvatelů venkovských obcí mimo železniční tratě odkázána vesměs na individuální dopravu.

5.4. Železniční doprava

Česká Třebová je velmi významným železničním uzlem, kterým prochází hlavní železniční trat' Praha – Olomouc – Přerov – Ostrava (č. 010 a 270), současně se zde odpojuje trat' do Brna (č. 260) a v Třebovicích trat' do Chornice (č. 262). V Ústí nad Orlicí navazuje spoj do Letohradu (č. 023). Železnice je významným prostředkem dopravy do zaměstnání, za službami i dopravy rekreační.

5.5. Letecká a vodní doprava

Nejbližší letiště se smíšeným provozem je v Pardubicích, letiště s pravidelnými linkami potom až v Praze a v Brně, případně Ostravě – Mošnově.

Na území mikroregionu se nachází letiště v Ústí nad Orlicí s určením pro Leteckou záchrannou službu a hašení lesních požárů (sportovní využití; ústecký aeroklub slouží zejména pro bezmotorové létání a ultralehká letadla). V blízkosti mikroregionu se nalézají asfaltová přistávací dráha komerčního letiště ve Vysokém Mýtě, dlouhá 1 km.

Regionem prochází trasa navrhovaného průplavu Dunaj – Odra – Labe, který může v případě realizace významně zvýšit jeho význam.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

1. NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

První právní úprava způsobu nakládání s odpady byla v roce 1991 zakotvena v zákoně č. 238/1991 Sb., o odpadech, a na jeho základě postupně vydávaných navazujících právních předpisech. Od 1. 1. 1998 je v platnosti nový zákon o odpadech č. 125/1997 Sb., včetně prováděcích předpisů. Tento nový zákon stanovuje povinnosti právnických a fyzických osob oprávněných k podnikání v oblasti nakládání s odpady a podmínky předcházení vzniku odpadů. Zároveň stanoví pravomoci správních orgánů v oblasti nakládání s odpady a nové pravomoci a povinnosti obcí.

1.1. Komunální odpad

V roce 1998 bylo v regionu Orlicko přibližně vyprodukováno 7710 tun komunálního odpadu. Převážná část tohoto odpadu byla uložena na řízenou skládku komunálního odpadu v Českých Libchavách. Provozovatelem skládky s kapacitou 890 tisíc m³ a životností 25 let je společnost Ekola s.r.o. České Libchavy, založená městy a obcemi větší části okresu. Ekola s.r.o. se také zabývá svozem nebezpečných odpadů, zajištěním sběru a následným využitím nebo zneškodněním velkoobjemových odpadů. Odvoz komunálního odpadu z většiny obcí Orlicka zajišťovaly do konce roku 1999 Technické služby města Ústí nad Orlicí. V Ústí nad Orlicí zajišťuje od 1.1.2000 svoz odpadu zmíněná společnost Ekola.

Městská rada stanovila úhrady za odvoz odpadků pro obyvatelstvo i osoby sezónně pobývající na území města ve výši 300 Kč/rok, s určitými úlevami pro vybrané skupiny obyvatelstva. Systém likvidace komunálního odpadu zahrnuje nově i se sběrem tříděného odpadu, sběrem a likvidací drobného chemického odpadu a zřízením sběrného dvora pro nebezpečný a velkoobjemový odpad. V roce 1999 vyprodukovalo Ústí nad Orlicí 4000 tun odpadu, z toho pouze 4,3% bylo vráceno k dalšímu zpracování. I to bylo důvodem ke spuštění nového systému, jehož výsledky by se měly pozitivně projevit v blízké době.

V České Třebové byla svozem komunálního odpadu a tříděním pověřena obchodní společnost Eko Bi s.r.o. Česká Třebová, která byla založena městem Česká Třebová a poskytuje městu stejné služby jako kdysi Technické služby města. Zároveň je provozovatelem skládky v Třebovicích, kde je komunální odpad z města tříděn, vytříděné složky dále předávány k využití a zbytek odpadu je na skládce zneškodňován. Jejím prostřednictvím lze zajistit využití nebo zneškodnění téměř všech odpadů.

Tříděný odpad mohou občané předávat na určených stanovištích, která jsou rozmístěna tak, aby pokryla území velkých měst a další místa regionu. Mimo to lze druhotné suroviny odevzdávat ve sběrnách, které provozují Karel Pliska v České Třebové, F.Jiřele KOPA v Ústí nad Orlicí a V.Langr – POHODA v Dolní Dobrouči.

1.2. Průmyslové odpady

Za nakládání s odpady jsou v souladu s ustanoveními zákona o odpadech odpovědni jejich původci, tj. právnické a fyzické osoby oprávněné k podnikání, jejichž činností odpady vznikají. Ty mají ze zákona povinnost všechny odpady zatřídit podle katalogu odpadů a vést průběžně evidenci všech vznikajících odpadů za každou svoji provozovnu.

Velká část průmyslových odpadů, zejména nebezpečných, je využívána nebo zneškodňována firmami mimo náš okres. Na katastru obce Semanín jsou dekontaminovány zeminy a materiály znečištěné ropnými látkami. Dekontaminační plochu provozuje Orlická hydrogeologická společnost spol. s r.o. Ústí nad Orlicí. Sběr průmyslových odpadů si smluvně zajišťují právnické osoby a fyzické osoby oprávněné k podnikání samy. V nemocnici v Ústí nad Orlicí působí spalovna zdravotnického odpadu.

2. SUROVINOVÉ ZDROJE

Výskyt surovinových zdrojů a možnosti jejich využívání jsou podmíněny geologickou stavbou území. Severovýchodní část okresu je budována nejstaršími proterozoickými horninami (vyvřeliny, metamorfity). Mladší permské sedimenty vytvářejí souvislý pruh široký 4-5 km od České Rybné po Věrnou.

Značná část území je tvořena převážně svrchnokřídovými sedimenty. Vzniklé struktury jsou významné zvláště z hlediska tvorby a akumulace spodních vod. V oblasti Semanína se ve spodních vrstvách křídových sedimentů vyskytují žáruvzdorné jílovce. Při posuzování vlivu jejich záměru těžby na životní prostředí bylo konstatováno významné riziko ovlivnění podzemních vod a orgán životního prostředí proto vydal nesouhlasné stanovisko k zahájení těžebního průzkumu. Donedávna se na katastru České Třebové těžily a zpracovávaly cihlářské hlíny. V současnosti se již netěží a řeší se otázka rekultivace bývalého těžebního prostoru. Těžba jílu k výrobě cihel v prostoru bývalé cihelny v Ústí nad Orlicí byla ukončena v roce 1991.

1. Znečištění ovzduší

Z Registru zdrojů znečištění ovzduší (REZZO) vyplývá logická největší koncentrace zdrojů v obou městech mikroregionu. V Ústí nad Orlicí existuje 9 velkých (zařízení na spalování paliv o tepelném výkonu nad 5 MW a zařízení zvláště závažných technologických procesů) a 66 středních (zařízení na spalování paliv o tepelném výkonu od 0,2 MW do 5 MW a zařízení závažných technologických procesů) zdrojů. V České Třebové existuje 8 velkých a 48 středních zdrojů.

Imisní situaci v okrese Ústí nad Orlicí výrazně ovlivňuje dálkový přenos emisí, především z aglomerace Hradec Králové - Pardubice, dále elektrárny v Poříčí u Trutnova. Imise nejsou kontinuálně sledovány ze strany ČHMÚ (nemá zde žádnou stanici). Lokální imisní situaci pak nejvíce ovlivňují zařízení pro lokální vytápění. Okresní hygienická stanice monitoruje škodliviny na dvou místech v Ústí nad Orlicí (sídlíště Podměstí, sídlíště Štěpnice) a jedné lokalitě v České Třebové (sídlíště Trávník).

Podle stupnice indexu kvality ovzduší (IKO), který zahrnuje emise oxidu uhelnatého, siřičitého, oxidů dusíku a prášného aerosolu bylo ovzduší ve městě Ústí nad Orlicí zařazeno do stupně 1 - čisté, blížíci se stupni 2 (vyhovující). Časová i lokální koncentrace plného výkonu původců emisí však může zejména při kumulaci se zhoršením rozptylových podmínek vést k překračování imisních limitů. Zároveň roste podíl automobilové dopravy na celkovém znečištění - i z tohoto důvodu je velmi žádoucí co nejdříve realizovat obchvat obou měst.

3. HLUK

Stacionární zdroje hluku se ve svém působení omezují na bezprostřední okolí a zasahují velmi malou část obyvatelstva. Hlavním problémem je hluk mobilních zdrojů silniční a železniční dopravy. Zde se očekává, že situaci v obou městech mikroregionu zlepší plánovaný silniční obchvat (I/14) a rekonstrukce železničního svršku při optimalizaci železničního koridoru.

Významným zdrojem hluku ve vybraných lokalitách mikroregionu je železniční doprava (podél trati Praha - Česká Třebová, dále prostor depa v České Třebové, nádraží v obou městech atd.). Hluk ze silniční dopravy nejvýrazněji postihuje města při silnici I/14.

4. OCHRANA PŘED POVODNĚMI

Rozsáhlé srážky v červenci roku 1997 v oblasti severovýchodních Čech a severní Moravy způsobily mimořádně silnou povodeň na toku Orlice i Třebovky. Reakcí orgánů obou měst na tyto události bylo mj. zpracování návrhu protipovodňových opatření a některých následných dokumentů, jakož i realizace vybraných protipovodňových opatření.

Město Ústí nad Orlicí zadalo společnosti Povodí Labe a.s. zpracování návrhu protipovodňových opatření na Tiché Orlici. Studie Povodí Labe byla projednána v červnu 1999 radou města a zároveň bylo uloženo zajistit posouzení vlivu navrhovaných opatření na kanalizační síť města. Tuto studii zpracovala Orlická hydrogeologická společnost v srpnu 1999.

Výše uvedená studie Povodí Labe mj. konstatovala ohrožení některých průmyslových objektů ve městě prakticky již jednoletou vodou a navrhla situovat protipovodňová opatření na vodu desetiletou. Konkrétní charakter těchto opatření spočívá především ve vybudování nových, resp. navýšení současných hrázek ve čtyřech úsecích na levém břehu Orlice a některá další opatření (s tím, že je nutné dořešit podrobněji vybrané technické problémy). Studie o vlivu opatření na kanalizační síť města zpracovaná Orlickou hydrogeologickou společností konstatuje mj., že studie Povodí neřeší záležitost povodňových stavů na Třebovce, ačkoli se v roce 1997 prakticky prokázala úzká souvislost průtokových charakteristik obou toků. Zároveň byla navržena řada poměrně zásadních úprav současné kanalizační sítě města. Problematika protipovodňových opatření vzhledem ke zkušenostem z léta 1997 i výsledkům obou zmíněných studií právem patří do centra pozornosti orgánů města a bude nepochybně vyžadovat přiměřené - a časově poměrně naléhavé - zásahy včetně nezbytných investic.

Na území Českotřebovska došlo v červenci roku 1997 k povodni na toku Třebovky. Nedostatky protipovodňových opatření, které se při ní ukázaly, byly ve spolupráci MěÚ v České Třebové a Povodí Labe z převážné části odstraněny. Byly odstraněny překážky ve vodním toku, např. nefunkční jez u Primony, skládky materiálů na březích a vykácen pobřežní porost zarůstající v některých místech do koryta řeky. Byl vytvořen nový protipovodňový plán a zmapována situace na potocích přitékajících do Třebovky. Zjištěné možné překážky v jejich tocích, které byly příčinou vylití vody z koryta na komunikace, budou odstraněny. Při povodni v roce 1997 se také ukázala nutnost řešit i otázku rybníku Hvězda, kterým Třebovka protéká. Nyní je vypracovaná studie na rozsáhlou rekonstrukci tohoto rybníka.

5. CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ, MOŽNÁ OMEZENÍ V PODNIKÁNÍ Z DŮVODU OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY

Mikroregion Orlicko je velmi bohatý na přírodní hodnoty; na jeho území se nachází cca 30 zájmových území ochrany přírody. V nedávné době proběhla registrace 4 nových VKP – „Opukové osypy“, „Opučák“, „Jalovce“ a „Bromion“ (katastrální území Retová).

Významným přírodním areálem nadregionálního významu je Přírodní park Orlice, zřízený společně okresními úřady v Hradci Králové, Rychnově nad Kněžnou a Ústí nad Orlicí a Úřadem města Hradce Králové. Území parku zahrnuje mj. nivu Tiché Orlice od Mladkova až po soutok s Divokou Orlicí. Mezi nejcennější lokality parku patří především lesní bučiny, zachované v prostoru mezi Chocní a Letohradem.

Na území města Ústí nad Orlicí se nachází nadregionální biocentrum Andrlův Chlum. Území mezi Andrlovým Chlumem a tzv. Hlubočkem je řešeno plánem regionálního biokoridoru. Pro část mikroregionu byl zpracován regionální Územní systém ekologické stability krajiny, dokument zohledňovaný při zpracování územně plánovací dokumentace.

V blízkosti České Třebové se, jižně od Skuhrova, nacházejí Třebovské stěny – ostrý opukový lom porostlý bučinou s příměsí klenu, jedle a borovice s výskytem ohrožených druhů rostlin. Známa je i alej Maxe Švabinského při silnici Česká Třebová – Kozlov, která byla registrována jako chráněný přírodní výtvar. Nyní probíhá řízení, kterým by měla být vyhlášena za památné stromořadí.

Velice cenným z hlediska ochrany přírody v okolí České Třebové je území v bývalém dobývacím prostoru cihelny, kde se vytvořila protáhlá vodní nádrž s okolním mokřadem. Při průzkumu během let 1997 – 8 zde byl zjištěn výskyt kriticky ohroženého druhu - čolka velkého a ještěrky živorodé, silně ohrožených druhů - čolka obecného a hojně se zde vyskytující rosničky zelené a ohrožených druhů užovky obojkové a opět v hojném počtu ropuchy obecné. Dále byl zjištěn blíže neurčený druh zelených skokanů. Jelikož zde dochází ke střetu zájmů mezi báňským úřadem a zájmy ochrany přírody, není ještě otázka osudu tohoto území dořešena.

Velká pozornost je věnována ochraně vzrostlých stromů rostoucích mimo les. Je prověřován jejich zdravotní stav a následně realizována opatření formou odborného ošetření. Památné stromy se nacházejí přímo v Ústí nad O. (buk lesní, javor babyka) a dále na k.ú. Knapovec (3 lípy srdčité a lípa velkolistá), k.ú. Řetová (dub lesní, 2 lípy srdčité, lípa velkolistá, buk lesní a borovice lesní), k.ú. Řetůvka (6 líp srdčitých), k.ú. Sopotnice (dub letní), k.ú. Dolní Dobrouč (lípa srdčitá), k.ú. Hnátnice (3 lípy srdčité), k.ú. České Libchavy (hrušeň obecná). V České Třebové jsou vyhlášeny za památné stromy 2 lípy, skupina stromů rostoucích v areálu kaple sv. Kateřiny, v Kozlově 2 stromy a v obci Rybník také 2 stromy.

Již čtvrtý rok je věnována velká pozornost geograficky nepůvodním rostlinám. Jsou zmapovány a trvale sledovány lokality výskytu bolševníku velkolepého a následně je prováděna jeho mechanická i chemická likvidace. Místem jeho největšího výskytu je např. lokalita u České Třebové na louce na Horách. Od roku 1998 je likvidována na městských pozemcích i křídlatka.

CESTOVNÍ RUCH, REKREACE, VOLNÝ ČAS

Region poskytuje řadu charakteristických kvalit pro rozvoj specifického cestovního ruchu. Masovější letní rekreace se soustředí do nedalekých Pastvin, vlastní území regionu je však spíše zajímavou příležitostí pro individuální resp. rodinnou rekreaci, rozvoj cykloturistiky, agroturistiky, vodních sportů (Tichá Orlice) a kulturně poznávacích aktivit. V regionu či jeho bezprostřední blízkosti se nachází celá řada cenných památek: hradní zříceniny (Lanšperk, nedaleké Litice); románská rotunda sv. Kateřiny v České Třebové; památky typické podorlické lidové architektury.

Ústí nad Orlicí je místem s viditelnou duchovní tradicí a řadou architektonických zajímavostí (např. barokní děkanství a radnice a domy na náměstí). Je známo jako rodiště či místo pobytu známých osobností, hudebních tradic (Kociánovo Ústí), známá je i expozice betlémů v muzeu. V České Třebové je významnou památkou nejstarší stavba širokého okolí - rotunda sv. Kateřiny, dále renesanční radnice, klasicistní děkanský kostel a další významné objekty. Okolí obou měst je velmi vhodným prostředím pro výlety - z Ústí podél Orlice k Lanšperku či přímo v místě na Andrlův Chlum s chatou, z České Třebové na Kozlov či Javorku - Hory, případně k rybníkům v Přívratu (koupání) a Mandlu.

Některé předpoklady rozvoje cestovního ruchu, rekreace a využití volného času v oblasti (ÚPN VÚC Okres Ústí nad Orlicí) zdůrazňují nedostatek ubytovacích kapacit pro rozvoj cestovního ruchu. Podle navržených modelů chybí v Ústí cca 50 lůžek (dnes celkem cca 300 lůžek), v České Třebové cca 100 lůžek (dnes celkem cca 150 lůžek). Ústí n. Orlicí nabízí víceúčelovou sportovní halu, tenisové kurty, plochu pro bruslení atd. Významnou atraktivitou města je i sportovní letiště. Stav v České Třebové je rovněž hodnocen příznivě - sportovní vybavenost tvoří sportovní areály, sjezdovka, plavecký bazén atd.

Ve venkovských oblastech plní rekreační funkci především chalupy jako objekty "druhého bydlení", které jsou vzhledem ke kvalitě přírodního prostředí a struktuře osídlení častým jevem (jde o rekreační objekty nejen obyvatel měst z okolí, ale i Hradce Králové a Pardubic), byť samozřejmě v menší míře než je tomu v severní části okresu (horní toky obou Orlic). Nejvíce objektů individuální rekreace - chalup - bylo při sčítání v roce 1991 v samotné České Třebové, dále v Řetově, Orlickém Podhůří, Sopotnici atd. Od té doby ovšem nepochybně řada dalších přibyla.

Podrobnější údaje k využití ubytovacích kapacit nejsou k dispozici. Co se podařilo zjistit, je zřejmé z následujících dvou tabulek (údaje z různých zdrojů se však liší v tak značných rozmezích, že je nutno je vždy brát s nemalou rezervou).

Většina zjištěných ubytovacích kapacit se soustřeďuje do obou měst; dle dotazníků obcím jsou mimo města pouze penziony v Hrádku (50 míst) a v Přívratu (30 míst). Možnosti soukromého ubytování jsou zřejmě zcela podhodnoceny. Přesto je nutno zvýšení kapacity ubytovacích zařízení i kvality a rozmanitosti jejich nabídky považovat za nezbytný předpoklad zvýšení atraktivity prostoru pro cestovní ruch. Nabídka stravovacích zařízení je podstatně lepší - prakticky v každé obci je přinejmenším hostinec, v mnohých je jedna i více poměrně velkých restaurací.

Tabulka 35 - struktura, kapacita a vytíženost v % ubytovacích zařízení

	Hotel		Penzion		Ubytovna		Soukromí		Kemp chat.		Kemp st.		Kemp přív.	
	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.	Kap.	Vyt.
Třebovsko	55	80	38	50	550	70	5	80	-	-	-	-	-	-
Orlicko	83		60		110		4							
Region	138		98		660									

Údaje : Dotazník starostům, srpen 1998

Strategický plán ekonomického rozvoje

Poznámka: ÚPN VÚC Okres Ústí nad Orlicí charakterizuje jako jednu z jednotek cestovního ruchu v okrese tzv. podoblast Ústí nad. O. - Č. Třebová, pro kterou uvádí následující údaje o počtu lůžek:

Ústí nad Orlicí1357
 Česká Třebová.....2515
 Dolní Dobrouč..... 528
 Ostatní obce podoblasti.....3308

Z údajů ovšem nevyplývá, z čeho se vycházelo při započítání lůžek. Z množství lze však odhadovat, že byly započítány i objekty mimo volnou nabídku ubytování (sám ÚPN na jiném místě uvádí počet takových lůžek pro např. město Ústí nad Orlicí = 300; viz výše).

Tabulka 36 - infrastruktura pro cestovní ruch

	Třebová	Ústí	obce	Region
Koupaliště přírodní	0	0	3	3
Koupaliště umělé s atrakcemi	0	0	0	0
Koupaliště umělé bez atrakcí	0	1	4	5
Krytý bazén	1	1	0	2
Půjčovna kol	0	0	0	0
Půjčovna lodí	0	1	0	1
Tenisový kurt	10	10	21	41
Volejbalový kurt	14	10	15	39
Fitcentrum	3	2	0	5
Rozhledna	0	1	0	1
Naučná stezka	0	1	2	3
Rybářský revír pstruhový	1	1	1	3
Rybářský revír mimopstruhový	1	1	1	3
Prodej povolenek	1	1	1	3
Honitba s možností lovu	2	1	20	23
Kuželkové dráhy	4	1	2	7
Informační středisko s jazykovými znalostmi	1	0	1	2
Informační středisko bez jazykových znalostí	0	1	0	1
Turistická mapa stacionární	3	0	0	3
Sjezdovka	2	0	2	4
Osvětlená sjezdovka	0	0	1	1
Lyžařský vlek kratší než 500 m	2	0	1	3
Lyžařský vlek delší než 500 m	0	0	0	0
Půjčovna lyží	1	0	0	1
Lyžařská škola	1	1	0	2
Škola padákového létání	0	1	0	1
Upravovaná běžecká stopa	2	1	0	3
Propagační materiál prodejný	1	1	1	3
Propagační materiál zdarma	1	1	0	2
Webová stránka	2	1	0	3
Projížďka na koních	0	2	2	4
Půjčovna aut	1	1	0	2
Směnárna	4	4	0	8
Kostel řím.kat.	1	1	22	24
Kostel evang.	3	0	0	3

Kostel jiný	2	2	0	4
Zámek, hrad, zřícenina	0	0	1	1
Jiná historická památka	16	22	20	58
Přírodní zajímavost	3	3	7	13

Údaje : MěÚ UO a ČT, srpen 1999

Nabídka zařízení pro infrastrukturu cestovního ruchu má - ve srovnání s přirozenými možnostmi regionu - několik významnějších "bílých míst". Především chybí dle dostupných údajů půjčovny kol, což lze považovat vzhledem k rozmachu cykloturistiky za značný handicap a zároveň výzvu k využití této příležitosti. Rovněž nedostatek vybavení některými moderními typy sportovišť (squash, minigolf). Vzhledem ke značnému potenciálu historických památek a přírodních hodnot je nedostatečná i informační infrastruktura (např. orientační a informační systémy v terénu).

PROJEKTY REGIONÁLNÍHO VÝZNAMU

Projektem, jehož význam přesahuje hranice mikroregionu, bylo vytvoření tzv. Euroregionu Glacensis v roce 1996. Tento Euroregion zahrnuje oblast pomezí Čech, Moravy a polského Kladska, které na české straně tvoří území Regionálního sdružení pro spolupráci Pomezí Čech, Moravy a Kladska, resp. okresy Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Šumperk a Svitavy; členem jsou i města Hradec Králové a Pardubice. Sídlním městem na české straně se stal Rychnov nad Kněžnou (v Polsku Kladsko). Od počátku existence vzniku Euroregionu začaly vznikat pracovní skupiny pro řešení konkrétních přeshraničních problémů. Sekretariát Euroregionu byl pověřen výkonem funkce sekretariátu programu Phare - CREDO pro česko-polskou hraniční oblast. Euroregion by měl být nepochybně významným praktickým přínosem - např. vzhledem ke skutečnosti, že roku 1999 byla rozšířena působnost programu Phare CBC (přeshraniční spolupráce) i na hraniční oblasti ČR - Polsko; Euroregiony jsou významným článkem při tvorbě a podpoře jednotlivých projektů, které mohou získat příspěvek tohoto rozsáhlého programu.

Z regionálních aktivit je důležité zmínit sdružení obcí ležících v povodí Třebovky. V posledních letech, intenzivně od roku 1995, byla volnou formou organizována aktivita starostů obcí, která vyústila do zpracování komplexní revitalizační studie povodí Třebovky. Povodeň v roce 1997 v plné míře potvrdila závěry této studie, a je výchovným, rámcovým podkladem pro jednotlivé konkrétní akce, které budou následovat v budoucnosti.

Ústí nad Orlicí má 4 partnerská města v zahraničí: Amberg, Berlin - Neukölln, Bystrzyca Klodska a Poprad. Spolupráce České Třebové se zahraničím je ve stadiu zrodu, mělo by se jednat o Landshut, polské město Olawa a Svit.

Řada obcí v regionu má zpracovány územně-plánovací dokumentaci (menší obce především urbanistické studie obytných zón - Jehnědí, Rybník, Třebovice, Řetůvka, Voděrady). ÚPD řádově vyššího významu představuje územní plán velkého územního celku okres Ústí nad Orlicí (1999). Územní plány obou měst jsou z počátku 90. let (Ústí nad Orlicí 1991, Česká Třebová 1993), z dalších obcí mají územní plány zpracovány Dolní Dobrouč (1990, upravený 1999) a zcela nový ÚPN má Sloupnice.

STRATEGIE ROZVOJE PARDUBICKÉHO KRAJE

Na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb. bude Česká republika dělena od 1. ledna 2000 na 14 krajů. V souladu s tímto novým samosprávním uspořádáním vznikne Pardubický kraj pokrývající území okresu Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Mikroregion Orlicko - Třebovsko tvoří svými zhruba 10% obyvatel nezanedbatelnou část tohoto kraje. Otázkou jeho dalšího možného rozvoje s výhledem na 5-10 let se zabývá dokument "Návrh rozvojové strategie Pardubického kraje", připravené "Regionální koordinační skupinou" od listopadu 1998 do března 1999.

Rozhodujícím závěrem Strategie bylo definování strategických cílů, směrů a aktivit, které mají směřovat k dosažení celkové vize kraje v tomto následujícím obecném znění: "Hospodářský růst kraje bude zajišťován na principu podpory lidských činností, směřujících k trvalé ochraně a udržování zdravého životního prostředí a rovnováhy ekologických systémů. Musí být dosaženo rovnováhy pracovních a ubytovacích možností a musí být vytvořeny podmínky spravedlivého a rovnoprávného přístupu obyvatel k poskytování vzdělávacích, zdravotních, sociálních a ostatních veřejných služeb ve všech obcích a mikroregionech kraje. Kvalita dopravních sítí a technické infrastruktury území musí umožnit rozvoj různorodých žádoucích hospodářských oborů."

Cíle, směry a aktivity byly definovány v šesti základních problémových oblastech, kterými byly: lidské zdroje, ekonomika, infrastruktura, životní prostředí, zemědělství a činitelé. Dosažení všech uvedených cílů je v zájmu mikroregionu Orlicko - Třebovsko, což v žádném případě neznamena, že by strategie mikroregionu měla krajskou strategii kopírovat. Dá se však očekávat, že k dosažení cílů identických s cíli celého kraje bude nalezeno širšího konsensu a lidských i dalších zdrojů. Pro region je rovněž žádoucí stanovit si cíle odlišné od celokrajských v oblastech, v nichž je specifický a je žádoucí tuto specifickou podporit.

ZÁVĚR

Základní charakteristiky a použitá data vytvářejí dobrou základnu pro posouzení hlavních možností rozvoje regionu a zpracování strategického plánu. V regionu jsou rezervy kvalifikovaných pracovníků a pozemkové rezervy pro rozvoj průmyslu a drobného podnikání, dobré možnosti rozvoje rekreace a cestovního ruchu. Základní kapacity občanské i technické vybavenosti vcelku vyhovují, technický stav není vždy úměrný potřebám. Problémy regionu mohou spočívat především v perspektivách rozvoje některých oborů průmyslu, v nedostatečné připravenosti větších ploch pro podnikání, v dostupnosti větších center či dostupnosti některých druhů služeb.

Příloha B

PRŮZKUM PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ

OBSAH

Úvod	76
Metodika	76
Výsledky průzkumů	77
Závěr	82

SEZNAM GRAFŮ:

Graf č.1. Názor na vstup do EU	78
Graf č.2. Prodej podle oblastí	78
Graf č.3. Průměrný počet zaměstnanců na plný úvazek	79
Graf č.4. Kvalita pracovních sil	79
Graf č.5. Kvalita služeb místní správy	80
Graf č.6. Všeobecný názor na místní správu a na region jako místo pro podnikání	81

ÚVOD

V srpnu 1999 byl mezi zaměstnavateli občanů regionu Orlicko – Třebovsko proveden průzkum podnikatelského prostředí, který byl součástí analýzy místního prostředí pro potřeby vypracování strategie rozvoje regionu.

Cílem průzkumu bylo poskytnout užitečné a věrohodné informace o přístupu, názorech a plánech těch, kteří investují a vytvářejí pracovní příležitosti v České Třebové, Ústí nad Orlicí a okolí. Otázky v průzkumu se týkaly historie firmy, předmětu podnikání, záležitostí pracovních sil, informací o sídle, názorů na služby a vztahy k místní správě a celkového dojmu z mikroregionu jako místa pro podnikání.

Dále jsou uvedena některá hlavní zjištění z průzkumu:

- Celkový počet zaměstnanců ve všech 39 dotazovaných podnicích se od roku 1994 prakticky nezměnil, ale poklesl o cca 8% vzhledem k roku 1998. Region se v současnosti potýká se snižováním pracovních míst v několika větších podnicích. Celková zaměstnanost v dotazovaných podnicích byla 11865, ve srovnání s 12896 v roce 1998 a 11957 v roce 1994.
- Současná celková zaměstnanost ve sledovaných firmách činí 11865 osob, což je významná část ekonomicky aktivního obyvatelstva regionu.
- 69% firem považuje vstup České republiky do EU za pozitivní a jen 15% za negativní. Toto je nadprůměrně pozitivní očekávání srovnatelné s velkými průmyslovými centry a regiony na německé hranici.
- Po zprůměrování odpovědí týkajících se odbytišť výrobků a služeb bylo zjištěno, že pouze 8 firem se orientuje převážně na region, 12 firem exportuje více než 50% za hranice a zbytek prodává zejména na ostatním území ČR.
- Podniky hodnotily 77% své pracovní síly jako "výbornou" nebo "dobrou".
- 19 z 39 firem plánuje rozšířit své provozovny v regionu, a to buď výstavbou nových budov na stávajících místech nebo jinde v regionu, převážně v příštích dvou letech.
- Čtyři firmy plánují rozšířit svou působnost mimo region a čtyři zvažují opuštění svého současného působiště, přičemž jedním z důvodů je vždy nedostatek místa pro rozvoj.
- Celkový názor na místní správu je dobrý s 54% "dobrých" hodnocení a průměrnou známkou 2,07. Podpora malého a středního podnikání, veřejná doprava a údržba silnic byly přitom nejčastěji zmiňovány jako služby zasluhující zlepšení.
- Názory na Orlicko-Třebovsko jako místo pro podnikání byly rovněž dobré s 54% dobrých hodnocení a průměrnou známkou 2,19. Pouze 7 z 39 firem by region nedoporučilo jako místo, kam umístit podnikání v rámci České republiky.

METODIKA

K účasti v průzkumu bylo vyzváno 41 podniků, z nichž 39 podniků se jej zúčastnilo. Zkoumaný vzorek zahrnuje všechny významné místní podniky. Tři zaměstnávají nad 1000 zaměstnanců, pět firem mezi 500 a 1000 a šestnáct firem zaměstnává 100 až 500 zaměstnanců. Průměrný počet zaměstnanců v těchto 39 podnicích je 304, což prozrazuje, jak klíčová je vrstva malého a středního podnikání pro místní ekonomiku.

Členové Komise pro strategický rozvoj sami prováděli pohovory podle dotazníku připraveného firmou Berman Group. Všechny pohovory byly uskutečněny mezi 1. a 23. srpnem 1999.

Názory těchto 39 podniků jsou analyzovány v této zprávě. Aby byly zajištěny úplné a upřímné odpovědi zaměstnavatelů, byli tito ujištěni, že závěrečná zpráva nebude obsahovat odkazy na konkrétní podniky při analýze dat, a že formuláře průzkumu zůstanou důvěrné.

VÝSLEDKY PRŮZKUMU

1. Stav podnikání

Jedním z významných poznatků je to, že pouze 13 z 39 firem existovalo v této formě před rokem 1990, což potvrzuje životaschopnost podnikání a v některých případech i dopad privatizace a restrukturalizace. Na druhou stranu podniky založené před více než 100 lety dokládají tradici některých odvětví (např. textil, železnice) v regionu. 32 z 39 firem má v okrese své ředitelství a čtyři společnosti mají svá ředitelství v Praze.

Přestože 32 z 39 firem je stoprocentně vlastněno fyzickými nebo právníckými osobami nebo jejich kombinací, stát stále zaměstnává téměř čtvrtinu pracovníků ve firmách s průměrným počtem 600 zaměstnanců.

2. Povaha podnikání

Podle firem, které byly vybrány do účasti na průzkumu, není ekonomika regionu závislá na jednom zaměstnavateli, i když převažují podniky strojírenské, textilní a železnice. Roli zde hraje i zemědělství, distribuční a energetické podniky, zpracování plastů a působí zde i firmy stavební.

3. Překážky podnikání

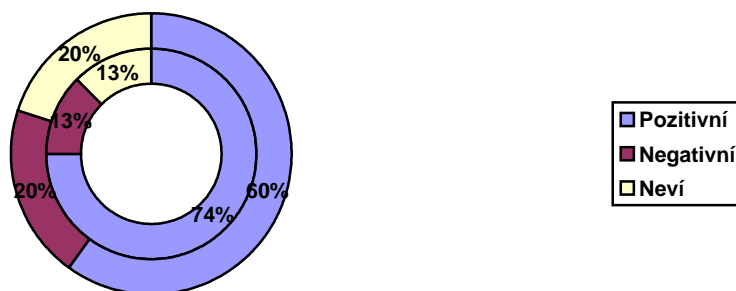
Mezi faktory, které byly nejčastěji zmiňovány jako negativně působící na současný a další rozvoj firem a jejich výrobků a služeb, byly podle pořadí významnosti uváděny: (1) současná ekonomická situace v ČR; (2) domácí a (3) zahraniční konkurence a (4) dostupnost financování. Současnou ekonomickou situaci považuje za negativní faktor 32 podniků, přičemž je zajímavé, že z firem 100% vlastněných zahraničním kapitálem tento problém uvedla pouze jedna. Konkurence je problémem spíše pro firmy do 100 zaměstnanců, zatímco větší firmy si výrazně více stěžují na nedostatek kvalifikované pracovní síly a dostupnost financování.

4. Vztah k EU

Důležitým zjištěním je výrazně příznivý (69%) přístup podnikatelské veřejnosti ke vstupu ČR do Evropské Unie. Jenom 15% odpovědí bylo negativních. Mezi pozitivními komentáři byly následující:

- zmizí celní překážky, volný pohyb zboží a osob, odstranění bariér v obchodě
- vymahatelnost práva, pravidla pro podnikání
- otevřou se zahraniční trhy
- transformace Českých drah
- lepší přístup k dotacím do regionu

Nejčastěji zmiňovanou obavou byl strach ze zvýšené konkurence lépe financovaných zahraničních firem a zvýšení mzdových nákladů. Objevily se i obavy z nepřipravenosti subdodavatelů, z nutnosti přizpůsobit se legislativě a z nízké domácí ochrany rezortu zemědělství. Z grafu je patrné, že větší skepsi projevují zejména firmy do 100 zaměstnanců (vnější prsteneček).

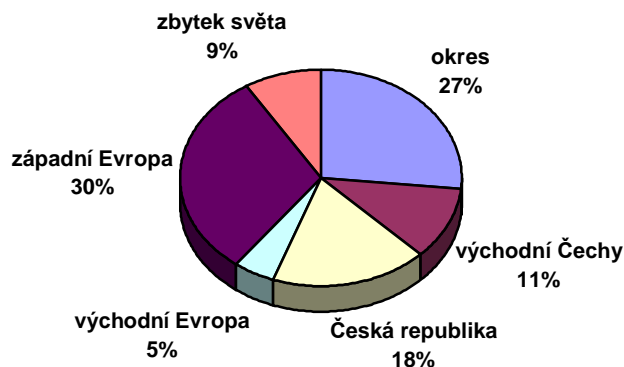

Graf 1 – Názor na vstup do EU

5. Zákazníci podniků

Všechny společnosti až na jednu opověděly na otázku týkající se prodeje podle geografických oblastí, pouze 13 z nich však uvedlo celkovou výši prodejů, takže údaje v obrázku 2 jsou pouze informativní. Hlavním zjištěním je to, že místní ekonomika je exportně orientovaná, jelikož 12 firem vyváží více než 50% produkce za hranice ČR. Dalších 7 firem prodává na západních trzích mezi 10% a 50% své výroby a více než polovina firem prodává v okrese méně než 5% produkce. Východní Evropa stále představuje významného odběratele, neboť 7 firem zde realizuje více než 15 %. Shrnutím prodejů podle jednotlivých firem a oblastí dostáváme údaje uvedené v následujícím grafu:

Graf 2 - Prodej podle oblastí

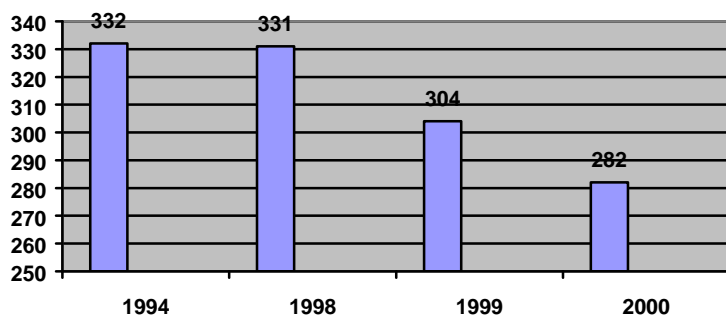

6. Pracovní síla a zaměstnanost

Celkový počet zaměstnanců na plný úvazek ve sledovaných 39 firmách je 11865 ve srovnání s 11957 před pěti lety, vykazuje tedy setrvalý stav. To je však způsobeno především tím, že před rokem 1994 existovalo pouze 36 z těchto firem, přičemž některé z nich měly i méně než 5 zaměstnanců. Průměrný počet pracovníků na 1 firmu poklesl z 332 na dnešních 304 (obrázek 3).

Snižování stavu zaměstnanců ve starších firmách tak bylo až do letoška nahrazováno novými pracovními místy vytvořenými novými malými a středními podnikateli, což je potvrzeno i tím, že výrazné propouštění u někdejších rozhodujících zaměstnavatelů se neprojevalo v očekávaném růstu nezaměstnanosti.

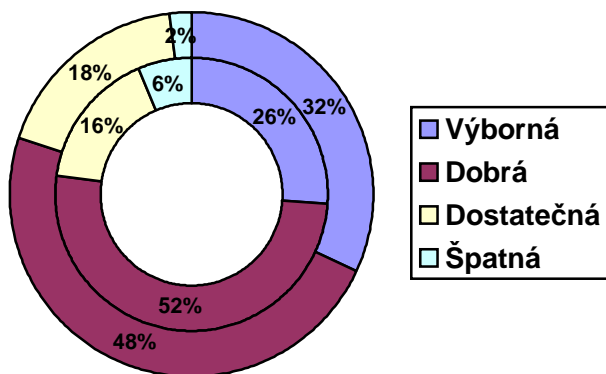
Graf 3 – Průměrný počet zaměstnanců na plný úvazek

Zaměstnavatelé uvádějí, že jejich současná zaměstnanost (11865) je o cca 8% nižší než v roce 1998 (12896) a vyšší než jsou předpoklady pro následující rok (11009). Přestože polovina podniků (zejména do 200 pracovníků a se zahraničními vlastníky) předpokládá, že bude zvyšovat stavy, celkový výsledek určují některé velké firmy, které v zájmu udržení konkurenceschopnosti budou propouštět.

Jako pracovníci vynikající kvality bylo zaměstnavateli označeno 26% zaměstnanců, dobrých je 51%, vyhovujících 17% a pouze necelých 6% je hodnoceno špatně. To je mírně lepší hodnocení než v ostatních městech České republiky stejně jako 9% průměrná fluktuace. Mírně lepší je hodnocení pracovníků v podnicích do 100 zaměstnanců (vnější prstenec grafu).

Graf 4 – Kvalita pracovních sil

Průměrná mzda ve sledovaných firmách dosahuje 11646 Kč, což koresponduje se zjištěním v Profilu regionu. Preferovanými metodami nábory nových pracovníků jsou spolupráce se středními školami a Úřadem práce vedle tradičních osobních kontaktů a doporučení. Stejně metody jsou rovněž zmiňovány jako perspektivní forma pro budoucnost.

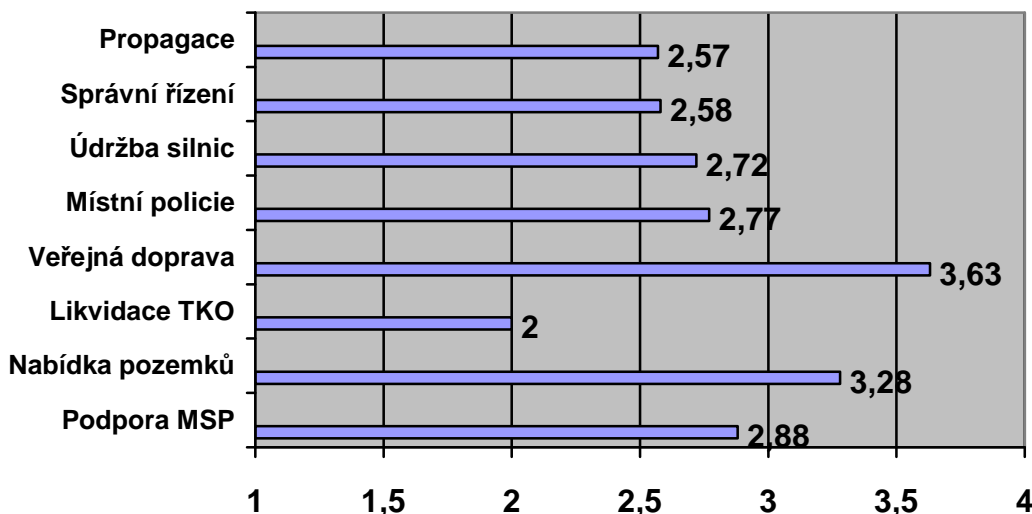
7. Informace o zařízeních podniků

28 z 39 společností vlastní svá zařízení a čtyři sídlí jak v pronájmech, tak ve vlastním. Dvacet devět firem plánuje rozšířit a modernizovat stávající budovy a zařízení, většinou v příštích dvou letech. Celková výše investic se pohybuje ve stovkách milionů korun. Čtrnáct společností plánuje stavět nové objekty v místě, většinou od příštího roku, a 5 se hodlá rozšiřovat jinde v České republice. Čtyři firmy zamýšlejí opustit současné místo pokud nezískají potřebné prostory pro rozvoj. Patnáct firem nabídne část svých pozemků a objektů k prodeji či pronájmu.

8. Služby místní správy a vztahy k radnicím

Společnosti byly požádány ohodnotit osm služeb poskytovaných místní správou na stupnici od 1 do 4 (1 = výborné, 4 = špatné hodnocení). V průměru byly tyto služby hodnoceny mezi dobrým a vyhovujícím stupněm s výsledkem 2,79. Relativní spokojenost byla vyjádřena pouze s hospodařením s TKO (2,00). Společnosti byly velmi nespokojeny s kvalitou veřejné dopravy (3,63) a nabídkou pozemků a objektů pro podnikání (3,28). Údržba silnic (2,72) a podpora malého a středního podnikání (2,88) byly hodnoceny rovněž negativně.

Graf 5 – Kvalita služeb místní správy

Společnosti označily následující služby za ty, které vyžadují nejvíce zlepšení: veřejná doprava (11) podpora malého a středního podnikání (9) a údržba silnic (8). Mezi náměty týkající se zlepšení stojí za pozornost následující:

- Snížit byrokracii na úřadech, úředníci by měli postupovat pružněji a efektivněji, chovat se k občanům a podnikatelům jako k zákazníkům.
- Veřejná doprava by měla vyhovovat potřebám zaměstnavatelů a umožňovat práci na druhé směně, jízdní řády by měly odpovídat začátku a konci pracovní doby ve velkých firmách s přihlédnutím k sezónním odchylkám.
- Ve výběrových řízeních podporovat místní firmy splňující požadavky na kvalitu práce.
- Úřady by měly projevit zájem o podnikatele, lépe je informovat a zahájit pravidelnou komunikaci.
- Zavést městskou dopravu.
- Opravit komunikace, zpevnit prašné komunikace.
- Nabídnout zainvestované pozemky pro subdodavatele místních podniků.

Špatně ohodnocená podpora malého a středního podnikání, která je klíčová pro rozvoj podnikání a zaměstnanosti, potvrzuje všeobecný názor podnikatelů, že města by měla být v této činnosti aktivnější. Nespokojenost podniků je mírně větší s úřady ve větších městech.

Firmy byly dále požádány, aby ohodnotily své kontakty s 8 zástupci města a úřadu, okresním úřadem a Úřadem práce. Přes 95% firem uvedlo kontakt se starostou, což potvrzuje význam této funkce na malém městě. Většina odpovědí udávala buď žádný nebo uspokojivý kontakt. Kontakty se starostou, stavebním a živnostenským úřadem byly v převážné většině uspokojivé. Po 14 společnostech mělo jisté výhrady k Úřadu práce a k okresnímu úřadu. To odpovídá obecně známému faktu, že nižší (městská) úroveň správy je vnímána lépe než vyšší (okresní). Více než polovina firem udává „žádný“ kontakt s odbory rozvoje a správy majetku.

Organizace s více než 3 negativními hodnoceními je možno z pohledu tohoto průzkumu považovat za problematické. V tomto případě se však taková nevyskytla.

9. Mikroregion Orlicko – Třebovsko

Společnosti byly dále požádány, aby ohodnotily jednotlivá města a venkovskou část regionu v osmi kategoriích ekonomického rozvoje a kvality života na stupnici od 1 do 4. Mírně lepší postavení měst je logické, celkové hodnocení je spíše špatné. (Tabulka 1).

Tabulka 1 – Hodnocení kvality života a předpokladů pro ekonomický rozvoj

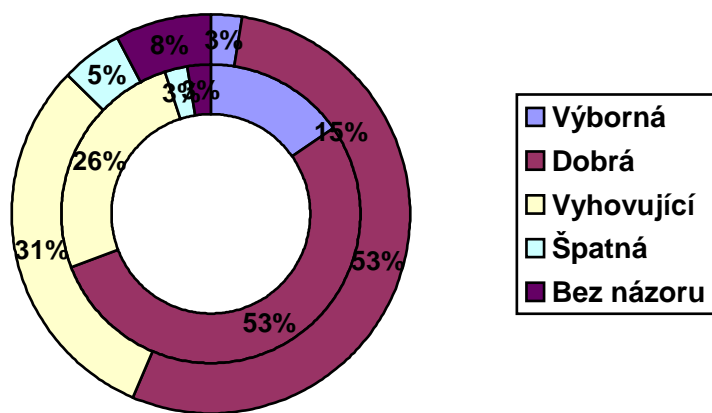
Kategorie	Ústí nad Orlicí	Česká Třebová	venkov
Střední školy	2,30	2,00	2,75
Historické památky	2,88	2,62	3,13
Infrastruktura	2,87	2,95	2,81
Sportovní život	2,41	2,38	2,95
Služby cestovního ruchu	2,84	3,25	3,62
Kulturní události	2,57	2,43	3,32
Doprava	2,78	2,66	3,46
Bydlení	3,40	3,43	3,52
CELKEM	2,75	2,71	3,21

Podle tohoto hodnocení má region největší problém v oblasti bydlení, pozitivní je hodnocení nabídky středních škol.

Všechny firmy souhlasí, že ekonomický rozvoj každého města závisí na dobrých vztazích se sousedními městy. Více než polovina společností souhlasí s tím, že otázky ekonomického rozvoje by měly být řešeny v rámci regionální spolupráce, neboť region tvoří jednu ekonomickou jednotku. Jedna třetina si zase myslí, že města by měla udržovat korektní vztahy a na svém rozvoji pracovat individuálně. Tento poměr svědčí o vysoké míře ztotožnění se s regionem, která může opět představovat pozitivní faktor rozvoje.

10. Celkový dojem

Firmy byly požádány, aby poskytly celkové hodnocení místní správy ve svých městech. Mezi jednotlivými městy nejsou podstatné rozdíly. Nejvíce (54%) ji hodnotí jako dobrou, zatímco 26% soudí, že radnice jsou vyhovující. 15% hodnotí správu jako výbornou, a pouze jedna firma jako špatnou (vnitřní prsteneček grafu).

Graf 6 – Všeobecný názor na místní správu a na region jako místo pro podnikání

Na závěr byly společnosti požádány o celkový názor na podnikatelské prostředí v regionu a zda by ho doporučily ostatním k podnikání. Jak plyne z grafu (vnější prsteneček), odpovědi korespondují s hodnocením místní správy. 54% podniků hodnotí region jako dobré místo pro podnikání a dalších 31% respondentů hodnotí tuto oblast dostatečnou známkou. To se odrazilo i v doporučení mikroregionu jako dobrého místa pro podnikání (1) ve východních Čechách a (2) v České republice. 6 firem z 39 by region nedoporučilo jako dobré místo pro podnikání ve východních Čechách a 7 v rámci celé České republiky.

Příklady pozitivních prvků v místním podnikatelském prostředí zmiňované firmami jsou zejména:

- Kvalifikovaná pracovní síla v tradičních oborech
- Poloha na hlavní železniční trati
- Existence malých a středních podniků v různých oborech

Mezi negativními faktory v podnikatelském prostředí byly zmiňovány zejména následující:

- Dopravní dostupnost, kvalita komunikací
- Malý trh a malý počet domácností vytvářejí slabý podnikatelský sektor
- Nedostatek financí pro podnikání
- Nedostatek kvalifikovaných pracovníků v určitých profesích, špatná struktura pracovní síly, nízká produktivita práce
- Byrokratická státní správa, nedostatečná spolupráce státní správy, samosprávy a podniků
- Nedostatečná nabídka zainvestovaných pozemků pro podnikání
- Rivalita Ústí nad Orlicí a České Třebové

ZÁVĚR

Průzkum podnikatelského prostředí odráží souhrnné názory téměř všech hlavních zaměstnavatelů mimo státní správu v mikroregionu. Firmy doporučovaly řešit zejména následující témata:

- místní dopravu
- podporu malého a středního podnikání
- příliv investic do regionu

Kolektivní postoj zúčastněných firem bude mít silný vliv na to, zda ekonomika regionu poroste, bude stagnovat nebo upadat. Tato zpráva by proto měla být členy Komise pro strategický rozvoj řádně posouzena. Potom může pomoci snahám zástupců veřejné správy vytvořit pozitivní podnikatelské klima a napravit nedostatky zmiňované v průzkumu.

Berman Group chce současně vyjádřit ocenění všem, kteří provedli pohovory, a 39 zaměstnavatelům, kteří dali k dispozici cenné informace.

Příloha C

ANALÝZA SWOT

OBSAH

ANALÝZ	85
VNITŘNÍ ANALÝZA - SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY.....	85
1. kritická oblast: ekonomický rozvoj	85
2. kritická oblast: kvalita života	86
3. kritická oblast: kvalita udržitelného rozvoje venkova	86
VNĚJŠÍ ANALÝZA – PŘÍLEŽITOSTI A HROZBY.....	87
1. příležitosti	87
2. hrozby	88

ANALÝZA SWOT

Analýza SWOT je využívána komisí pro strategický rozvoj spolu s dalšími materiály analytické části projektu, zejména s Profilem mikroregionu a se zprávou o Průzkumu podnikatelského prostředí k sestavení relevantních akčních plánů vedoucích ke zlepšení místního podnikatelského klimatu a investičního prostředí.

1. VNITŘNÍ ANALÝZA - SILNÉ A SLABÉ STRÁNKY

Tato vnitřní analýza zkoumá vnitřní faktory mikroregionu, které mají přímý nebo nepřímý pozitivní, respektive negativní dopad na rozhodování místních i vnějších investorů zda umístit svou investici do Ústí nad Orlicí, České Třebové nebo do jiného místa regionu nebo jinde do České republiky. Identifikace těchto faktorů pomůže Komisi pro strategický rozvoj lépe definovat záměry, cíle a strategie, které budou řešit a napravovat stránky slabé s využitím stránek silných, na kterých budou stavět. Následující silné a slabé stránky vycházejí z názorů členů pracovní skupiny, přičemž byla provedena jejich selekce na základě konsensu všech přítomných.

1. Kritická oblast: ekonomický rozvoj

Mezi tyto faktory patří záležitosti týkající se základní charakteristiky regionu v oblasti ekonomického rozvoje: pracovní síla a otázky její profesní skladby a adaptability na nástup nových výrobních postupů a technologií, míra diverzifikace místní ekonomiky, dopravní dostupnost a obslužnost, technická infrastruktura (tedy síť a zejména jejich kvalita a kapacita regionu absorbovat příchod větších investorů a nárůst průmyslové činnosti), dostupnost ploch a prostor pro komerční a průmyslový rozvoj, ale i kapacita odborných vzdělávacích zařízení a jejich schopnost efektivně rekvilifikovat pracovní sílu, míra nezaměstnanosti, či existence a kvalita asistenčních služeb podnikatelům a investorům ze strany veřejného sektoru.

Silné stránky

- existence **tradiční průmyslové výroby** – strojírenství a textil – je z pohledu investora výhodou ve srovnání se zemědělskými a pánevními okresy
- **volná pracovní síla** – v souvislosti se snižováním počtu zaměstnanců ve velkých podnicích regionu má nový investor šanci získat relativně kvalifikovanou a **rekvalifikovatelnou** pracovní sílu
- **kapacita komunikační infrastruktury** – síť kabelové televize v obou městech nabízí významný podnět pro umístění firem z oblasti zpracování dat
- kvalitní **železniční napojení** regionu, poloha na hlavním komunikačním tahu ČR, železniční uzel v České Třebové
- **rozvinutý sektor malého a středního podnikání** - existence dynamicky se rozvíjejících firem
- dostatečná síť středních škol (pokrývají velký počet oborů) a nadstandardní **nabídka** místních **vzdělávacích zařízení**

Slabé stránky

- **nízké mzdy** – sice mohou být konkurenční výhodou z pohledu nových investorů, jejich výsledkem je však nízká kupní síla, nyní působí negativně, hrozí „odliv mozků“
- vysoký podíl **zaměstnanosti v textilním průmyslu** a **železniční dopravě**, kde se očekává další snižování počtu zaměstnanců
- **silniční napojení**, silniční síť nemůže obstát v konkurenci měst položených na dálnici, blízko hranice s Německem a Rakouskem, v okolí Prahy apod.
- roztržštěné vlastnictví půdy, nepřehledné **vlastnické vztahy** komplikují jak liniové stavby, tak přípravu konkrétních rozvojových zón
- **nedostatek** připravených **průmyslových pozemků** znamená nejen nízkou atraktivitu regionu pro nové investory, ale rovněž hrozbu ztráty investorů existujících

- existence **nevyužívaných průmyslových objektů** by mohla být silnou stránkou, pokud by o ně existovali zájem. Vzhledem ke stáří a stavu těchto objektů však zřejmě dají noví investoři přednost investicím na „zelené louce“ a revitalizace zůstane úkolem státu a obcí

2. Kritická oblast: kvalita života

Existují vnitřní charakteristiky měst a regionu, které zdánlivě nepůsobí přímo nebo významně na rozhodnutí investora, zda realizovat investici na Orlicko – Třebovsku nebo někde úplně jinde. Tyto faktory se často týkají otázek kvality života - životního prostředí, občanské vybavenosti, sítě kulturních, sociálních, zdravotnických a sportovních zařízení, rekreačních příležitostí, fyzického vzhledu měst a obcí a jejich atraktivity pro návštěvníky a nové obyvatele, situace v oblasti dostupnosti kvalitního bydlení, míra identity občanů s regionem a ostatní aspekty kvalitního sociálního životního prostředí. Výše zmíněné vlivy mají pro podniky různého zaměření různě významný nepřímý vliv na jejich prosperitu. Obecně lze vždy říci, že pokud investor srovnává dvě lokality rovnocenné z hlediska přímého vlivu na jeho podnikání, vybere si tu, ve které jsou lepší životní podmínky. Z tohoto srovnání vychází mikroregion velmi dobře, přičemž největším problémem zůstává dopravní dostupnost široké nabídky poskytovaných služeb (kultura, zdravotnictví, školství, sport ...).

Silné stránky

- vysoký podíl **bydlení v rodinných domech** je přínosem jak pro vlastní kvalitu bydlení, tak pro nižší rizika patologických jevů vyplývajících ze „sídlitní subkultury“
- nabídka **kulturních příležitostí**, kulturní tradice
- obnova **spolkového života** na vesnicích
- v mikroregionu **existuje komplexní zdravotní péče regionálního významu**, jak ambulantní péče, tak ostatní specializovaná péče, soukromá péče, nemocnice poskytuje prakticky všechny zdravotní činnosti
- nabídka středních **škol**, pracoviště **univerzity** je nadprůměrná pro region se 40,000 obyvateli
- nabídka **sportovního** využití
- existence **informačních středisek** představuje nyní spíše potenciál, který může být znásoben jejich vzájemným propojením a napojením na rezervační a další informační sítě
- nadprůměrná **komunikační infrastruktura** je využitelná nejen pro podnikání, ale i pro mnoho oblastí života
- **dobré životní prostředí**, dobrá kvalita vody atd., problémy čistoty ovzduší jsou pouze lokální a souvisí s dopravními problémy ve městech, zachovalá krajina

Slabé stránky

- nedostatek **penzionů pro seniory** v České Třebové
- nedostupnost **bytů pro mladé** rodiny
- **úbytek obchodů** na vesnicích – nekoordinovaný nápor supermarketů do regionu, ohrožení místních dodavatelů
- nízká **koordinace a informovanost** o kulturních aktivitách v rámci regionu
- nevyhovující **systém veřejné dopravy** v mikroregionu

3. Kritická oblast: trvale udržitelný rozvoj venkova

Zhruba jedna třetina obyvatel mikroregionu žije na venkově, přičemž polovina z nich v obcích nad 1000 obyvatel. Tyto obce jsou v současné době v České republice velmi perspektivními oblastmi pro bydlení, neboť v sobě spojují výhody života v kvalitnějším prostředí a relativní dostupnost parcel pro nové domy se základní infrastrukturou, která je k dispozici (škola, obchod, pošta ...). Ekonomické aktivity ve venkovském prostoru nejsou dnes již tak výrazně závislé na zemědělství a lesnictví, nicméně většina nových pracovních míst stále vzniká ve městech a

dojíždka do zaměstnání je v případě venkovských mikroregionů významným fenoménem. Obce regionu by měly především zvýraznit otázky zachování pracovních míst a získávání dalších, pomáhat při zakládání nových malých a středních podniků, obchodů, živností zejména zajištěním potřebných prostor a pozemků s příslušnými sítěmi. Největší konkurenční výhodou vesnic oproti městům je dostatek volných ploch, kterým však často chybí infrastruktura – plyn, kanalizace, voda, nevyhovující jsou telekomunikace i dopravní síť.

Silné stránky

- obnova **spolkového života** na vesnicích
- kvalitní **životní prostředí**, zachovalá krajina
- příznivá **velikostní struktura** obcí – ekonomické důvody si v budoucnu vynutí slučování (pokud ne zánik) obcí s méně než 100 obyvateli, naopak dobrou perspektivu mají obce nad cca 800 obyvatel
- kapacitní **informační infrastruktura** – může na venkově vytvořit nová kvalifikovaná pracovní místa v oblastech jako je účetnictví, poradenství, vzdělávání, překladatelské služby, databanky apod.

Slabé stránky

- nevyhovující **systém veřejné dopravy** v mikroregionu je klíčový pro dostupnost zaměstnání a služeb
- roztržitěné **vlastnictví půdy**, nepřehledné vlastnické vztahy
- nižší bonity půdy, svažitost, **podhorské podmínky**
- (ne)řešení **čištění odpadních vod**

2. VNĚJŠÍ ANALÝZA - HROZBY A PŘÍLEŽITOSTI

Tato část analýzy SWOT se zabývá vnějšími faktory a vlivy, které mohou představovat pozitivní (příležitosti) nebo negativní (hrozby) dopad na města a obce regionu a jeho schopnost zrealizovat připravovanou strategii rozvoje. Do výše zmíněných dvou kategorií rozdělujeme ty vnější jevy, které město (region) samo nemůže nijak ovlivnit, a které mají nadregionální nebo celonárodní (celosvětovou) platnost. Znalost těchto jevů a identifikace jejich možných dopadů na další rozvoj umožní komisi pro strategický rozvoj formulovat akční plány pro jednotlivé kritické oblasti tak, aby úspěšnost jejich realizace byla co nejméně závislá na výskytu hrozeb na straně jedné a naopak, aby záměry, cíle a strategie tohoto plánu počítaly s nalezenými příležitostmi a dovedly jich využít na straně druhé. Někdy je ovšem nutné nahlížet na vnější jev jako na hrozbu i příležitost současně. Dochází k tomu pokud má vývoj daného jevu rovnocenné těžko odhadnutelné alternativy, přičemž jejichž dopad na město a realizaci strategie jeho ekonomického rozvoje je v podstatě opačný.

1. Příležitosti

- **Státní investice v regionu** - existuje reálná příležitost na částečné řešení dopravního problému regionu ze státních investic (investice ČD do koridoru „Děčín - Břeclav“ a vybudování R 35).
- **Využití předstrukturálních fondů EU** je chápáno jako jasná příležitost pro veřejné i soukromé subjekty jak alokovat na území regionu významnější externí zdroje na realizaci nových projektů, které budou v souladu s cíli regionální politiky EU, v tomto případě např. zaměřených na zalesňování a zatravnění.
- **Příchod dalších zahraničních investorů** - Příchod dalších zahraničních investorů je jedním z cílů této strategie rozvoje, ale zároveň představuje příležitost pro její snazší realizaci, neboť faktické umístění zahraničního investora do místa je vždy pozitivním signálem k těm investorům, kteří takové rozhodnutí teprve zvažují, případně mohou být využity nové **vládní pobídky pro vstup investorů**. Dokonce i malá města, která mohou těžko očekávat investora nad 25 miliónů USD, si od vstřícnější vládní politiky slibují, že velké zahraniční investice podpoří rozvoj dodavatelských (jejich) firem. Současně si však obce uvědomují, že časté změny právních norem regulujících podnikání vedou ke vzniku nestabilního podnikatelského prostředí v ČR a investory odrazují.

- **Migrace obyvatel z měst na venkov** je očekávaný trend, který znamená příležitost pro region s kvalitním životním prostředím, kapacitní informační infrastrukturou a dobrou nabídkou služeb
- **Zavádění programu podpory** integrovaných dopravních systémů
- **Návrat podniků** k dopravě zboží po železnici, který však závisí zejména na kvalitě nabízených služeb

2. Hrozby

- **Reforma veřejné správy** - nejasnost konečné podoby realizace reformy veřejné správy představuje frustraci pro mnohé města a obce ČR. Současné (i když jen dočasné) fungování okresů a krajských samospráv povede ke snížení efektivity veřejných zdrojů v regionu a podíl měst na těchto zdrojích se zákonitě sníží. Další snížení pravomocí obcí a měst a jejich převedení na krajské samosprávy, výsledná podoba volebního systému do krajských shromáždění - to vše představuje pro Orlicko – Třebovsko vnější hrozby, se kterými se bude muset v nejbližší době vypořádat a jejichž dopad na strategii rozvoje se musí pokusit minimalizovat.
- **Zpomalení vstupu ČR do EU** - případná neúčast ČR na prvním kole vstupu kandidátských zemí do EU v důsledku často kritizované nedostatečně kvalitně provedené předvstupní přípravy ČR by mohla vést k odčerpání zásadních zdrojů vymezených EU na integraci zemí, které by integraci prošly úspěšně (např. naši konkurenti Polsko a Maďarsko). Kromě tohoto jevu by došlo k naplnění celé řady následných hrozeb spočívajících nejen v nenaplnění výše identifikovaných příležitostí, ale hlavně snížení atraktivnosti ČR pro zahraniční investory.
- **Celorepublikový negativní vývoj v oblasti nabídky pracovníků kvalifikovaných dělnických profesí** - Tato hrozba představuje v posledních letech problém pro řadu výrobních podniků, které jsou nuceny za zvýšených nákladů řešit kvalifikaci své pracovní síly samy. Další prohlubování tohoto dosud negativního vývoje (nadměrný zájem o ekonomické obory vs. nízký zájem o technické obory) by mohlo vést až ke kolapsu některých výrobních odvětví a uvolnění trhu ekonomicky i sociálně méně přínosnému dovozu.
- **Blokace rozvoje** zátopovým územím řeky Třebovky je vzhledem ke geografii území hrozbou, že nebude možno nalézt nové rozvojové plochy.
- **Závislost regionu na budoucnosti Českých drah**, přičemž rozhodování o této budoucnosti se odehrává mimo region.

Příloha D

DATABÁZE A PŘÍPRAVA POZEMKŮ

OBSAH:

I. ÚVOD	... 91
II. STRATEGIE ROZVOJE POZEMKŮ	... 92
1. Aktivní vyhledávání investorů.	... 92
2. Zajištění majetkové a investiční přípravy vybraných pozemků s cílem jejich přijetí do databáze CzechInvest	... 93
3. Příprava pozemků pro investory	... 94
4. Struktura a vzorový list databáze	... 94
5. Vzorový postup pro obec LIBCHAVY	... 98
A. Výběr průmyslových lokalit	... 98
B. Vlastnické vztahy	... 99
C. Databáze k pozemkům	... 100
D. Stávající stav sítí	... 101
6. Závěr	... 103

I. ÚVOD

Každá obec, která chce pomoci rozvoji výstavby bytů, nebo průmyslových areálů musí na základě zpracovaného koncepčního záměru připravit zajímavé území. Jeho příprava by měla odpovídat požadavkům budoucího investora. Pro bytovou výstavbu bude investorem pravděpodobně obec. Bude proto svoje marketingové aktivity zaměřovat na kupující jednotlivých bytů. Pro získání investorů do průmyslových lokalit, bude marketing zaměřen na menší počet klientů, ale klientů s většími nároky. Příprava a propagace takových pozemků by měla vždy navazovat na podpůrné programy vyhlášené státem. Tato práce ukazuje postup přípravy území pro průmyslové lokality. Lze jej však použít i pro bytovou výstavbu. Výsledkem by měly být nejen informace o možnosti koupě pozemků, ale také příprava kompletního produktu pro marketing investičních příležitostí.

Jedním z faktorů podporujících hospodářský růst jsou přímé investice. Vláda v této oblasti přijala několik usnesení týkajících se investičních pobídek. Na základě programového prohlášení, podporuje vláda rozvoj činnosti agentury pro zahraniční investice CzechInvest. Ta je zprostředkovatelem kontaktů mezi investory a vládními pobídkami. V současné době je schválen systém investičních pobídek, z nichž se jedna týká „poskytnutí investičně připraveného území za symbolickou cenu. Za tímto účelem poskytnutí finanční výpomoci obci v souladu s principy regionálního rozvoje, do výše 60% nákladů spojených s vybudováním průmyslové infrastruktury, případně převod vhodných pozemků z Pozemkového fondu ČR a Fondu národního majetku ČR obcím, resp. investorovi za symbolickou cenu.“

V současné době je důvodem malé realizace zahraničních investic v ČR nízká úroveň investiční připravenosti průmyslových zón a podnikatelských ploch. CzechInvest připravil databázi - Registr průmyslových nemovitostí, jehož účelem je systematický marketing investičních příležitostí. Pro zařazení do tohoto registru musí nemovitosti splňovat kritéria pro smysluplný prodej investorům.

Informace o územních plánech, majetkových vztazích, nebo jiné připravenosti území jsou nezbytné jako podklady pro marketingový plán. Neméně důležitá je finanční a technická připravenost. Informace o ceně prodeje pozemků, o územních rozhodnutích na infrastrukturu, případně o dobudované infrastruktuře. O vstupu investora do určitého města rozhodují kromě základních podmínek (tj. velikost pozemku, platná územně plánovací dokumentace stanovující využití území pro průmyslovou zástavbu, vyjasněné majetkové vztahy, technicky vyřešená investiční příprava) také přístup samosprávy města k investorům. Jejich ochota spolupodílet se na infrastrukturních investicích, připravenost jednat o snížení a přizpůsobení ceny prodeje pozemků, pomoc při projednávání potřebných dokladů s příslušným stavebním úřadem etc. V ČR je v současné době přes 60 území, která splňují základní kritéria pro vstup investorů. Města tedy mezi sebou budou soutěžit právě v dalších pobídkách pro investory.

II. STRATEGIE ROZVOJE POZEMKŮ

1. Aktivní vyhledávání investorů.

Pro vytvoření úspěšné příležitosti pro realizaci investic v dané lokalitě nestačí pouze dostatečná legislativní příprava - dokončený a schválený územní plán. To je nutným podkladem pro úspěšný začátek, a nic více.

Jestliže chce obec získat investora na své katastrální území, musí udělat několik dalších podstatných kroků. Nejdříve si musí vyjasnit, zda chce na dalších záměrech vydělat, nebo zda se jedná především o primární podporu zaměstnanosti a sekundárně podporu stavebních a jiných dodavatelských firem. Při tvorbě marketingového plánu by měla mít připraveny tyto vstupní podmínky.

Dalším krokem je vytvoření vlastní příležitosti, **produktu**, průmyslové zóny. Ta musí splňovat všechny potřebné náležitosti, které budoucí investor očekává. Nejdříve musí její funkční využití

korespondovat se záměrem investora. Pokud je tato podmínka splněna je zapotřebí zajistit dostatečně veliké území, které bude mít jednoznačné vlastnické vztahy. Optimální je vlastnictví obce, nebo smluvní vztah obce s privátními vlastníky. Zde je důležité využít možnosti převodu pozemků z Pozemkového fondu na obec. Tím ovšem příprava příležitosti nekončí. Poptávka investorů monitorovaná CzechInvestem je sice poměrně velká, ale nároky investorů na připravenost zóny jsou vysoké. Proto je optimální, pokud obec zajistí buď přivedení potřebných sítí na patu pozemků, nebo alespoň územní rozhodnutí na zasíťování lokality. Musíme si uvědomit, že pro úspěšné umístění investora je významnou podmínkou čas realizace investice.

Významným rozhodovacím prvkem pro investora je samozřejmě **kupní cena** pozemků. Zde se ukáže přístup samosprávy k investorům. Je logické, že některá města chtějí řešit nabídku pozemků především jako podporu zvýšení zaměstnanosti. Tento přístup se stává vysoce konkurenceschopným, protože města pak nabízejí pozemky mnohdy i za symbolickou cenu. Cenová hladina by se měla přinejmenším určit v úrovni cen pozemků v ostatních průmyslových zónách.

Součástí cíleného marketingu je především kvalitní **propagace**. Zde se uplatňuje především vydání „Katalogu investičních příležitostí“, jako komplexního presentačního materiálu. Ten je pak dobré připravit nejen v tiskové podobě, ale také v podobě elektronické, na internetových stránkách. Obsah katalogu by měl mít především podobu „lákání“ investorů. Detailnější informace o průmyslových lokalitách by měly být soustředěny v kanceláři (RRA, Realitní kancelář, Odbor rozvoje...), která slouží jako presentační a případně kontrakční zázemí. Nedílnou součástí propagace by měl být také letáček, např. A4, který se může použít do korespondenčního marketingu, nebo na realitních veletrzích.

Poslední složkou marketingu je promyšlená **distribuce** připraveného produktu. Znamená to, aby byly co nejúčinněji vybrány cílové skupiny potenciálních investorů a k nim příslušné kontaktní cesty. Jedním z hlavních partnerů v této oblasti bude bezesporu CzechInvest (CI), který také pomůže stanovit obsah nabízených příležitostí. Zařazení do databáze CI předpokládá splnění určitých kritérií (např. velikost pozemku). Kromě CI lze použít i ostatní možnosti přes státní a veřejné instituce, např. zastupitelské úřady, nebo Hospodářskou komoru ČR.

2. Zajištění majetkové a investiční přípravy vybraných pozemků s cílem jejich přijetí do databáze CzechInvestu

Mapa pozemků, neboli aktuální nabídka investičních příležitostí je vytvářena systematicky dle postupu vedoucího k vytipování aktuální nabídky pozemků vhodných pro investice. Vychází se prioritně ze schválení vhodnosti využití jednotlivých lokalit územním plánem příslušného města. Ve většině případů takovouto lokalitu určuje územní plán. Jsou však případy, kdy na základě nových skutečností bude možné takovouto plochu získat i mimo stávající území řešené územním plánem (ÚP). Je tedy vhodné projít se zpracovatelem ÚP celkový pohled na území a v koordinaci s majetkoprávním odborem zjistit možnosti vytvoření takové zóny včetně majetkové podpory pozemků vlastněných obcí nebo městem. Na základě postupu z bodu 2. tohoto materiálu vybere obec vhodné průmyslové lokality. Optimální je výběr a spojení takové plochy pozemků, která splňuje základní kritéria CI, tj.

- minimálně 10.000 m²
- dobrá dopravní dostupnost
- dostatečná kapacita sítí
- vyřešené majetkoprávní vztahy doložené výpisem z KN
- zpracována územně plánovací dokumentace průmyslové zóny

Dalším krokem je zjištění stavu pozemků ve vybraných lokalitách průmětem schváleného ÚP a katastrální mapy, která popisuje vlastnické vztahy k pozemkům. Správné určení vlastnictví k pozemkům a jeho prokázání je základním předpokladem pro úspěšné jednání s investorem. Pro lákání investorů do jednotlivých měst má prioritní význam vlastnictví pozemků města a

Pozemkového fondu ČR. Další pomoc při vytvoření průmyslové zóny je převod pozemků vlastněných Pozemkovým fondem na obec. Tento proces je v současné době trochu zdlouhavý, přesto se v mnohých případech jedná o jedinou možnost vytvoření zóny. Tato podmínka je důležitá při jednání o kupní ceně pozemků, kdy město může pozemky nabídnout i pod jejich tržní hodnotu, jestliže tím získá jiné výhody (pracovní místa, daně etc.) Vlastnictví města umožňuje rovněž využití různých dotačních titulů vyhlášených státem. Tam je vlastnictví města podmínkou. Většinou se musí na investici a dotaci podílet také městský rozpočet. Výběr pozemků vlastněných městem je proto důležitým kritériem.

Dalším krokem je zjištění omezujících podmínek pro koupi vytipovaných pozemků. Jsou to především žaloby o určení vlastníka, nebo jiné restituční nároky. Jejich podchycení je důležitou součástí seriózního jednání s investory. Samozřejmě města musí usilovat o jejich odstranění. Při současné rychlosti soudních rozhodnutí, zastaví takové omezení možnost prodeje pozemku na několik let.

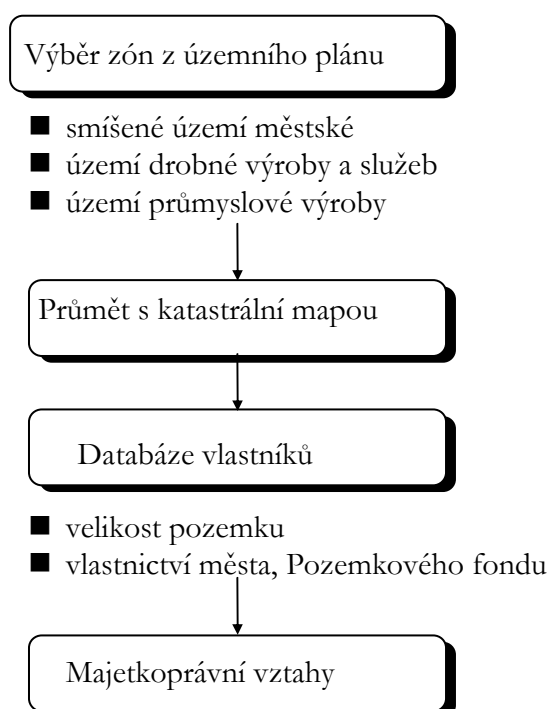
Pokud pozemky splňují všechna výše uvedená kritéria je možné přistoupit k prověření všech nutných informací pro zařazení pozemků do databáze CzechInvestu.

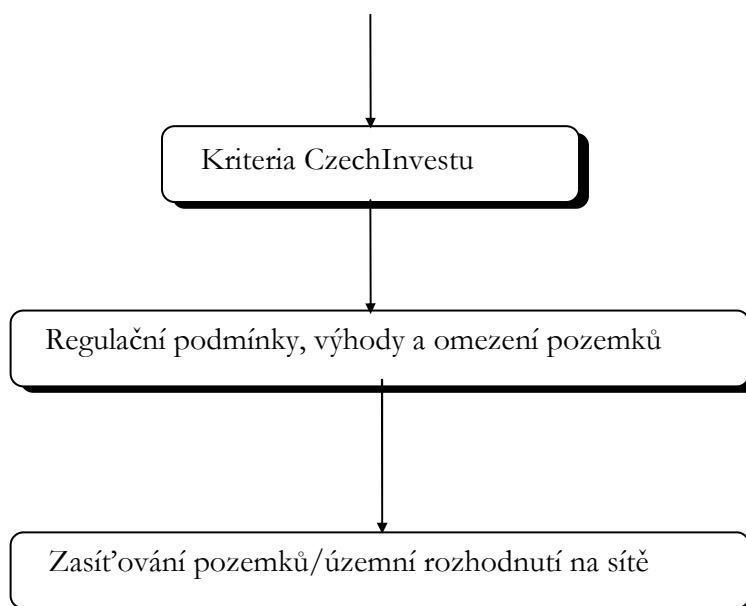
Dalším krokem je určení omezujících podmínek, tak aby mohl být připraven cílený marketing jejich umístění mezi ostatními investičními příležitostmi. Toto zacílení, lze podpořit také například snížením ceny pro investory jejichž činnost podporuje vybranou strategii využití pozemků.

3. Příprava pozemků pro investory

Další významná pomoc investorovi spočívá v přípravě zasít'ování území. Zde jsou možné dva způsoby řešení. Pro investora zajímavější, ale finančně a manažersky náročnější způsob je vlastní investování do sítí a jejich přivedení v dostatečné kapacitě na patu pozemku. Tato investice se samozřejmě musí promítnout do kupní ceny pozemků, proto je investicí návratnou, i když nemusí být výrazně profitabilní. Druhým způsobem, méně finančně náročným je příprava projektových podkladů na zasít'ování pozemků, včetně projednání územního rozhodnutí na síť. Tento krok je velmi důležitý a pomůže nejen investorovi, ale také obci získat případné dotační prostředky na zasít'ování území.

POSTUP PŘÍPRAVY INVESTIČNÍ PŘÍLEŽITOSTI

4. Struktura a vzorový list databáze

Pro presentaci údajů o pozemcích slouží dvě základní struktury databáze. První z nich slouží pro poskytnutí základních informací o nemovitostech. Používá se především pro účely katalogů investičních příležitostí nebo na internetové - www stránky. Je nazvána REGISTRACNÍ FORMULÁR PRO NEMOVITOSTI.

Tyto informace však nedostačují pro jednání s investory. Je nutné doplnit další charakteristiky nemovitostí a sítí, uvedené v dalších formulářích. Obsah těchto formulářů mnohdy ukáže, co je ještě potřebné doplnit, nebo dokonce doinvestovat.

Tyto formuláře by se měly stát základem pro vytvoření DATABÁZE NEMOVITOSTÍ - POZEMKŮ, která bude nabízet investiční příležitosti v celém regionu.

REGISTRAČNÍ FORMULÁŘ PRO NEMOVITOSTI

Název nemovitosti	
Adresa objektu - ulice, číslo, PSČ	
Město	
Okres	
Kraj	

Pozemek - plocha		m ²
Objekt - plocha		m ²

Koupě	cena	Kč/m ²
Pronájem	cena	Kč/m ² /rok

Daň z nemovitosti (u budov)	cena	Kč
-----------------------------	------	----

Vlastnictví	
Omezení vlastnictví (věcné břemeno, cesta přes pozemek ap.)	
Datum uvolnění	

CHARAKTERISTIKA POZEMKU

Katastrální území	
Číslo parcel	
Území pro průmyslovou výstavbu	
Určení charakteru průmyslu	
Plocha pozemku určená k zástavbě podle územního plánu	m ²
Byl proveden hydrogeologický průzkum?	
Bylo provedeno zhodnocení podmínek životního prostředí (environmental audit)	
Jiná omezení využití území - omezená ekologická zátěž, záplavové území, nízká únosnost základové půdy apod.?	

INFRASTRUKTURA

ELEKTRINA - přímo na pozemku	
Ve vzdálenosti od pozemku	m
Napětí	kV
Příkon	kW
Dodavatel - adresa, telefon, fax	
Cena	Kč/kWh

PITNÁ VODA - přímo na pozemku	
Ve vzdálenosti od pozemku	m
Velikost přípojky (řadu)	mm
Kapacita přípojky	m ³ /den
Dodavatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba
Cena za dodávku	Kč/m ³

UŽITKOVÁ VODA - přímo na pozemku	
Ve vzdálenosti od pozemku	m
Velikost přípojky (řadu)	mm
Kapacita přípojky	m ³ /den
Dodavatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba
Cena za dodávku	Kč/m ³
STUDNY	
Vydatnost studní	m ³ /den

KANALIZACE - přímo na pozemku	
Ve vzdálenosti od pozemku	m
Velikost přípojky (řadu)	mm
Kapacita přípojky	m ³ /den
Provozovatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba
Cena	Kč/m ³

SKLÁDKA ODPADU - kapacita	tun/rok
Ve vzdálenosti od pozemku	km
Provozovatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba
Je možné ukládání průmyslového odpadu	
Cena za tunu	Kč

TELEKOMUNIKACE - přímo na pozemku	
Volná kapacita telefonních linek	
Datové linky	

Datové linky - termín možného zavedení	měs./rok
Provozovatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba

PLYN - přímo na pozemku	
Ve vzdálenosti od pozemku	m
Tlak	kPa
Velikost přípojky (řadu)	mm
Kapacita přípojky	m ³ /den
Dodavatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba
Cena za dodávku	Kč/m ³

LOGISTIKA

Vzdálenost k nejbližší čtyřproudé dálnici	
Vzdálenost k nejbližšímu mezinár. letišti	
Vzdálenost k přecladišti (distrib. centru)	
Vzdálenost k nejbližší železniční zastávce	
Železniční vlečka v místě	
Vzdálenost napojení na železnici	km
Přístup k vodní cestě	
Ve vzdálenosti od místa	km
Provozovatel - adresa, telefon, fax	kontaktní osoba

VLASTNÍK NEMOVITOSTI - jméno, adresa, telefon, fax

KONTAKTNÍ OSOBA PRO JEDNÁNÍ SE ZÁJEMCEM O NEMOVITOST

název firmy, jméno osoby

adresa

telefon, fax

Místně příslušný **ÚTVAR ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ** - UUP - kontaktní osoba

adresa

telefon, fax

Místně příslušný **STAVEBNÍ ÚŘAD** - kontaktní osoba

adresa

telefon, fax

5. Vzorový postup pro obec LIBCHAVY

Libchavy patří spolu s dalšími 14-ti sídly do regionu „Orlicko“. Obec je rozložená podél Tiché Orlice, tento ráz osídlení ovlivňuje i některé regionální charakteristiky (dostupnost pracovních středisek a služeb), stejně tak tento faktor do značné míry limituje možnosti vybavení obce technickou infrastrukturou. Libchavy patří mezi šest obcí celého regionu s počtem obyvatel větším než 1000. Z hlediska dostupnosti lze konstatovat, že velkou výhodou je umístění obce na komunikaci I. třídy vedoucí do Ústí nad Orlicí a snadný přístup železniční dopravou.

Vývoj počtu obyvatel ukazuje stoupající tendenci:

1991	1995	1997	1998
1431	1473	1512	1525

Vývoj domovního a bytového fondu:

Obec	Trvale obydlné domy		Z toho RD		Obj. indiv. rekr.	Byty	
	1991	1998	1991	1998	1991	1991	1998
Libchavy	359	378	345	364	9	466	501

Pozemky vhodné pro podnikatelské aktivity:

Obec	rozloha	vlastník	el.příkon	voda	kanal.	plyn	kom.	žel.	cena za 1 m ²
Libchavy	8,2 ha	soukr., stát	ano	do 500 m	ne	do 500 m	ano (I.tř)	D. Libch	cca 250

A. Výběr průmyslových lokalit

Příměstské obci Libchavy, předně její Dolní části, „hrozí“, nebezpečí, že podnikatelské subjekty budou – díky nižším cenám pozemků a větším prostorovým možnostem – vyvíjet tlak na jejich získání. Je nutné, aby obec zacházela s pozemky opatrně a při povolování podnikatelských aktivit zvažovala nejen okamžitý výhodný zisk, ale také dlouhodobější důsledky, např. ekologické. Je žádoucí, aby povolovaná průmyslová výstavba přinesla obci hlavně potřebné pracovní příležitosti. Umístění průmyslových provozů není možné povolit bez dokonalého hygienického prověření vlivů na životní prostředí. To se týká jak nově postavených průmyslových objektů a areálů, tak provozů a skladů, které mají být umístěny do již existujících nevyužitých objektů.

Hygienicky problematické provozy je nutné umísťovat i s ohledem na klimatické podmínky co nejdále od obytné zástavby. Obslužné komunikace je nutno navrhovat uvážlivě a trasovat je mimo obytná území.

Z estetických důvodů je potřeba zamezit živelnému chaotickému rozmísťování velkých staveb, především halových objektů. Zcela nevhodné je umísťování staveb, vybočujících z měřítka okolní vesnické zástavby. V Libchavách je jejich realizace možná v rozumném rozsahu pouze v sousedství velkých staveb zemědělského areálu v Dolních Libchavách podél silnice E-I/14.

Stávající průmyslové provozy

V současné době fungují v Libchavách následující výrobní a servisní podniky:

- SOR spol. s r.o. – Sdružení opravárenství a rozvoje pro okres Ústí nad Orlicí, výroba autobusů a dílů stavebního lešení
- ZEFR spol. s r.o. – středisko řemeslných služeb
- URBAN – výroba mobilního odsávání pro dřevo a kovoobráběcí stroje

- URBAN AIR s.r.o. – výrobce ultralehkých motorových letadel
- KAMEL s.r.o. – výroba trenažerů, strojírenská výroba, prášková lakovna
- ZePo a.s. – zemědělská výroba
- ZEDRUSO – strojní družstvo
- SHR – soukromý zemědělec
- ZEMANOVÁ – velkopekárna
- KOLÁŘ – prodej a servis náhradních dílů textilních strojů
- EVROmat – materiály pro klempíře a pokrývače, střešní okna
- LIMBRSKÝ Jaroslav – velkoobchod se smaltovým drátem a ND k el. Motorům
- TEPELNÝ SERVIS POSLUŠNÝ – prodej montáže a opravy tepelných spotřebičů
- AB - SPORT – obchodní firma, stany a sportovní potřeby

Nové plochy pro podnikatele tzv. zóna ekonomické aktivity (výrobní a skladovací objekty) je navržena v Dolních Libchavách podél silnice E-I/14.

Obec má připraveny dvě nové lokality. Obě jsou umístěny po levé straně silnice I. třídy č. E-I/14 směrem na Ústí nad Orlicí. Plochy jsou odděleny stávajícím objektem bývalého statku.

B. Vlastnické vztahy

SPECIFIKACE POZEMKŮ			
Lokalita	C. parcely	Výměra (m ²)	Vlastník
Lokalita I.	249	4 649	privat
	276	9 350	Pozemkový fond
	304	106	privat
	312	1 219	privat
	315	920	privat
	367	3 410	privat
	369	4 562	privat
	1838	50	privat
	1839/2	70	Obec Libchavy
	250/2	5 700	Pozemkový fond
	262/5	9 350	privat
	301/2	2 833	privat
	302/1	255	privat
	302/2	295	privat
	316/1	4 061	privat
	316/3	2 931	privat
	317/1	8 250	privat
CELKEM		58 011	
Lokalita II.	142	170	neidentifikováno
	1869/1	348	privat
	1869/2	90	neidentifikováno
	386/11	650	neidentifikováno
	386/23	870	Pozemkový fond
	459/1	5 400	Pozemkový fond
	459/2	2 786	Pozemkový fond
	504/1	3 000	neidentifikováno
	504/2	350	neidentifikováno
	504/3	500	privat
	504/4	400	neidentifikováno
	506/1	1 519	privat
	507/1	1 030	privat
	507/2	193	privat
	519/2	6 600	privat
CELKEM		23 906	
ZONA - CELKEM		81 917	

C. DATABÁZE K POZEMKŮM

Reg.formulář pro průmyslové nemovitosti				
	LOKALITA I.		LOKALITA II.	
Název nemovitosti	Libchavy		Libchavy	
Adresa objektu - ulice, číslo, PSČ				
Město	Libchavy		Libchavy	
Okres	Ústí nad Orlicí		Ústí nad Orlicí	
Kraj				
Pozemek - plocha (m2)	58.011		23.906	
Objekt - výrobní plocha (m2)				
Koupe - cena (Kč/m2)	neidentif.		neidentif.	
Pronájem - cena (Kč/m2/rok)	neidentif.		neidentif.	
Daň z nemovitosti - cena (Kč)	neidentif.		neidentif.	
Vlastnictví	X	soukromé	X	soukromé
	X	veřejné	X	veřejné
Omezení vlastnictví		ano		ano
	X	ne	X	ne
		částečně		částečně
Datum uvolnění	X	ihned	X	ihned
		datum		datum

D. Stávající stav sítí

- elektřina

Obec Libchavy je napájena elektrickou energií vrchním primérním vedením o napětí 35 kV. U pozemků uvažovaných pro lokalitu I. je nově vybudovaná stožárová trafostanice 160 kVA. K pozemkům spadajícím do lokality II. je možno přivést elektrickou energii ze stávající stožárové trafostanice č. 920 (160 kVA), která je umístěna v prostoru bývalého statku.

- voda

Jelikož bude v obci docházet k nově občanské a průmyslové výstavbě, bude nutné postupně rozšiřovat stávající vodovodní síť a zejména provést přístavbu další komory vodojemu o objemu min. 150m³. Vydatnost stávajícího vodního zdroje je dostatečná a dle vyjádření Východočeských vodovodů a kanalizací činí cca 20 l/s při současné využitelnosti 7 l/s s dobou čerpání max. 10 hod/den. Průměrná denní využitelnost je tedy max. 4 l/s. Návrh zásobování obce vodou je zpracován do výhledového roku 2007. Počet obyvatel k tomuto roku bude činit cca 1617 osob.

Potřeba vody pro výrobní sféru: 30 m³/den

Celková potřeba vody pro obec: 465 m³/den

Zásobování vodou obou uvažovaných lokalit je ukončeno cca 30 m za bývalým objektem statku řadem DN 110.

V rámci rozvoje obce a investiční činnosti v ní se uvažuje s rozšířením vodovodních řadů C3 - DN 110 o délce 980 m a E - DN 110 o délce 450m, které se vzájemně propojí.

- kanalizace

Stávající zástavba je napojena na jímky, septiky a částečně na lokální čističky odpadních vod. Novou výstavbu je nutné řešit samostatnými nebo lokálními ČOV s odvodem vycištěné vody do potoka protékajícího celou obcí. Do budoucna bude nutné pro starou zástavbu vybudovat lokální ČOV, pro skupiny RD řeší ÚPBÚ Libchavy.

Tabulka CzechInvestu

ELEKTRINA			LOKALITA I.			LOKALITA II.		
Na pozemku	X	ano	na pozemku		ano	35 kV kabel	X	ano
		ne			ne			X
Ve vzdálenosti od pozemku			m		m	50		
Napětí			kV	35	kV	35		
Příkon			kW	dle požadavku	kW	dle požadavku		
Dodavatel (adresa)		ulice	Pod Horou		ulice	Pod Horou		
Východočeská energetika		město	Ústí a/Orlicí		město	Ústí a/Orlicí		
		PSČ	562 01		PSČ	562 01		
Cena			Kč/m3		Kč/m3			
PITNÁ VODA								
Na pozemku		ano						
	X	ne			X	ne		
Ve vzdálenosti od pozemku			m	150	m	50		
Velikost přípojky - řadu			mm	110	mm	110		
Kapacita přípojky			m3/den	20 l/s	m3/den	20 l/s		
Dodavatel (adresa)		ulice	Pod Horou		ulice	Pod Horou		
Východočeské vodovody		město	Ústí a/Orlicí		město	Ústí a/Orlicí		
a kanalizace		PSČ	562 01		PSČ	562 01		
Cena			Kč/m3	9,3	Kč/m3	9,3		
UŽITKOVÁ VODA								
Na pozemku		ano						
		ne						
Ve vzdálenosti od pozemku			m		m			
Velikost přípojky - řadu			mm		mm			
Kapacita přípojky			m3/den		m3/den			
Dodavatel (adresa)		ulice			ulice			
		město			město			
a kanalizace		PSČ			PSČ			
Cena			Kč/m3		Kč/m3			
KANALIZACE								
Na pozemku		ano						
	X	ne			X	ne		
Ve vzdálenosti od pozemku			m	50	m	50		
Velikost přípojky - řadu			mm	300	mm	300		
Kapacita přípojky			m3/den		m3/den			
Dodavatel (adresa)		ulice	Pod Horou		ulice	Pod Horou		
Východočeské vodovody		město	Ústí a/Orlicí		město	Ústí a/Orlicí		
a kanalizace		PSČ	562 01		PSČ	562 01		
Cena			Kč/m3 stočné	16,20/20,60	Kč/m3 stočné	16,20/20,60		
SKLÁDKA ODPADU								
Kapacita			t/rok		t/rok			
Ve vzdálenosti od pozemku			km	5	km	5		
Provozovatel (adresa)		ulice			ulice			
Ekola s.r.o.		město	České Libchavy		město	České Libchavy		
		PSČ			PSČ			
Ukládání komunálního odpadu		X	ano		X	ano		
			ne			ne		
Cena				300/rok		300/rok		

Aktuální informace

Podle posledních informací rozhodlo obecní zastupitelstvo obce Libchavy na základě změny územního plánu o zkrácení průmyslové zóny. Budou vypuštěny pozemky č. 249, 262/5, 276 a část pozemku 250/2 spadající do lokality I. Na těchto pozemcích je navržena výstavba rodinných domků, které budou od plánované průmyslové zóny odděleny zeleným pruhem. Průmyslová zóna tím bude snížena o 29099 m² na 52818 m².

Kontakt:

Adresa: Obec Libchavy, Dolní Libchavy 93,
561 16 Libchavy

Starosta: Ladislav Kacálek

Telefon+Fax: 0465 / 582 202

Úřední hodiny: Po, St: 8.00 - 17.00

E-mail: ou.libchavy@libchavy.cz

Http: www.libchavy.cz

6. ZÁVĚR

Podklady, které byly vytvořeny pro obec Libchavy jako vzorová náplň produktu investiční příležitosti, mohou sloužit pro ostatní obce jako vzor minimální přípravy území.

Organizace CzechInvest se zaměřuje především na přípravu rozsáhlých lokalit a lákání velkých investorů. Přestože mnoho obcí nebude mít k dispozici zóny odpovídající minimálním podmínkám CzechInvestu, kritéria této organizace by měla sloužit i pro menší lokality.

Na úspěšnosti uplatnění jednotlivých investičně připravených lokalit se však z většiny podílí úspěšný marketingový plán. Proto je velmi důležité se pečlivě věnovat naplnění obsahu kapitoly II. Aktivní vyhledávání investorů.